

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARIN TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ İLE TEKNOLOJİ KULLANMA AMAÇLARI, İLGİLERİ VE
YETKİNLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu ŞAHAN

ÇANAKKALE
TEMMUZ, 2017

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

**Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji
Kullanma Amaçları, İlgileri ve Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**

Duygu ŞAHAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Haydar DURUKAN

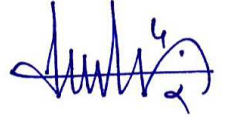
Çanakkale
Temmuz, 2017

Taahhütname

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları, İlgileri ve Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

07.07.2017

Duygu ŞAHAN

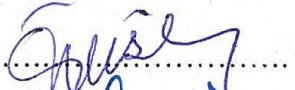

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Duygu ŞAHAN tarafından hazırlanan çalışma, 07/07/2017 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No : 10086310

	Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza
Danışman	Yrd. Doç. Dr.	Haydar DURUKAN	
Üye	Doç. Dr.	Gürbüz OCAK	
Üye	Yrd. Doç. Dr.	Osman Yılmaz KARTAL	

Tarih: 06.09.2017

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Enstitü Müdürü

Önsöz

Okul öncesi dönem; çocukların, karakter özelliklerinin ve becerilerinin göz önüne alınarak fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal olarak sağlıklı bir biçimde gelişimlerinin sağlandığı, olumlu kişilik özelliklerin yerleştirildiği, yaratıcılıklarının ve özgüvenlerinin desteklendiği sistemli bir dönem olmalıdır.

Çocuğun gelişiminin ilk adımlarının atıldığı bu dönemde ailenin katkısı ilk sırada gelmektedir. Çocuğun gelişiminden öncelikli olarak sorumlu olan ailenin bu görev ve sorumluluklarına teknolojinin gelişmesiyle birlikte yenileri eklenmiştir. Çocuk ile teknoloji arasında arabuluculuk vazifesi gören ailenin, çocuğun teknoloji kullanımını doğru yönlendirmesi ve bilinçli bir şekilde desteklemesi gibi sorumlulukları ortaya çıkmıştır. Ailelerin bu önemli vazifedeki olumlu ya da olumsuz ebeveyn kontrol yöntemlerinin kendilerinin teknoloji alışkanlıkları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma ile ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişki incelenmektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumuna, önemine, amacına, sınırlılıklar ve varsayımlarına değinilmiştir. İkinci bölümde kavramsal çerçeveden, üçüncü bölüm olan yöntem kısmında ise araştırma modelinden, evren ve örneklemeden, verilerin toplanmasından ve analizinden bahsedilmiştir. Bulgular ve yorumlara dördüncü bölümde; araştırmanın sonuç, tartışma ve önerilerine ise beşinci bölümde yer verilmiştir.

Çalışmanın şekillenmesinde değerli görüşleri ile bana rehberlik eden, bilgi ve ilgisini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Haydar DURUKAN'a ve çalışma süresince desteklerini hep yanımda hissettiğim, varlıkları ile hayatıma huzur ve güç katan, üyesi olmaktan gurur duyduğum sevgili aileme teşekkürlerimi sunarım.

Çanakkale, 2017

Duygu ŞAHAN

Özet

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları, İlgileri ve Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu çalışmada, ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

İlişkisel araştırma yöntemlerinden keşfedici araştırma deseninde olan çalışmanın evrenini Çanakkale il merkezinde, okul öncesi çağında çocuğu bulunan ve çocuklarını okul öncesi kurumlarına gönderen ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini küme örnekleme ve tabakalı örnekleme olmak üzere iki örnekleme yöntemi ile seçilmiş olan 396 ebeveyn oluşturmaktadır.

Verilerin toplanmasında Kılınç (2015) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri (OTKEG) ölçeği, Cabı (2016) tarafından geliştirilen Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) ölçeğinin “Yetkinlik” ve “Teknolojiye Yönelik İlgi” boyutları ve araştırmacı tarafından geliştirilen Teknoloji Kullanım Amacı (TKA) anketi kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences) 22.0 programı kullanılmış, betimsel istatistik yöntemleri (frekans ve yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma) ve korelasyon analizinden faydalanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ebeveynler olumlu yaklaşmaktadır. Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ve teknolojiye yönelik ilgileri orta düzeydedir ve teknolojiyi daha çok araştırma, iletişim, eğitim ve iş amaçlı kullanmaktadırlar.

Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ve teknolojiye yönelik ilgileri ile teknoloji kullanımında aile desteği, teknolojinin faydaları, eğitim aracı olarak teknoloji ve çocuğun teknoloji kullanma becerisi boyutları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görölmektedir. Ayrıca teknolojiyi eğitim, iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynlerin, çocuğun teknoloji kullanımında aile desteği konusunda daha bilinçli oldukları ve teknolojiyi zararlı buldukları görölmüştür. Buna karşın teknolojiyi eğlence ve sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynlerin, teknolojiyi faydalı buldukları ve çocuklarını teknoloji kullanımına teşvik ettikleri görölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuklar, ebeveynler, ilgi, okul öncesi dönem, teknoloji, yetkinlik

Abstract

Analysis of the Relationship between the Opinions of Parents towards Children’s Use of Technology and Their Purposes for Use of Technology, Interest in Technology and Competency Levels

This study aims to analyse the relationship between the opinions of parents towards their children’s use of technology and their intended purpose for the use of technology, their interest and competency levels.

The population of this study, performed in an exploratory research pattern, which is one of the relational research methods, consists of the parents with a child in the pre-school age and receiving education in a pre-school institution in the city center of Çanakkale. The sample of the study is a total of 396 parents, selected through two different sampling methods, namely, cluster sampling and stratified sampling.

In the data collection, this study employed the Parental Opinion Scale on the Use of Technology by Children in the Pre-School Age (POTP) developed by Kılınç (2015) and the dimensions of “Competency” and “Interest in Technology” in the Scale for Attitudes towards Technology (SATT) developed by Cabı (2016) as well as the questionnaire of the Intended Purpose for the Use of Technology (IPUT) developed by the researcher.

For the analysis of the data, the study used SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences) 22.0 software, and employed descriptive statistical methods (frequency and percentage, arithmetic mean and standard deviation) and a correlation analysis.

According to the results of the study, the parents had a positive attitude towards their children’s use of technology in pre-school age. The competency level of the parents for technology and their interest in technology were moderate, and their purposes for the use of technology were mostly related to research, communication, education and business.

Also, the study revealed a low positive significant relationship between the competency levels of the parents for technology and their interest in technology, and the dimensions of family support in the use of technology, the advantages of technology, technology as an educational tool, the child's ability to use technology. Moreover, the parents, using technology for the purposes of education, business, research and communication, were more conscious about the family support in the use of technology by children and considered that technology is harmful. In contrast, the parents, using technology for the purposes of entertainment and socializing, considered that technology is useful and encouraged their children to use technology.

Key Words: Children, competency, interest, parents, pre-school period, technology

İçindekiler

Onay.....	i
Önsöz.....	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	v
İçindekiler.....	vii
Tablolar Listesi.....	xi
Kısaltmalar ve Tanımlar.....	xiii
Bölüm I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	7
Araştırmanın Önemi.....	7
Araştırmanın Sayıltıları.....	9
Araştırmanın Kapsamı.....	9
Bölüm II.....	10
Kavramsal Çerçeve.....	10
Okul Öncesi Eğitim.....	10
Okul Öncesi Eğitimin Önemi.....	12
Okul Öncesi Eğitimin Amaçları.....	16
Teknoloji.....	18
Teknoloji ve Eğitim.....	20
Teknoloji ve Aile.....	25
Teknoloji ve Çocuk.....	29

Teknolojinin Faydaları ve Zararları	31
Teknoloji Kullanımı	39
Teknolojiye Yönelik İlgi	44
Teknoloji Kullanım Amacı	45
Teknoloji Yetkinlik Düzeyi	46
Bölüm III	49
Yöntem	49
Araştırma Modeli	49
Evren ve Örneklem	49
Veri Toplama Aracı	53
(OTKEG) Ölçeği	53
Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ve Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeği	55
Teknoloji Kullanım Amacı (TKA) Anketi	57
Ölçme Araçlarının Geçerliliği	58
(OTKEG) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler	58
Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler	59
Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler	60
Verilerin Toplanması	61
Verilerin Analizi	62
Bölüm IV	65
Bulgular ve Yorum	65
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	65
Teknoloji Kullanımında Aile Desteği Boyutuna İlişkin Görüşler	65

Teknolojinin Faydaları Boyutuna İlişkin Görüşler	67
Teknolojinin Zararları Boyutuna İlişkin Görüşler	70
Eğitim Aracı Olarak Teknoloji Boyutuna İlişkin Görüşler.....	71
Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi Boyutuna İlişkin Görüşler	73
Teknoloji Kullanımına Teşvik Boyutuna İlişkin Görüşler	74
Ebeveynlerin Teknolojiyi Kullanım Amaçlarının İncelenmesi.....	77
Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgilerinin İncelenmesi	79
Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeylerinin İncelenmesi	81
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları, Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	85
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yönelik İlgileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	87
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	88
Bölüm V	90
Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	90
Tartışma.....	90
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri Teknoloji Kullanımında Aile Desteğine İlişkin Görüşler	90
Teknolojinin Faydalarına İlişkin Görüşler.....	94
Teknolojinin Zararlarına İlişkin Görüşler.....	97
Teknolojinin Eğitim Aracı Olarak Kullanılmasına Yönelik Görüşler.....	99
Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisine İlişkin Görüşler.....	100
Teknoloji Kullanımına Teşvike İlişkin Görüşler.....	101
Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Amaçları.....	102
Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgileri	103

Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri	103
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları, İlgileri ve Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki	104
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknolojiye Yönelik İlgileri Arasındaki İlişki.....	105
Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	106
Sonuç	107
Öneriler.....	109
Kaynaklar	112
Ekler Listesi.....	131
Ek A: (OTKEG) Ölçeği İzin Maili	132
Ek B: Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) Ölçeği İzin Maili	133
Ek C: Kişisel Bilgiler Formu	134
Ek D: Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşlerini Ölçme Aracı	136
Ek E: Teknoloji Yetkinlik Düzeyi Ölçme Aracı	137
Ek F: Teknolojiye Yönelik İlgil Ölçme Aracı	138
Ek G: Teknoloji Kullanma Amacı Ölçme Aracı	139

Tablolar Listesi

Tablo No	Başlık	Sayfa
1	Örnekleme İlişkin Betimsel İstatistikler.....	51
2	(OTKEG) Ölçeği Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları	55
3	Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ve Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeği Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları.....	57
4	Uyum Ölçütlerine İlişkin Mükemmel Uyum Ve Kabul Edilebilir Uyum Değerleri.....	58
5	(OTKEG) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları.....	59
6	Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları.....	59
7	Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları.....	60
8	Ölçeklerin Normallik Testleri	63
9	Teknoloji Kullanımında Aile Desteği Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	65
10	Teknolojinin Faydaları Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	67
11	Teknolojinin Zararları Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	70
12	Eğitim Aracı Olarak Teknoloji Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi.....	71
13	Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	73
14	Teknoloji Kullanımına Teşvik Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi.....	74
15	Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi.....	75
16	Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi.....	77
17	Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgilerine İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	79
18	Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	81
19	Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	85

20	Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yönelik İlgileri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi	87
21	Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi.....	88

Kısaltmalar ve Tanımlar

DTYT	: Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum
f	: Frekans
N	: Katılımcı Sayısı
OTKEG	: Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri
p	: Anlamlılık Düzeyi
r	: Korelasyon Katsayısı
Sd	: Serbestlik Derecesi
SPSS 22.0	: Statical Package for Social Sciences
Ss	: Standart Sapma
TKA	: Teknoloji Kullanım Amacı
TYD	: Teknoloji Yetkinlik Düzeyi
TYİ	: Teknolojiye Yönelik İlgi

Bölüm I

Giriş

Araştırmanın bu bölümünde problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, kapsam ve sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmektedir.

Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde dünya her konuda hızlı bir gelişim ve değişim sürecine girmiş, her gün yüzlerce yeniliğin hayatımıza entegre olduğu bir ortam haline gelmiştir. Her geçen gün yeni bir yeniliğin yaşandığı, bilginin güç olarak görüldüğü bu döneme verilen adlardan birisi “bilgi çağı” olmuştur. Bilgi çağı, bilginin hızlı bir şekilde üretildiği, insanların bilgiye ulaşmak ve onu yaymak için ileri teknolojiye gereksinim duydukları bir çağdır. Bu çağ ile birlikte uzun yıllar tarım ve sanayi toplumu olarak adlandırılan toplum bilgi toplumu olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Bilgi toplumuna geçişin temelinde teknoloji yatmaktadır.

Teknoloji sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve daha birçok alanda insan yaşamını ve toplumsal hayatı etkilemektedir. Şu anki konumu itibari ile hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline gelen, sunduğu olanakların geniş kitlelere yayıldığı teknoloji, insanoğlunu yaşamın her alanında gücüyle sıkı sıkıya kuşatmıştır. Bugün teknoloji evde, mutfakta, oturma odasında, işe giderken, haberleşirken, iş yerinde ve tatilde her an karşımıza çıkmaktadır (Ayvacı, 2009).

Bilgi çağının en etkili ve önemli unsurlarından biri olan teknoloji, bireysel ve toplumsal hedeflere ulaşmayı sağlayan vazgeçilmez bir imkân olarak görülmektedir. Bununla birlikte teknoloji, bazen istenmeyen sonuçları beraberinde getiren bu sonuçları bertaraf etmek için üzerinde çokça tartışma ve araştırmaların yapıldığı bilimsel ve güncel bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir yandan insan hayatını önemli derecede kolaylaştıran teknoloji, diğer yandan toplumsal yapıda önemli değişiklikler meydana getirmekte buna bağlı olarak sosyal düzen de şekil değiştirmektedir (Kaya, 2003). Teknoloji ile toplumun hizmetine

sunulan birçok yenilik, yaşam koşullarını gittikçe iyileştirirken diğer taraftan dengeleri değiştirmeye başlamış ve topluma paralel olarak toplumun temel çekirdeği olan aileyi de olumlu ve olumsuz yönden etkilemiştir.

Teknolojinin toplum, insan ve aile hayatında neden olduğu bu önemli değişikliklerden söz ederken, ailenin en hassas üyeleri olan çocukların bu değişikliklerin içinde doğup, büyüdüğünü görmemek, teknoloji ile olan yakın ilişkilerini fark etmemek oldukça zordur. 1900'lü yılların son on yılında ve sonrasında doğan çocuklar farklı bir zamana doğmuşlardır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla ilerlediği bu dönemde doğan yeni neslin bir önceki dönem neslinden farklılaşan bir takım özellikleri söz konusudur. Diğer bir adıyla dijital çağa doğmuş olan bu nesil, bilgisayarlar, video oyunları, cep telefonları ve dijital çağın diğer araçlarını kullanarak ve bunlarla çevrelenmiş olarak yaşamlarını sürdürürler (Prensky, 2001).

İnsanoğlunun yaşamını çevreleyen teknolojinin kullanımını iyi yönetilmediğinde ise kötü etkileri olan bir alışkanlığa dönme riskinin olduğu bilinen bir gerçektir. Özellikle bu tür risklere karşı, yetişkinlere göre daha savunmasız kalan, oto denetim mekanizmaları henüz tam gelişmemiş, karar verme yetileri tam oluşmamış, psikolojik olarak yeterli düzeyde olgunlaşmamış olan küçük çocuklarda bu durum daha büyük bir sorun haline gelebilmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında sonuçların ciddi bir oranının gerek eğitimcilerin gerek ailelerin kaygılarını arttırıcı nitelikte olduğu görülmektedir.

Aslan (2016), 2010 yılında EU Kids Online (Avrupa Çevrimiçi Çocuklar) Proje grubunun çocukların internet ve teknolojik araçların güvenli kullanımı konusunda, kültürel, bağlamsal ve tehlikeli durumları ile ilgili çok sayıda ülkeyi kapsayan araştırma sonuçlarını ve Türkiye bulgularını kendisinin 2015 yılında yaptığı doktora çalışması ile karşılaştırmıştır. Türkiye'de 9-16 yaş aralığında, internet kullanan 784 çocuk ile yapılan çalışmada ilginç sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de internet kullanan çocukların sayısının 2010 yılına oranla 2 kat artmış olduğu, çocukların interneti ilk kez kullanma yaşına bakıldığında ise 2010 yılında 5 olan ortalamanın, 2015 yılında 2 yaşa indiği belirtilmektedir. Hollanda’da okul öncesi dönemdeki çocukların %78’i ve 1 yaşın altındaki bebeklerin %5’inin, Norveç’te 0-6 yaş aralığındaki çocukların %58’inin interneti kullandığı, artık internet dolayısı ile teknolojik araçlar ile tanışma yaşının tüm dünya genelinde giderek düştüğü ve neredeyse sıfıra kadar indiği belirtiliyor.

ABD’de Kaiser Aile Vakfı’nın 2010 Ocak ayında yaptığı bir araştırma raporuna göre ise ortalama bir çocuk günde 8 saat dijital medya kullanmaktadır. Bu süreye ortalama olarak bakıldığında çocuğun uyku süresine eşittir. Ayrıca araştırmada bu sürenin beş yıl önceki medya tüketimi ile kıyaslandığı zaman ortalama 1,5 saatlik bir artış gösterdiği belirtilmiştir (Kaiser Aile Vakfı, 2010).

Toplumun hayatına nüfuz etmiş olan teknolojiden bireyler arasında en fazla etkilenen kuşkusuz çocuklar, çocuklar içerisinde de öğrenmeye en açık olan okul öncesi dönem çocukları olmaktadır (Köroğlu, 2014). Okul öncesi dönemden itibaren çocuklar gerek okulda, gerek evde, gerek çevrede olsun sürekli teknolojik araçlarla karşılaşmakta ve bunları kullanmasalar da ne olduğunu merak etmekte ve sorgulamaya başlamaktadırlar. Zamanla ise teknolojinin en önemli tüketicisi haline gelmektedirler.

Okul öncesi dönem çocuğun doğumundan başlayıp ilköğretime başlayana kadar geçen süreyi kapsamaktadır. Demiriz, Karadağ ve Ulutaş’a göre (2003) bu dönem çocuğun çevresini tanımaya başladığı, çevresindeki bireylerle iletişim kurmaya çalıştığı, içinde bulunduğu toplumun kurallarına ve değer yargılarına anlamlar yükleyip bunun sonucunda da kendisinde bazı davranış ve alışkanlıklar oluşturduğu dönemdir. Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde çocuklar öğrenmeye oldukça açık, denemeye meraklı ve isteklidirler. Çevresini oldukça iyi gözlemleyen okul öncesi dönem çocukları bu

gözlemlerden kendilerine örnekler oluştururlar. Deneme yanılma yöntemiyle ortamlara ve olaylara yönelik davranışlar geliştirirler.

Çocuğun gelişiminde kritik bir dönem olarak nitelendirilen okul öncesi yıllarına etkili ve verimli bir şekilde yön verilmesi, onun hayatında başrol oynayan eğitim, öğretmen, aile gibi bir takım faktörlerin niteliğine bağlıdır. Bu faktörlerin yanında bu kritik sürecin sağlıklı ve çocuğun lehinde bir dönem olması onun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminin desteklenmesinin yanında içine doğduğu teknoloji ile ilişkisinin titizlikle incelenmesi ile doğrudan ilişkilidir. Yeni neslin adının dijital nesil, z nesli, dijital yerliler (Prensky, 2001) olarak ifade edildiği ve onları teknolojiden soyutlamanın mümkün olmadığı şu dönemde, teknoloji ile olan ilişkilerini sağlıklı bir şekilde değerlendirmek çocuğun hayatında etkin rol oynayan eğitim, öğretmen, aile gibi etkenler ile birlikte ele almakla mümkün olabilir.

Çocukların gelişimini etkileyen ilişkiler ve yaşanan tecrübeler yumağı içerisinde teknolojinin ve teknoloji ile çocuk arasında köprü vazifesi gören ailenin rolü büyüktür. Çocuk gözlerini dünyaya açtığı andan itibaren ilk olarak anne ve babasının yanı sıra evlerde çok önemli bir konuma getirilen teknoloji ve teknolojik araçlar ile tanışmakta ve onlarla iletişime geçmektedir. Günümüzde ekonomik düzeyi ne durumda olursa olsun hemen hemen tüm evlerde varlığını etkili bir şekilde hissettiren teknoloji çocuğun doğduğu andan itibaren en çok etkileşimde bulunduğu varlıklardan biri olmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin düzenli aralıklarla yaptığı Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmaları da bu durumu destekler niteliktedir.

TÜİK (2016) Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Anketi verilerine göre, Türkiye'de hanelerin teknolojinin en önemli öğelerinden olan internete erişim imkânını %76,3 olarak açıklamıştır. Bu Türkiye'de her on haneden yaklaşık olarak sekizinin internet erişim imkânına sahip olduğu anlamına gelmektedir. Hane halkının internet kullanım oranlarına baktığımızda, 2016 Ocak-Mart ayları içinde her gün internet kullanan bireylerin

oranı % 83,5, her gün bilgisayar kullanan bireylerin oranı ise % 71,7 şeklinde bulgulamıştır. Hanelerde bulunan bilgi iletişim teknolojilerinin oranına bakıldığında ise sonuçlar toplam nüfusun % 96,9'unun cep telefonuna (akıllı telefonlar dâhil), % 36,4'ünün dizüstü bilgisayara, % 29,6'sının tablete % 22,9'unun masaüstü bilgisayara sahip olduğunu göstermektedir. İnternet kullanım yerine göre ise % 79,1 (TÜİK, 2014) ve % 87,1 (TÜİK, 2015) ile son yıllarda yine ev ortamı ilk sırada yer almıştır.

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri özellikle çocukların okul veya günlük hayatlarından çok ev ortamına dâhil olmuştur. Başka bir deyişle evler, çocukların bu teknolojileri kullandığı en önemli mekânlardan birisi haline gelmiştir. Livingstone, Haddon ve Olafsson'un (2011) 9-16 yaş aralığındaki internet kullanıcılarının %49'unun internete kendi odalarından, %33'ünün cep telefonu veya mobil teknolojiler aracılığı ile büyük çoğunluğunun (%87) ise evlerinden girdiğini bulgulamışlardır. Haddon ve Livingstone ise (2012), Türkiye'de evden internete erişim oranını %52 olarak belirtmektedir.

TÜİK (2013); 06-15 yaş aralığında internete giren çocukların %65.6'sının internete daha çok evden girdiklerini, bu oranın 06-10 yaş aralığında %76.5, 10-15 yaş aralığında ise %59.3 olduğunu belirtmektedir. Daha düşük yaşlarda evden internete bağlanma oranının, ileri yaşlara göre daha yüksek olduğu fark edilmektedir.

Çevrimiçi ortamda veya teknolojik araçlarla harcanan zamanın giderek artıp, yaş sınırının ise giderek düşmesiyle birlikte çocukların daha çok bu araçları ev ortamında kullanmakta oldukları yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir. Dolayısıyla çocukların ev ortamında teknoloji ile olan ilişkilerinde gelişimlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde kullanmaları konusunda desteklenmeleri ve yönlendirilmelerinde ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Çünkü çocukların oluşturdukları davranış şekilleri ebeveynlerin uygulamalarından, sahip olduğu amaç ve değerlerden etkilenmektedir (Darling ve Stainberg, 1993; Sarıkaya, 2011). Ayrıca yapılan çalışmalar ebeveynlerin teknolojik araçlarla olan

ilişkileri ile çocuklarının teknolojik araçlarla olan ilişkileri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir (Belviranlı, vd. 2008; Tuncer ve Yalçın, 1999).

Teknoloji, gerek içeriği dolayısıyla gerekse bir iletişim aracı olarak doğasında taşıdığı kültürlenme gizilgücüsüyle, ev ortamına bu derece girişinin sonuçlarının ne olabileceği ile ilgili ciddi sorular uyandırmaktadır. Teknolojinin temel tüketicisi olarak değerlendirilen aile biriminin bireylerinin teknoloji ile ilişkisi ailenin en hassas üyeleri olan çocukların gelişimi açısından ilgilenilmesi ve incelenmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu gereklilik aslında uzun yıllardan beri hissedilmektedir; ilgili alanyazına genel olarak bakıldığında karşılaşılan manzara, teknolojinin, bütün yaş grupları için, daha özede de çocuklar için öne sürülmüş ya da kanıtlanmış etkilerinin çeşitliliğini gözler önüne sermektedir. Konunun toplumsal öneminin de etkisiyle, teknolojinin çocukların zihin ve dil gelişimleri (Kenanoğlu ve Kahyaoğlu, 2011; Klein, Nirgal ve Darom, 2000), sosyal gelişimleri (Kenanoğlu ve Kahyaoğlu, 2011; Shahrinin ve Butterworth, 2002) ve okul başarıları (Demir, 2007; Erdoğan, 2009; Gök, 2010; Kaçar ve Doğan, 2007) ile olan ilişkisi birçok araştırma ve tartışmaya konu olmuş ve olmayı sürdüreceğ gibi de görünmektedir. Yalnız bu araştırmalara bakıldığında çoğunluğunun çocukların gelişim süreçlerine teknolojinin etkisiyle ilgili olduğu görülmektedir. Aile faktörünün dikkate alındığı çalışmalarda ise ailelerin genellikle çocukla ilgili olarak veri toplama merci olarak çalışmaya dâhil edildikleri görülmektedir. Bu çalışmada ise ailenin teknoloji kullanım alışkanlığının, çocuğun teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile ilişkili olabileceği düşünüldüğünden öncelikle ebeveynlerin teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri incelenmiş ve bu parametrelerin çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile ilişkisi irdelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmaktadır.

- Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri nedir?
- Ebeveynlerin teknoloji kullanım amaçları nedir?
- Ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik ilgileri nedir?
- Ebeveynlerin teknoloji kullanım yetkinlik düzeyleri nedir?
- Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri;
  - i) teknolojiyi kullanma amaçları,
  - ii) teknolojiye yönelik ilgileri,
  - iii) teknoloji yetkinlik düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem, bireyin yaşamında önemli bir zaman dilimidir. Çocuk bu dönemde sürekli farklı uyarımlarla karşı karşıya kalır. Günümüzde çocuğun çevresinde bulunan en önemli uyarılardan birisi de teknolojidir. Çocuk teknolojiyi çevresinde, evde ve okulda her yerde görmeye başlar ve ona karşı bir merak duygusu oluşur. Bu dönemde sürekli çevresini inceleyen çocuk, çevresinde yaygın bir şekilde varlığını hissettiren teknoloji ile doğal olarak bir ilişki içerisine girer.

Çocuğun teknoloji ile ilişkisi ilk olarak evde başlar. Dolayısıyla çocuk-teknoloji etkileşiminin niceliğinin ve niteliğinin belirleyicisi olan ilk ve en önemli kurum ailedir. Bu yüzden bu araştırma öncelikle ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin ne olduğu konusuna açıklık getirmeyi hedeflemektedir. Çünkü ebeveynlerin çocukları en iyi tanıyan, en yakın gözlemcisi olan ve dolayısıyla çocuklar hakkında en sağlıklı verinin toplanabileceği kişiler olduğu düşünülmektedir. Ebeveynlerin çocukların teknoloji

kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ile teknoloji konusunda ebeveyn kontrol yöntemlerine ilişkin önemli ipuçlarının elde edileceği düşünülmektedir. İkinci olarak bu verilerin alan uzmanlarının çalışmaları için yönlendirici ve yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci kısmı ebeveynlerin teknoloji kullanım amaçlarını, teknolojiye yönelik ilgilerini ve teknoloji yetkinlik düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çocukların teknolojik araçları kullanımları sırasında, teknolojinin olumsuz etkilerinde korunabilmeleri için teknolojik araçları bir yetişkin rehberliğinde kullanmaları daha sağlıklı olmaktadır. Dolayısıyla çocuklara teknolojik araçları kullanırken rehberlik edecek olan yetişkinin teknolojiyi iyi kullanabilmesi ve bu konuda yeterli düzeyde bilgi sahibi olması gerekmektedir. Ebeveynin teknoloji yetkinlik düzeyi çocuğuna teknoloji konusundaki rehberliği açısından önemli görülmekte, teknoloji konusunda belli bilgi ve beceriye sahip olmayan ebeveynin rehberlik konusunda yetersiz kalacağı düşünülmektedir. Çünkü çocukların teknolojiyi temel kullanım becerisi açısından ebeveynlerinden ve hatta kendi öğretmenlerinden bile yetkin olduklarını gösteren çalışma sonuçları mevcuttur (Ersoy, 2002). Ayrıca temel teknoloji kullanım becerisi açısından yetkin ve teknolojiden gelebilecek risklere karşı farkındalık sahibi ebeveynlerin diğer ebeveynlere göre çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin daha farklı ebeveyn kontrol davranışı sergilediklerine dair bulgulara ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır (Wang, Bianchi ve Raley, 2005). Bu yüzden ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeylerinin tespiti önemli görülmektedir.

Çocuk teknolojiye karşı ilgilidir. Bu ilginin ebeveyn tarafından amaçlanan öğrenmeye yönlendirilmesi çocuğun gelişimine olumlu katkı sağlar. Bu noktada ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgilerinin ve ayrıca ev içerisinde tüm tutum ve davranışları ile çocuğa rol model olmalarından dolayı teknoloji kullanım amaçlarının ne olduğu konusuna açıklık getirilmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca bu araştırma ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasında bir ilişkinin var olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Buradan bir ilişkinin varlığının tespiti ile ebeveynlerin teknoloji okuryazarlıklarının önemi daha iyi anlaşılacak ve onlar için gerekli eğitim ve seminerlerin gerek formal, gerekse informal şekilde hayata geçirilmesi gerektiği kanaatine varılacaktır. Ayrıca bu araştırmada ortaya konulacak sonuçların konuyla ilgili daha fazla çalışmanın yapılmasında teşvik edici olacağı ve sonuçlarının diğer çalışmalar için ön veri olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Sayıtları

1. Ebeveynlerin çalışmaya gönüllü olarak katıldıkları ve veri toplama araçlarına verdikleri cevapların kendi görüşlerini yansıttığı varsayılmaktadır.

Araştırmanın Kapsamı

1. Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili merkez ilçedeki anaokullarında 3-6 yaş aralığında çocuğu bulunan ebeveynler ile sınırlıdır.
2. Araştırmadaki sonuçlar, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına verilen cevaplarla sınırlıdır.

Bölüm II

Kavramsal Çerçeve

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek ortaöğretim ile birlikte örgün eğitim sistemini oluşturan basamakların ilkidir. Çocukların ilk olarak 3-6 yaşları arasında adım attıkları bu basamak, ilköğretim sürecine geçene kadarki tecrübelerden oluşur ve ilköğretime hazırlanmaya yöneliktir. Bu dönem de kişilik de gelişir (Oktay, 2007). Bu dönemde çocuklar, bilişsel ve gelişimsel seviyeleri ile eşdeğer olarak yönlendirici eğitim alırlar (Oğuzkan ve Oral, 2003). Okul öncesi eğitim, çağdaş toplumda ihtiyaç duyulan özgür, kendi duygu ve düşüncelerini rahatça dile getirebilen, araştırmacı, girişken, kendi başına kararlar alabilen, karşılaştığı sorunları tek başına çözebilen, kendi haklarını bilen ve başkalarının haklarına saygı duyan bireyleri yetiştirme amacındadır (Oktay ve Unutkan, 2003). Bu sebeple, çocukların okulda aldığı bu eğitim, aile tarafından evde devam ettirilmelidir. Çünkü okul öncesi eğitim dönemi, çocukların karakterinin şekillenmeye başladığı dönemlerdir ve bu aşamada çocuğun okulda ve evde gördüğü örnekler oldukça önemlidir.

Bir toplumun niteliği, o toplumu meydana getiren bireylerin niteliğine bağlıdır. Nitelikli bireylere sahip olmanın yolu ise kaliteli eğitim vererek başlar. Bir toplumda eğitim sistemi ne kadar başarılıysa toplum da o kadar başarılı olur.

Eğitimin insan hayatına direkt olarak etkisinin bulunduğu bu çağda, bireyin erken yaştan itibaren belirli eğitimler alması çok önemlidir. Bu konuda yapılan birçok araştırma, okul öncesi eğitimlerinin çocuklar üzerinde faydalı olduğunu ortaya koymaktadır. Bloom'a göre, 18 yaşına kadar görülen zihinsel gelişmenin %50'si dört yaşına kadar, %30'u ise 4 yaşından sonra oluşmaktadır. Bu yaşa kadar görülen okul başarılarının %33'ünün ise 0-6 yaş aralığında alınan eğitime bağlı olduğu bilinmektedir (Yılmaz, 2006).

Erken çocukluk yılları, bireyin kişisel gelişiminde önemli bir dönemi kapsamaktadır. Kişinin kapasitesinin en yüksek seviyeye kadar gelebilmesi, erken yaşlarda sahip olduğu olanaklarla ilişkilidir. Bundan dolayı bireyin küçük yaşta içerisinde bulunduğu fiziksel ve sosyal ortam ve sahip olduğu imkânlar, o bireyin geleceğinde önemli rol oynamaktadır (Oktay, 2004).

Bireyin gelişiminde önemli rol oynayan ve bu dönemde kaçırılan fırsatların telafi edilmesinin neredeyse mümkün olmadığı (Kuday, 2007) okul öncesi eğitim dönemi birçok tanımı bulunmaktadır. Bunlar aşağıda şöyle sıralanmıştır;

Yılmaz (2003), erken çocukluk eğitimi, 0-72 aylık çocukların, bütün gelişimlerini toplumsal değerler çerçevesinde yönlendiren, duygu ve algı güçlerini geliştirerek akıl yürütmelerine, yaratıcı olmalarına ve kendilerini ifade etmelerine destek olan, kendi fikirlerini ifade etmesine yardım eden ve öz denetim kazanmasını sağlayan, sistematik bir eğitim süreci olarak tanımlamaktadır.

Poyraz ve Dere'ye (2001) göre erken çocukluk eğitimi, doğumdan itibaren ilköğretimin başlama dönemine kadar geçen yılları kapsayan, bu yaştaki çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimini toplumun kültürel değerleri çerçevesinde destekleyen ve yönlendiren bir eğitim sürecidir.

Zembat'a (1992) göre ise okul öncesi eğitimi; doğumdan zorunlu eğitim hayatına başlayana kadar geçen dönemde çocukların gelişimlerini, karakter özelliklerini ve becerilerini göz önüne alarak onların fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal olarak sağlıklı bir biçimde gelişmelerini sağlayan, olumlu kişisel özelliklerin yerleştirilmeye çalışıldığı, yaratıcılıklarının ve özgüvenlerinin desteklendiği ve okullar ile ailelerin işbirliği yaptığı sistemli bir eğitimidir.

Okul Öncesi Eğitimin Önemi

0-72 ay yaş dönemi, bireylerin gelişim ve öğrenme hızlarının en yüksek olduğu önemli zaman dilimleridir. Bu süreçte çocuğa aşılacak fiziksel sağlık ve karakter özellikleri, ilerleyen yaşlarda da aynı doğrultuda gelişir. Çocukluk döneminde edinilen davranışların büyük çoğunluğu yetişkinlikte görülen kişilik özelliklerini, alışkanlıkları ve değer yargılarını biçimlendirmektedir. Ayrıca çocuk, evin yanı sıra ilk sosyalleşme adımlarını da bu dönemde atmaktadır (Oktay, 2010).

Çocuğun gelişiminin ilk adımlarının atıldığı bu dönemde ailenin katkısı ilk sırada gelmektedir. Bu nedenle çocuğun gelişiminden ilk derecede sorumlu olan ailenin evdeki eğitimi okul öncesi eğitim ile desteklenir (Koç, Taylan ve Bekman, 2002). Aile, okul öncesi eğitim ve ilköğretim, çocuğun kişilik özelliklerinin belirlenmesinde ve örgün eğitim hayatına ve yaşama atılmasında birlikte rol oynar. Bu nedenle aile ile okul öncesi eğitim kurumlarının işbirliği ile eğitimin her yerde devam etmesi oldukça kritiktir (Oktay, 2010). Okul öncesi eğitim kurumları, çocukların aileleri haricindeki ilk dış deneyimidir ve uzun yıllar sürecek eğitim hayatının başlangıcıdır. Bu döneme iyi bir başlangıç yapabilen çocuk, gelecek dönemlerde de aynı başarıyı devam ettirme olasılığına sahiptir (Yazar, Çelik ve Kök, 2008).

Son dönemlerde özellikle teknoloji ve endüstri alanında yaşanan gelişmeler, hızlı nüfus artışları ve hayat kalitesini yükseltme istekleri ile modernleşme, toplum yapısında da bazı değişimlere yol açmış ve kadınları iş hayatına daha çok dâhil etmeye başlamıştır. Çalışan annelerin sayısının artması da, ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarına duyduğu ihtiyacı arttırmaktadır (Essa, 2011; Yılmaz, 2003). Bugün, özellikle büyük şehirlerde ve sanayi merkezlerinde bu kurumlara duyulan ihtiyaçlar, hem kadınların çalışma hayatında daha çok yer almasından dolayı annenin geleneksel çocukla ilgilenme rolünün değişmesi, hem de eğitim seviyesi yüksek olan anne ve babanın, okul öncesi eğitimin önemini kavramasından dolayı yüksek bir seviyededir (Yılmaz, 2003). Annenin çalıştığı için evde çocuğuna

bakamaması ve ebeveynlerin çocuklarını eğitimli kişilere bırakma gibi ihtiyaçlar, okul öncesi eğitim dönemini daha değerli kılmaktadır.

Değişen şehirleşmeler ve yaşam şartları ile birlikte, çocuklar apartman dairelerinde yaşamaya başlamakta ve eskiden olduğu gibi sokakta oyun oynayamamaktadırlar. Çocuğun ilerideki sosyal hayatını etkileyecek olan bu eksiklik, okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların kendi yaşlıları ile zaman geçirip sosyalleşmesi sayesinde giderilmeye çalışılmaktadır. Okul öncesi eğitimler çocuklara içinde yaşadıkları topluma adapte olma şansı tanımının yanı sıra, yeni tecrübeler edinmelerine ve sağlıklı ilişkiler geliştirmelerine de yardımcı olmaktadır (Düşek, 2008; Üstünoğlu, 1991).

Aileye ve öğretmene en bağımlı olunan dönem olan 0-72 ay döneminde, öğretmenler verdikleri eğitim ile çocukların aileleri ile sağlıklı ilişkiler kurmasına ve eğer çocuk bir sorun yaşıyorsa bunun erken fark edilip müdahale edilmesine yardımcı olabilmektedirler (Arslan, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarının diğer bir önemi de, doğuştan herkes ile eşit olması gereken çocukların, kimi zaman bu hakka sahip olamamasını telafi etmeye çalışmasıdır. Yaşlılarından daha yoksul olarak dünyaya gelen dezavantajlı çocuklar, alacakları okul öncesi eğitim sayesinde diğerleri ile aynı eğitimi alarak sağlıklı bir başlangıç yapabilir ve eşitsizliği en aza indirgeyebilirler (Erbay, 2008). Böylelikle bütün çocukların ilköğretime aynı seviyede başlaması mümkün olacaktır ve okul öncesi eğitim ile birlikte sosyoekonomik ve kültürel seviye farklılıkları dengelenebilecektir.

Okul öncesi eğitimin, bireylerin hayatında olumlu etkiler yaptığı birçok çalışma ile kanıtlandığı için, bu konu bütün dünyada önem kazanmaya başlamıştır. Her ne kadar her ülkede toplumsal ve sosyal değerlerden dolayı okul öncesi eğitime duyulan ihtiyaçlar farklılaşsa da, bu nedenler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Geniş aileden çekirdek aileye dönüşüm

- Kırsaldan kente göç ile çocuk bakımında akraba desteğinin düşmesi
- Kadınların eğitim seviyesinin artması ve iş hayatına dâhil olmaya başlamaları
- Sosyokültürel eşitsizliklerin, eğitim ile dengelenebiliyor olması
- Şehirleşmelerden dolayı kısıtlanan oyun alanları nedeniyle çocukların akranları ile zaman geçirecek yerlere ihtiyaç duymaları
- Ailelerin, çocuklarının eğitime her noktada yetemediklerinin bilincine varmaları
- Çocuk psikolojisi çalışmalarının ortaya çıkardığı düşünceler fikirler (Oktay, 2007).

Okul öncesi eğitim dönemindeki çocuk kendisini ve yaşadığı çevreyi tanımak ve keşfetmek için oyunlar oynar ve araştırmalar yapmak ister. Okul öncesi eğitim kurumları, çocukların bu tür ilgilerine cevap vermektedir. Eğitim programlarında yer alan farklı etkinlikler, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemektedir. Bu destekler çocukların oynadıkları oyuncaklara, arkadaşlarıyla kurduğu ilişkilere bakılarak iç dünyasının anlaşılması ve eğer mevcutsa herhangi bir sorunun tespit edilip aile ile işbirliği içerisinde çözülmesi şeklinde de olabilir. Çocukların sağlıklı gelişimi için ihtiyaç duyulan sağlıklı beslenme programları da, bu kurumlarda göz önüne alınır ve gelişimin devamlılığı sağlanır (Oğuzkan ve Oral, 2003).

Oyun, müzik ve sanat aktiviteleri ile desteklenen bu etkinlikler sayesinde çocukların yaratıcı ve girişimci özellikleri gelişir, dışarıda oyun oynayarak güneşten yararlanırlar, küçük kas gelişimleri ve ritim duyguları desteklenir ve böylece gelişim birçok farklı boyutta gerçekleşmiş olur. Ayrıca sınıfça düzenlenen yılsonu etkinliklerinde de takım çalışmasını öğrenen çocuklar, gösterilerinin sonunda bir işi bitirmenin tadına bakarlar ve özgüven kazanırlar (Sevinç, 2004).

Okul öncesi eğitimin önemi birçok araştırmacı tarafından farklı açıklanmıştır. Bu maddeler aşağıda sıralanmıştır.

Bekman'a (1990) göre okul öncesi eğitimin önem kazanmasının nedenleri:

- Çocuğun ilk yaşlardaki öğreniminin önemi ve bu öğrenimin hem sosyal-duygusal hem de zihinsel olarak gerçekleştiğinin anlaşılması
- Dış şartlardan etkilenen çocuklara verilen okul öncesi eğitim sayesinde bu çocukların öğrenmeye açık olduğunun fark edilmesi
- Toplumsal değişimler ve kadının iş hayatına dâhil olmasının yarattığı yeni hayat tarzları.

Demiral'a (1989) göre ise bu nedenler aşağıdaki gibidir:

- Kimi ailelerin çocuklarının ihtiyaçlarını fark edecek sosyokültürel seviyede olmaması, çocukları kendi bildikleri çağa uymayan yollarla eğitmeye çalışmaları
- İmkânları iyi olan çocuklarla yetersiz olan çocukların arasında dengesizlik bulunması ve bunun hayat boyu devam etmesi
- Çocuk bakımında sosyokültürel açıdan yeterli olmayan akrabalarından yardım alınması ve bunun çocuk üzerinde telafi edilemeyen olumsuzluklara yol açması
- Çocuğu kendilerini bağımlı yapan, onun yaratıcılığını engelleyen, çocuklarına kendini ifade etme hakkı vermeyen, yaşlarından büyük davranmalarını bekleyen, ilgi ve sevgi göstermeyi ayıp olarak nitelendiren, çocuğa önem verildiğini hissettirmeyen anne baba davranışlarının görülmesi
- Türkiye'nin bazı kesimlerinde çocukların ilköğretime Türkçeyi tam olarak bilmeden başlaması

Okul öncesinde alınan iyi eğitimin, örgün eğitime de olumlu bir şekilde yansıdığı bilinmektedir (Ellen ve Noreen, 2004):

- Okuldaki yetkili kişilerden alınan olumsuz geribildirimlerde düşüş

- Matematik dersinde yüksek başarı
- Ailelerin eğitim seviyesi düşük olan çocukların özel hizmetlere yönlendirilmesinin azalması

gibi bulgular, iyi bir okul öncesi eğitiminin çocukları sadece örgün eğitime hazırlamaktan ziyade, risk altındaki çocukların da eğitim hayatları için olumlu gelişmeler sağladığı görülmektedir (Kıldan, 2012).

Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Tıpkı okul öncesi eğitime duyulan ihtiyaçta olduğu gibi, bu eğitim sürecinin amaçları da toplumsal ve kültürel farklılıklardan dolayı her ülkede birbirinden farklıdır; ancak yine de birtakım evrensel amaçlar bulunmaktadır. Bu amaçlar, ünlü eğitimci Mialaret tarafından aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

i. Toplumsal Amaçlar

- Çalışan kadınların çocuklarının bakılması
- Her çocuğa eşit eğitim hakkı sağlayarak kişisel gelişimlerini desteklemek
- Çocukların hem birbirleriyle hem de aileleriyle sağlıklı ilişkiler kurup sosyalleşmelerine yardımcı olmak

ii. Eğitici Amaçlar

- Çocuğun duyularını geliştirmek
- Çevre hassasiyetini arttırmak

iii. Gelişimsel Amaçlar

- Çocuğun doğal gelişimi kapsamında yeni tecrübeler edinmesine katkıda bulunmak (Oktay, 2004).

Okul öncesi eğitim, uzun bir eğitim hayatının temelidir ve dolayısıyla birey üzerindeki etkileri çok büyüktür. Türkiye’de okul öncesi eğitimin amaçları, birtakım yönetmelikler ile belirlenmiştir. Türk Milli Eğitimi’nin Milli Eğitim Temel Kanunu’nda ele alınan genel amaçları, okul öncesi eğitimi de kapsamaktadır. Bu amaçlar aşağıdaki gibidir:

- Çocukların; Atatürk, vatan, millet, bayrak ve aile sevgisine sahip, milli ve manevi değerlere bağlı olan, özgüveni yüksek, çevresiyle sağlıklı iletişim kurabilen, dürüst, çağdaş, kendi hakkını bilen ve başkalarının haklarına saygı duyan, kültürel farklılıklar içerisinde yaşayabilen hoşgörülü bireyler olarak yetiştirilmeleri
- Çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişiminin olumlu yönde ilerlemesini sağlamak
- Çocukların Türkçeyi doğru öğrenmesini ve konuşmasını sağlamak
- Çocuklara sevgi, saygı, sorumluluk, işbirliği, hoşgörü, paylaşma ve dayanışmayı öğretebilmek
- Çocukların yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini desteklemek
- Çocukları ilköğretime hazır hale getirmek (MEB, 2009).

Okul Öncesi Eğitim Yönetmeliği’ne (2009) göre okul öncesi eğitimin ilkeleri aşağıdaki gibidir:

- Okul öncesi eğitim çocuğun ihtiyaçlarına ve kişisel farklılıklarına uygun olmalıdır
- Okul öncesi eğitim çocuğun kas, motor, dil, sosyal ve duygusal gelişimini desteklemeli ve onu ilköğretime hazırlamalıdır
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların ihtiyaçlarını karşılamak için demokratik eğitim anlayışı benimsenmelidir
- Okul öncesi eğitim kurumlarında düzenlenen etkinliklerin çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması amaçlanmalıdır
- Çocukların Türkçeyi doğru öğrenmesi ve konuşması amaçlanmalıdır

- Çocuklara yardımlaşma, sevgi, saygı, hoşgörü, sorumluluk ve paylaşma duyguları aşılanmalıdır
- Tüm etkinlikler çocuklar için en uygun olan oyun yöntemine göre düzenlenmelidir
- Çocuklarla iletişim kurulurken baskıcı ve sınırlandırıcı olunmamalıdır
- Çocuklara bağımsızlık verilmelidir
- Çocukların hem kendilerinin hem de başkalarının duygularının farkında olması desteklenmelidir
- Çocukların hayal güçleri ve yaratıcı davranışları geliştirilmelidir
- Çocuk için eğitim hazırlanırken sahip olduğu aile ve çevre göz önüne alınmalıdır
- Eğitim sürecine aile de dahil edilmelidir
- Çocuklara uygulanan eğitim programları düzenli olarak değerlendirilmelidir
- Eğitim değerlendirme sonuçları programlarının daha da geliştirilebilmesi için kullanılmalıdır.

Teknoloji

İnsan, dünya üzerinde var olduğu günden bu yana temel gereksinimlerini karşılamak ve işlerini kolaylaştırmak amacıyla çeşitli araç, gereç ve teknikleri icat etmiştir (Günay ve Arıdur, 2001). Farklı araçları kullanabilme ve daha da ötesinde bunları icat edebilme becerisi onu diğer canlılardan ayıran temel özelliklerden biri olmuştur (Childe, 2007; Öztürk, 2008; Şenel, 1995). Teknoloji kavramının temelinde de insanın bu özelliği yatmaktadır. Mağaralarda yer alan çizimler, süs eşyaları ve yiyecek saklama kapları gibi insanlığın maddi kültürünü oluşturan çeşitli yöntemler ve ürünlerle birlikte, manevi kültürün sahip olduğu her nitelik teknolojik birikimin temelini oluşturmaktadır (Aksoy, 2003).

İnsan neredeyse bütün eylemlerinde teknolojiden yararlanmış, belirli gereksinimler ve deneyimler paralelinde geliştirilmiş olan teknoloji insan hayatının her noktasında yer almıştır (Means, 1995; Saçlı, 2009). Dolayısıyla ilk insandan günümüze kadar kullanılan araç-

gereçlerin ve beraberinde getirdikleri bilgi ve becerilerin teknoloji olarak adlandırılabilceğinin söylenmesi mümkündür (Kline, 1985; Naughton, 1994).

Günümüzde de teknoloji toplumun en önemli unsurlarından biri olmaya devam etmektedir. İnsanlar hayatları boyunca birçok problemle karşılaşmakta ve bunlara çözüm aramaktadır. Teknoloji ise insanların belli amaçlara ulaşmasında ve sorunlarını çözmesinde büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Sağladığı bu kolaylıklardan dolayı insanların ve kurumların teknolojik gelişmeleri takip etmeleri ve ondan yararlanmaları kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji kavramı ile ilgili yurt dışında ve yurtiçinde birçok tanım yapılmıştır.

Demirel'e (1993) göre teknoloji; belli amaçlara ulaşmada, belli sorunları çözmeye, gözleme dayalı ve doğruluğu ispatlanmış bilgilerin uygulamasıdır.

Kayalı'ya (2000) göre teknoloji; insanların çevresini değiştirmek veya kendi amaçları doğrultusunda etkilemek için kullandıkları araç-gereçler veya yaptıkları faaliyetlerdir.

Heidegger'a (2010) göre teknoloji; belirli bir amaca yönelik olarak kullanılan araçlar ve söz konusu amaca yönelik insan etkinliklerinin tümüdür.

Bir başka tanıma göre teknoloji "pratik yaşamın gereksinimlerini karşılamaya ya da insanın çevresini denetleme, biçimlendirme ve değiştirme çabalarına yönelik olarak bilimin uygulamaya konulmasıdır" (Ana Britannica, 1994).

Teknoloji kavramı, Türk Dil Kurumu tarafından "İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü" olarak açıklanmaktadır (TDK, 2017).

Uluslararası Teknoloji Birliği'ne göre de teknoloji, insanın yenilik eylemidir. Yani kendi amaç ve hedefleri kapsamında dünyanın doğal işleyişine insan tarafından müdahale edilmesidir (International Technology Education Association , 2007).

Aynı zamanda teknoloji, kazanılan becerilerin doğaya hâkim olmak amacıyla birtakım fonksiyonlarda kullanılması olarak da tanımlanabilmektedir (Alkan C, 2005).

Bütün bu tanımları incelediğimizde, teknolojinin insan ürünü olduğunu, doğaya hakim olmak ve insanoğlunun sorunlarına çözüm getirilmesi için ortaya konulduğu görülmektedir. Günümüzde insan yaşamında bu denli etkili hale gelen teknoloji, doğal olarak eğitimi de etkilemektedir. Alkan (2005), teknolojiyi insanoğlunun eğitim yoluyla kazandığı bilgi ve becerilerden daha etkin, daha verimli biçimde yararlanabilmesine, onları daha sistemli ve bilinçli olarak uygulayabilmesine yardımcı olduğu biçiminde ifade etmektedir. Teknolojinin eğitim alanında kullanılması ise genel anlamda eğitim teknolojisi olarak tanımlanmıştır.

Teknoloji ve Eğitim

Eğitim teknolojisi kavramı, teknolojinin eğitim sisteminin içine ilk olarak 1960'lı yıllarda entegre edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan bu kavram, teknolojinin araç olarak kullanılmasından ziyade öğrenme sürecini desteklemesi için verdiği her türlü yardım anlamına gelmektedir.

Eğitim teknolojisi, eğitimin verimliliğini arttırmak için yapılan girişimlerdir. Eğitim teknolojisinde hedef, var olan teknolojiyi eğitimin amaçlarına göre yönlendirmekten ziyade, eğitim taleplerinin teknolojideki gelişmelere göre ortaya konmasına yardımcı olmaktır. Teknolojinin hayatın her yerinde yaygınlaşması ile birlikte eğitimden uzak kalabileceği düşünülmemiş ve eğitime entegre edilmesiyle birçok olumlu sonuç elde edilmiştir (Bulun, Gülnar ve Güran, 2004).

2000'li yıllardan itibaren, eğitim teknolojisi sadece kullanılan araç gereçler ile tanımlanmaktan çıkmış, insan-teknoloji etkileşimi, bilgisayar destekli eğitim ve sanal eğitim gibi birçok konuyu kapsar hale gelmiştir (Şimşek, vd. 2009).

Okul öncesi eğitimde son dönemlerde bilgisayarlar tercih edilmektedir. İyi hazırlanan bir bilgisayarlı eğitim programı; çocukların zihinsel gelişimi, dil gelişimi, el becerilerinin

gelişimi, sorun çözme yeteneklerinin gelişimi ve uzun süreli hafıza becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Bilgisayarlar sayesinde çocuklar daha yaratıcı ve eleştirel olabilmekte ve birbirleriyle daha rahat iletişim kurabilmektedirler. Böylece çocukların sosyal yönleri de gelişmektedir (Haughland, 2000; Parette, Hourcade ve Heiple, 2000).

Eğitimde teknolojinin kullanılmasının amaçları, Yürütücü (2002) tarafından aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

- Eğitim ve öğretim kaynaklarına erişimi arttırmak
- Eğitimin kalitesini arttırmak
- Eğitim ve öğretim maliyetlerini düşürmek
- Teknolojik değişimlere ayak uydurmak
- Öğrencilere gelecekte ihtiyaç duyacakları teknolojik becerileri kazandırmak

Gacal'a (2015) göre okul öncesi çocukların teknoloji ile etkileşimi sağlanırken dikkat edilmesi gereken kurallar vardır:

- Özellikle bilgisayarlarda kullanılacak yazılımlar, çocukların gelişim seviyeleri dikkate alınarak seçilmelidir
- Teknolojilerin kullanıldığı ortamda çocuklar işbirliğine yönlendirilmelidir
- Etkinlikler gerçek hayattan kopuk olmamalıdır; çocuklar teknolojiyi gündelik hayatlarına nasıl adapte edebileceklerini bilmelidir
- Bilgisayar etkinliklerine ayrılacak zaman, çocukların yaşı ve gelişimleri dikkate alınarak seçilmelidir

Erdoğan (2009), yaptığı araştırmada okul öncesi dönemdeki çocuklar için satranç eğitiminde geleneksel ve bilgisayar bazlı öğrenme tekniklerini karşılaştırmıştır. Konya'da toplam 40 anasınıflı öğrencisinin örneklemini oluşturduğu çalışmada, bilgisayar destekli öğrenme yöntemlerinin uygulandığı öğrencilerin geleneksel yöntemlerle satranç öğrenen öğrencilere göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. İstatistiklerin yanı sıra bilgisayar ile

satranç öğrenen öğrencilerin derslere daha severek katıldığı ve daha keyifli zaman geçirdikleri gözlenmiştir.

Tekcan (2009), öğrenme hızının en yüksek olduğu 3-6 yaş arasındaki çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimleri için kabul edilen pedagojik yaklaşımların bilgisayar destekli okul öncesi eğitiminde çocukların Türk milli unsurlarını kullanımını araştırmıştır. Bu dönemdeki çocukların öğrenmesinin en hızlı oyunlarla gerçekleşeceğini belirten Tekcan, bu oyunların çocuklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini de incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, okul öncesi eğitiminde bilgisayar kullanımının çocuk eğitimine büyük katkısı olduğu, bilgisayar destekli uygun eğitim programlarının geliştirilebileceği belirtilmiş ve bir tasarı oluşturulmuştur. Tasarıda, Türk kültürünün en önemli öğelerinden olan Nasreddin Hoca ve Keloğlan ile ilgili bilgisayar destekli görselleştirme ve animasyonların çocuklar üzerinde daha kalıcı etkiler bıraktığı görülmüştür.

Çakmaz (2010), yaptığı araştırmada okul öncesi öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanma durumlarını çalışmıştır. Bu kapsamda Bolu ilindeki okul öncesi kurumlarda görev yapan 75 adet öğretmen örneklemini oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanmada yaşları ve eğitim seviyelerinin anlamlı bir fark yaratmadığı ancak hizmet yılının anlamlı değişiklikler yarattığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin teknolojik cihazlar hakkında eğitim almalarının, kullanımlarını etkilediği de belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin ilan panosu, teyp, televizyonu kullandıkları ancak anlamlı bir çoğunluğunun film şerit makinesi, epidiaskop ve elmayı bilmedikleri ve okulda bulunmadığı için haberdar olmadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin genel olarak halen geleneksel yöntemleri tercih ettiği ve kitap, grafikler, maketler, büyük resimler, vcd, cd'ler ve ilan panolarını kullandıkları görülmüştür.

Yüksel (2011), doktora tezinde dijital öykü anlatımının okul öncesi eğitim kurumlarında nasıl işlendiğini araştırmıştır. Çağımızda bilgisayarın eğitim aşamalarında sıklıkla kullanılan bir araç olması, çocuklara yararı ve zararlarını, eğitimler tarafından nasıl kullanıldığını ve eğitim sistemine nasıl entegre edilmesi gerektiğini tartışılır hale getirmiştir. Araştırmada, daha önce dijital öykü hazırlama seminerine katılan okul öncesi öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır ve onların tecrübeleri ele alınmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin bu teknolojileri kullanırken yaşadığı zorluklar da incelenmiştir. Ortalama 20 öğrencileri bulunan 5 adet okul öncesi öğretmenin bu teknolojiyi kullanımına dair örnekler veren çalışmada, çocuklar için kritik olan okul öncesi eğitiminde teknolojiden verimli bir şekilde yararlanmanın önemine dikkat çekilmektedir.

Çankaya (2012), okul öncesi eğitimi gören öğrencilerin birtakım matematik kavramlarını öğrenmesinde bilgisayar oyunlarının etkisini araştırmıştır. Araştırmada, Erzurum ilinde bir anasınıfında eğitim gören öğrenciler örneklem olarak kullanılmıştır. Deneysel yöntemin izlendiği çalışmada, öğrencilere kavramlar öğretilmiş, daha sonra deney grubuna bilgisayar oyunları, kontrol grubuna da geleneksel oyunlarla pekiştirme yapılmıştır. Eğitimlerin sonunda uygulanan son testlerde bilgisayar oyunları ile desteklenen grubun, geleneksel oyunlar ile uygulama yapılan gruptan anlamlı bir şekilde daha başarılı olduğu görülmüştür. Çalışmadan beş hafta sonra yapılan kalıcılık testinde ise yine bilgisayar oyunları ile eğitilen çocukların daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Küçüköğlü (2013), yüksek lisans çalışmasında 4-5 yaşındaki okul öncesi öğrencilerinin bilişsel gelişimlerini dikkate alarak renk kavramını öğrenmelerine veya pekiştirmelerine yardımcı olması için Dick, Carey ve Carey modelinden yola çıkarak bilgisayar destekli bir tasarım geliştirmiştir. Çocuklara sunulan bu tasarım sonrasında, bilgisayar ortamında sunulacak öğretilerin çocukların ve eğitimcilerin önerileriyle geliştirilmesinin önemi ortaya çıkmıştır. Bu tasarımın, çocukların bilişsel gelişimlerine ve

öğretmenleri ile anne babalarına çocuğa renk kavramlarını öğretme konusunda başarılı olduğu düşünülmektedir.

Babayiğit (2014), yaptığı çalışmada eğitim amaçlı bilgisayar oyunlarının okul öncesi eğitiminde kullanılması konusunda öğretmenlerin görüşlerini araştırmıştır. Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak çalışan 142 öğretmenin örneklemini oluşturduğu çalışmada, okul öğrencisi öğretmenlerinin sınıftaki etkinliklerde bilgisayar oyunu tercih edip etmeme durumlarının yaşlarına, meslekteki kıdemlerine, öğrenim seviyelerine ve günlük hayatta bilgisayar oyunu oynayıp oynamadıklarına göre değişebildiği tespit edilmiştir. Bunun yanında, bilgisayar oyunları konusunda daha önceden eğitim alan öğretmenlerin, almayanlara oranla bu yöntemi daha çok tercih ettiği fark edilmiştir. Yaşı daha büyük olan öğretmenlerin genç öğretmenlere göre bilgisayar oyunlarını sıkıcı buldukları, sadece boş vakit değerlendirmek için tercih ettikleri ve çocuklar üzerinde kötü etkileri olabileceğini düşündükleri saptanmıştır. Gün içerisinde bilgisayar oyunu oynayan öğretmenlerin oynamayanlara göre ve lisans mezunu olan öğretmenlerin ön lisans mezunu olanlara göre, bu oyunların eğitim amacıyla çocuklara oynatılmasına daha sıcak baktıkları ve kendilerine daha çok güvendikleri görülmüştür.

Koroğlu (2014), okul öncesi öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öz yeterlilik algıları, teknolojik araç gereç kullanım tutumları ve bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu Karaman ilinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul öncesi kurumlarda çalışan 100 adet öğretmen ve Konya’da okul öncesi öğretmenliği konusunda eğitim almakta olan 100 adet son sınıf öğrencisi yer almıştır. Araştırmanın sonucuna göre, okul öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojileri öz yeterlilik algıları ve teknolojik araç gereç kullanım tutumlarının yüksek olduğu, bireysel yenilikçilik düzeylerinin “öncü” seviyesinde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının ise bilişim teknolojileri öz yeterlilik algıları ve teknolojik araç gereç

kullanım tutumlarının yüksek olduğu ve “sorgulayıcı” seviyesinde orta düzeyde yenilikçi olduğu saptanmıştır.

Hsin ve arkadaşları (2014), okul öncesi eğitimde çocukların teknoloji kullanımının faydalarını araştıran çalışmaları incelemiştir. Bu konuda 2003 ve 2013 yılları arasında yapılan bilimsel çalışmaları inceleyen araştırmacılar, çalışmaların çoğunluğunda, teknoloji kullanımının çocukların eğitimlerine ve gelişmelerine olumlu etkilerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmalarda, teknolojinin çocukların ilişkilerine ve işbirliği yeteneklerine katkıda yaptığı görülmüş, çeşitliliği desteklediği saptanmıştır.

Teknoloji ve Aile

Çocukların gelişimi açısından büyük önem taşıyan ilk yaşlarda, ailenin çocuğa kazandırdığı davranışlar ve onu yönlendirdiği konular büyük önem taşımaktadır (Gögebakan, 2011). Çocuğun dâhil olduğu ilk toplumsal çevre birimi ailedir. Aile içerisinde geçirilen zaman, görülen tutum ve davranışlar, çocuğun ilerideki karakter özelliklerinin belirlenmesinde pay sahibidir. Bu nedenle aile, çocuğun ilk öğrenme ortamıdır (Çamlıbel, 2010). Okul öncesi dönemde ailenin çocuk üzerindeki rolü; güven duygusu vermek, sosyal olmasını sağlamak, sosyal açıdan onaylanacak davranışları geliştirmesi için yönlendirmek, yeteneklerini fark etmesi ve geliştirmesine yardımcı olmak olarak özetlenebilir (Yavuzer, 1999).

Okul öncesi dönemde çocuklardan ilk aşamada sorumlu olan aileler, son dönemlerde yaşanan teknolojik gelişmelerin de hayatın ve eğitimin içerisine dâhil olmasıyla daha fazla sorumluluğa sahip olmaya başlamıştır (Gögebakan, 2011). 2000’li yıllardan itibaren çocuklar, doğdukları anda teknoloji dünyasına adım atmaktadırlar. Televizyon, fotoğraf makineleri, akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve tabletler hayatın her alanında yer almaktadır ve çocuklar da bunlara rahatlıkla erişebilmektedir (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002). Çocukların gerek eğlence gerekse de iletişim için kullandığı teknolojik aletlerle fazla zaman geçirmesi, kimi zaman ailelerin endişelenmesine neden olmaktadır. Bu nedenle özellikle okul öncesi dönemde

ailelerin çocukların teknoloji kullanımını doğru yönlendirmesi ve doğru müdahalelerde bulunması oldukça önemlidir.

Teknolojiye olan aşırı bağılılığın çocuklarda yaratabileceği tehlikeler düşünüldüğünde, aileler kendilerini çocuklarını koruma konusunda sorumlu hissetmektedir. Fakat ailelerin çocuklarının teknolojik aletleri kullanımında farklı tutumlar izlemesi, çocukların da bunlara yaklaşımını etkilemektedir. Çin’de kolej öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada, internete aşırı bağımlı olan çocukların, ailesi ilgisiz olan çocuklar olduğu tespit edilmiştir. Ailelerinden gerekli ilgiyi göremeyen çocuklar, bu problemlerden sıyrılmak için sanal dünyaya sığınmaktadırlar (Huang, et al., 2009).

Genç ya da ergen bireylerin interneti kötü amaçla kullanmasının bir nedeni de ailelerin bir kontrol mekanizması ya da filtre koymamasından kaynaklanmaktadır (Young, 2004). Aynı şekilde Bölükbaş (2003) da, ailelerin gençlerin internet kullanımını takip etmemesinin, olumsuz durumlarla karşılaşma riskini arttırdığını belirtmektedir.

Kılınç (2015), okul öncesi çağıdaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveynlerin görüşlerini araştırmıştır. Bu kapsamda ebeveynlerin bu konudaki düşüncelerinin cinsiyete, çocukların okul türüne, ebeveynin eğitim seviyesine ve teknolojiyi kullanma sıklığına göre değişip değişmediği incelenmiştir. Tarama modeli kullanılan araştırmada, Kütahya’da anasınıfı eğitimine devam eden çocukların toplamda 314 velisi örnekleme oluşturmuşlardır. Araştırmanın sonucunda, ailelerin okul öncesi dönemde olan çocuklarının teknoloji kullanımına rehberlik etme ihtiyacı hissettikleri, çünkü teknolojiyi fazla kullanmanın çocuklar üzerinde fiziksel, duygusal ve zihinsel anlamda olumsuz etkilerinin olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Ülken (2011), televizyon izleyen çocukların saldırgan davranışlara sahip olup olmadıklarını ebeveynler aracılığıyla incelemiştir. Bu araştırmada, anne-babanın çocuğa televizyon izleme konusunda belirli kurallar koymadığı, çocuk televizyon izlerken

müdahalede bulunduğu belirlenmiştir. Bu durumda çocuk, televizyonda ne izlediğinden ziyade ne kadar süre izlediğinin önemli olduğunu düşünmektedir. Ayrıca anne ve babanın televizyon karakterleri hakkında yorum yapmaları, çocukların olası bir saldırgan içeriğin yanlış olduğuna dair yönlendirilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu kapsamda anne babaların da televizyonda ne izlediği ve çocuğuna ne konuda rehberlik ettiği önem kazanmaktadır.

Kaşıkçı ve arkadaşları (2014), Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet kullanımlarını, güvenli internet ortamını ve ebeveynlerinin bu konudaki farkındalıklarını karşılaştırmıştır. Araştırmada, Avrupa Çevrimiçi Projesi'nde yer alan 23 Avrupa ülkesi ve Türkiye'den veriler incelenmiş ve 23000 çocuk örneklem olarak oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda çocukların büyük bölümünün teknoloji becerilerinin iyi olmadığı ve çevrimiçi ortamda birçok riske maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Türkiye'deki verilerde de ebeveynlerin internet kullanım oranının düşük olduğu, dolayısıyla çocuklarını olabilecek risklerden korumada gerekli bilgiye sahip olmadığı saptanmıştır. Çalışmanın sonucunda, çocukların internet kullanımının çoğunlukla evdeki bilgisayardan sağlanması nedeniyle anne-babalarının bu konuya olabildiğince dâhil olmaları, internet kullanımı konusunda bilgi edinmeleri ve çocukların internet üzerinden karşılaşılabilecekleri riskler hakkında bilinçlenmeleri önerilmiştir.

Kırık (2014), ebeveynlerin, çocuklarının internet kullanımına bakışını incelemiştir. 50 ebeveynin örnekleme oluşturduğu çalışmada, nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada, internetin özellikle asosyal çocuklar için bir kaçış yeri gibi görülebildiğinden ve bu nedenle bağımlık duyulduğundan, kimi zaman çocukların internetteki bazı cinsel içerikli sohbet sitelerine girebilecekleri ve bunların ebeveynler tarafından kontrol edilmemesi durumunda tehlike oluşturduğundan, çocukların internet reklamları ile yanlış yönlendirilebileceklerinden ve kandırılabilirlerinden bahsedilmiştir. Çalışmanın sonucunda, katılımcılarının yaklaşık olarak yarısının çocuklarının internetteki aktivitelerini

takip etmediği ve çocuklarını internetin zararlı etkilerinden korumak için bir adım atmadıkları ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, internetin özellikle eğitim konusundaki faydaları nedeniyle ebeveynlerin çocuklarına gereken teknolojik alet desteğini sağladığı da tespit edilmiştir. Araştırmanın öneriler kısmında, ebeveynlerin çocuklarına özgüven aşılayarak olumsuz davranışlara karşı duruş sergilemelerine destek olmaları, çocuklarla sürekli iletişim kurularak internet ortamında yaptıklarını takip etmeleri, çocuğa çevrimiçi ortamların fayda ve zararlarından bahsetmeleri, çocuklara internette de gerçek hayattaki gibi davranmalarını gerektiğini öğretmeleri ve çocuğun sanal ortamdan ziyade gerçek ortamdaki arkadaşlara yönlendirilmeleri gerektiği tavsiye edilmiştir.

Akçay ve Özcebe (2012), okul öncesi eğitim alan çocukların bilgisayar oyunu alışkanlıklarının aileleri tarafından değerlendirilmesi üzerine çalışmıştır. Ankara'da bir kreşe giden 93 çocuk ve ailesi üzerinde yapılan çalışmada anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularında, ailelerin %78'inin genellikle çocuklarının bilgisayar oyunu oynamasını, %61'inin ise şiddet içeren bilgisayar oyunu oynamasını kısıtladığı görülmüştür. Araştırmanın öneri kısmında, erken yaşta başlayan bu bilgisayar oyunu alışkanlığının yaş ilerledikçe artabileceğinin aileler tarafından dikkate alınması ve çocuklarını doğru yönlendirmesi gerektiği belirtilmiştir. Aynı zamanda ebeveynlerin bilgisayar oyununun seçimi ve oynama süresi gibi konularda bilinçlenmesi gerekmektedir.

Ayas ve Horzum (2013), öğrencilerde internet bağımlılığına ebeveynlerin bakışını ve bu konunun farklı unsurlardan etkilenip etkilenmediğini irdelemiştir. Samsun'da 407 öğrenci ve aileleriyle yapılan araştırma sonucunda, ailelerin %53'ünde ihmalkâr internet tutumu, %24'ünde anlayışlı internet tutumu, %20'sinde demokratik internet tutumu ve %3'ünde otoriter internet tutumu var olduğu görülmüştür. Araştırmada, ailelerin bu konuda ihmalkâr davranmasının bağımlılığa yardımcı bir etken olduğu, çünkü ailesinden ilgi ve sevgi göremeyen çocuğun kendisini internet ortamına yoğunlaştırdığı saptanmıştır.

Aram ve Bar-Am (2015), çocukların yazma eğitiminde ailelerin yardımını, klavye ve kalem karşılaştırarak araştırmıştır. Günümüzde teknolojinin eğitim aracı olarak kullanılması, çocukların klavye ile yazmasını da gerektirmekte olduğu için, geleneksel yöntem olan kalem ile yazma ve klavyenin kullanımında ailelerin desteğinin ne derece değiştiği tespit edilmek istenmiştir. 51 adet okul öncesi çocuğun yarısı klavye ile yarısı da kalem ile yazmayı denerken ailelerinin yardımını gözlenmiş ve ailelerin, klavye kullanan çocuklara yardımının kalem kullanan çocuklardan çok daha fazla olduğu görülmüştür.

Teknoloji ve Çocuk

Teknolojik devrimler ve teknolojinin insanların hayatında büyük yer alması, geleceğin bugünden daha komplike bir yapıya sahip olacağına işaretidir. İnsanların yeni dünyaya adapte olmalarının yolu ise bu teknolojiye ayak uydurabilme ve onu kullanma becerisine sahip olmasıyla mümkündür. Bu da, insanların erken yaşta teknoloji ile tanışarak planlı bir eğitim almasıyla gerçekleşir. Teknoloji ile tanışmak ve kullanmaya başlamak için, okul öncesi dönem en uygun dönem olarak kabul edilir (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002).

Çocukların teknolojik aletleri, özellikle de internete bağlı olan bilgisayar, cep telefonu ve tabletleri kullanmaları, birtakım riskleri beraberinde getirir. İnternette gerçek hayattan farklı bir dünyanın içinde yalnız olan çocuklar, bazı tehditlere maruz kalabilir. Bu tehditler cinsel içerikler, çocuk tacizcileri, dolandırıcılar olabilir. Bu gibi durumlarla karşılaştıklarında sorunlarla başa çıkabilmeleri için çocukların teknoloji kullanım becerilerinin iyi olması gerekmektedir.

Birçok eğitim hareketi, temel amacını teknolojik becerileri geliştirmek üzerine kurmuştur. ABD’de 2000 yılında belirlenen eğitim amaçlarının içinde milenyumun sonunda küçük çocuklarının bilgisayar becerilerine sahip olması ve bilgisayar teknolojisi araç gereçlerinin bütün okullara alınması yer almaktadır.

Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (2010) projesi kapsamında yaklaşık yaşları 9 ile 16 arasında değişen 2400 çocuk üzerinde yapılan çalışmalar, çocukların çok azının yeterli olduğunu saptamıştır: Çocukların %39'u internette buldukları bilgilerin doğruluğunu başka sitelerde teyit edebildiklerini; %31'i sık kullandıkları internet sayfalarını favorilerine ekleyebildiklerini; %34'ü gezdikleri sitelerin kaydını silebildiklerini; %32'si sosyal paylaşım sitelerindeki gizlilik ayarlarını nasıl değiştireceklerini bildiklerini; %29'u almak istemedikleri mesajları nasıl engelleyeceklerini bildiklerini; %44'ü interneti nasıl güvenli kullanabileceklerini bildiklerini söylemiştir.

Ersoy ve Yaşar (2003), yaptıkları çalışmada ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin internet kullanma durumlarını araştırmışlardır. Eskişehir'de 17 öğrenci ile görüşme yapan araştırmacılar, öğrencilerin interneti verimli ve etkili olarak kullanmadığını ortaya koymuş ancak öğrencilerin, anne babalarına kıyasla internet kullanma becerilerinin daha iyi olduğunu tespit edilmiştir.

Akkoyunlu ve Tuğrul (2002), okul öncesi çocukların evdeki teknoloji kullanımlarının bilgisayar becerisi üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırmada Ankara'da bir anaokulunda eğitim gören 77 adet çocuk ile görüşülmüştür. Çocukların evdeki bilgisayar, müzik seti veya televizyon gibi teknolojik aletleri kendi başlarına veya birinin yardımıyla kullandığı görülmüş ve %54'ünün bilgisayar becerisinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu aletleri hiç kullanmayan çocukların ise bilgisayar okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerinin evde bilgisayar kullandığı çocukların bilgisayar becerileri ise diğer çocuklara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır.

Kılınç (2015), okul öncesi çocukların teknoloji kullanımları hakkında ebeveyn görüşlerini incelediği çalışmasında, Kütahya ilinde anasınıfına devam eden öğrencilerin anne-babaları ile toplamda 314 kişi ile görüşme gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, ebeveynlerin çoğunluğunun teknolojik aletlerin çocuklarını kötü etkilediğini inanmasına

rağmen, çocuklarının teknolojik aletleri kullanma becerisini iyi olarak tanımladıkları görülmüştür.

Neumann (2014), Avustralya’da 109 adet 5-6 yaşındaki okul öncesi çocukların akıllı tablet kullanımını ile acil durum okuryazarlığı (adlarını yazabilme, tam olarak söyleme, telefon numarası ezberleme) arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, tableti iyi kullanabilen çocukların, acil durum okuryazarlığının da iyi seviyede olduğu ortaya çıkarken tableti kullanma süresinin bu durumu etkilemediği görülmüştür. Ebeveynlerin %69’u, çocuklarının bu tabletleri kolaylıkla kullandığını belirtirken, %70’i de, tablet kullanımının çocukların acil durum okuryazarlığına faydası olduğunu düşündüklerini, %53’ü ise okul öncesi eğitimde tablet kullanımından yararlanılması gerektiğini düşündüklerini belirtmiştir.

Teknolojinin Faydaları ve Zararları

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin okul öncesi eğitimde kullanıyor olması, çocuklara birçok fayda sağlamaktadır. Özellikle çocuğun gelişim seviyesine ve belirlenen eğitim amaçlarına uygun olarak kullanılması durumunda gelişimine de olumlu etkiler yapmaktadır (Bütün ve Aral, 2005). Teknolojinin eğitim sürecine dâhil edilmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda, çocuklar için öğrenmeyi daha keyifli hale getirdiği ve çocukların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği gözlenmektedir (Akpınar, 2005; Arı ve Bayhan, 2003; Sivin-Kachala ve Bialo, 2000).

Teknolojinin eğitimde kullanılmasının çocuğun farklı boyutlardaki gelişimine etkileri mevcuttur. Bunlar; sosyal ve duygusal gelişim, dil gelişimi, psiko-motor gelişimi ve bilişsel gelişim olmak üzere farklı başlıklarda incelenebilmektedir.

Teknolojinin çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine yararları ise (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002):

- Çocuğun motivasyonunu arttırması
- Sorumluluk alma becerilerini geliştirmesi
- İşbirliği ve paylaşımcı olmasını sağlaması
- Bilgisayarda verilen işi bitirmekten keyif almaları
- Daha girişimci olmalarına yardımcı olması

olarak sıralanabilir.

Teknolojinin çocuğun dil gelişimine yararları (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002):

- Uygun yazılımlarla çocukların daha uzun ve karmaşık cümleler kurabilmesine yardım etmesi
- Daha akıcı konuşabilmelerini sağlama
- Bilgisayarda yaptığı bir işi veya çizdiği bir resmi anlatmak isteyen çocuğun konuşmasını sağlaması

olarak özetlenebilir.

Teknolojinin çocuğun psiko-motor gelişimine yararları (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002):

- Fareye tıklama, cd yerleştirme, göstergesi ekranda gezdirme gibi hareketler ile küçük kas gelişmeleri
- Ekrandaki hareketleri izleyerek görsel beceri geliştirme

gibi özelliklerdir.

- Teknolojinin çocuğun bilişsel gelişimine yararları (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002):

- Çocukların düşünme süreçlerini daha aktif kılmaları

- Çocukların sanal dünyada gördüklerini yaratıcılıklarını kullanarak hayal etmeleri
- Bilgisayarda verilen görevi yalnız yaparak özgüven geliştirme

olarak sıralanabilir.

Bilgisayar destekli eğitimler (İşman, 2001);

- Öğrencilerin konuları aktif bir şekilde öğrenmesini sağlar
- Ders içeriklerini kendi hızlarına göre takip etmelerine izin verir
- Derse aktif katılımlarını sağlar,
- Eğitim etkinliklerinin kalitesini artırır
- Öğrenciye istediği kadar tekrar etme imkanı verir
- Tablolar ve grafikler kolay bir şekilde oluşturulduğu için matematik ağırlıklı derslere ilgiyi artırır
- Öğrencilerin zamanını istedikleri gibi ayarlamasına izin verir
- Kullanıcıya testler uygulayarak yeterliliğini sorgular
- Kullanıcı ile ilgili bilgileri kaydederek öğrencinin kendi başarısını takip etmesine yardımcı olur

Valkenburg ve Peter (2009), internetin ergenler için sosyal etkilerini araştırdıkları çalışmalarında, eskiden bir tehdit olarak görülen internetin, ergenlerin sosyal benliğinin oluşmasında önemli bir role sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

Kaçar ve Doğan'a (2007) göre, bilgisayarın okul öncesi eğitime dâhil edilmesi, çocukların bir taraftan eğlenirken diğer taraftan öğrenmesine imkân vermektedir. Çocukların bir konuya odaklanıp keyif almasını sağlayan bilgisayarlar, çocuğun öğrenme başarısını ciddi oranda arttırmaktadır. Bilgisayar destekli eğitimde de çocuk bilgisayarı bir oyun aracı olarak gördüğü için çocukların eğitim becerilerine olumlu etki yapmaktadır. Ayrıca çocuklar,

zihinsel gelişimlerine katkıda bulunduğunu hissettikleri bilgisayara daha olumlu düşüncelerle yaklaşarak ondan en yüksek düzeyde yararlanmaktadır.

Çağlayan (akt. İşçibaşı, 2011) video oyunları internet kafelerde oynayan çocukların orada birbirleriyle iletişime girdiğini ve yeni arkadaşlıklar kurduğunu, dolayısıyla bu çocukların sosyal yönlerinin geliştiğini ifade etmektedir.

Psikolog Murat Güvencer'e (akt. İşçibaşı, 2011) göre, bilgisayar oyunları içlerinde birden çok uyarıcı bulundurup çocukların hızlı karar verip hareket etmeleri gerektirdiği ve onları birçok sorunu çözmek durumunda bırakıp hayal gücünü zenginleştirdiği için çocukları zihinsel açıdan beslemektedir.

Psikolog Nilüfer Eyüpoğlu (akt. İşçibaşı, 2011), televizyondan farklı olarak bilgisayar oyunlarını oynayan çocukların daha aktif olarak durumun içinde olduklarından, yaratıcılıklarını ortaya koyduklarını ifade etmektedir. Eyüpoğlu, bilgisayardaki animasyon, ses ve oyunlardaki beklenmeyen durumların çocukların zihinsel fonksiyonlarını harekete geçirerek geliştirdiğini belirtmektedir.

Kurt ve arkadaşları (2013), öğrencilere akıllı tabletler dağıtılan FATİH projesi kapsamında pilot okul olarak belirlenen okulun öğretmenleri ile görüşerek eğitim teknolojisinin fayda ve zararlarını incelemiştir. Öğretmenlerden bu konuda alınan olumlu yanıtlar; derslerde ilgili konularda video izletmenin kolaylaşması, ders kaynaklarının artması, öğrencilerin sorduğu beklenmedik soruların cevabının internette aranarak anında cevap verilmesi, çocukların derslere daha ilgili oldukları, öğrenme isteklerinin arttığı, kendi iş yüklerinin azaldığını ve teknoloji yetkinliklerinin arttığı yönünde olmuştur.

Ogelman ve arkadaşları (2016), 5-6 yaşındaki çocukların teknolojik aletleri kullanımı ile sosyal becerileri ve konuları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 162 adet çocuğun örneklem oluşturduğu çalışmada, çocuklar, ebeveynler ve öğretmenlerden bilgi alınmıştır. Araştırma sonucunda mobil teknolojilerin kullanımının çocukların sosyal beceri seviyelerini

değiştirmediği, ancak bazı cihazların sosyal tercihlerde öngörülebilir etkileri olduğu tespit edilmiştir.

Given ve arkadaşları (2016), Avustralya'da yaşları 3 ile 5 arasında değişen 15 okul öncesi dönemdeki çocuğun, evde teknoloji kullanımlarını incelemiş ve bunun çocuklar üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Araştırmada, çocukların evde teknolojik aletlerle anne babaları veya kardeşleri aracılığıyla, oyun veya iletişim gibi amaçlarla ilişkili olduğu görölmüştür. Çocukların dünyaları ile ilgili bilgi sahibi olmaya yardımcı olan bu gözlem döneminde, çocuklarının teknolojik aletlerle oynamalarının sosyal ve kültürel normları özümsemiğine yardımcı olduğu ve çocukların bilgiye ulaşmasını kolaylaştırdığı tespit edilmiştir.

Zomer (2014), 2004 ile 2014 yılları arasında yapılan ve 3 ile 6 yaş arasındaki çocukların teknoloji kullanımlarını araştıran çalışmaları incelemiştir. İncelenen 30 adet çalışma sonrasında, çalışmaların %94'ünün, teknoloji kullanımının çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirttiği görölmüştür.

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin okullarda kullanılmasını destekleyenler ile birlikte bunun çocuklar için tehdit oluşturduğunu savunan bir kesim de mevcuttur. Cordes ve Miller (2000), okul öncesi dönemde çocukların teknolojik aletleri kullanıyor olmasının fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlaki açıdan birtakım zararları olduğunu savunmaktadır. Televizyon, bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi ekranlı aletleri çok yakından kullanan çocukların gözlerinde ve kötü duruşlarından dolayı omuriliklerinde sağlıksız durumlar oluşabileceğini belirtmişlerdir. Aynı zamanda bu çocuklarda duyu organı koordinasyonlarının geç gelişeceği de bu araştırmacılar tarafından belirtilen bazı risklerdendir.

Ailelerin çocuklarının teknoloji ile iç içe olmasından endişe duymasının en büyük nedenlerinden birisi, çocukların geleneksel sokakta oyun oynama yöntemlerinden vazgeçerek

bilgisayara dadanacağı ve böylece sosyal yönden zayıf kalacakları riskidir. Teknolojinin eğitime dâhil olmasının risk olarak görülmesinin nedeni, bu uygulamaların eğitimsiz ve bilinçsizce uygulanabilme ihtimalinden kaynaklanmaktadır. Bu noktada çocuklara belirli kurallar konarak endişe duyulan risklerin en aza indirilmesi mümkündür.

Bilgisayar aracılığıyla şiddet içerikli oyunlar oynamanın çocuklarda saldırgan davranışlara neden olabileceği, ayrıca bilgisayar karşısında uzun süre hareketsiz kalan çocuğun obezite sorunu veya kas-iskelet sisteminde sorun yaşayabileceği de bilinmektedir. Bu bağlamda bilgisayar oyunlarının seçilmesi ve oyun karşısında ne kadar zaman harcanacağı ebeveynler tarafından değerlendirilmelidir.

TBM tarafından yayınlanan bir çalışmada (2016), teknolojinin kullanımının nasıl zararlı hale getirilebileceği açıklanmıştır: Kontrolsüz ve sınırsız kullanmak, gündelik hayattaki sorumlulukları aksatmak, uzun süreli ve uygunsuz içeriklerle kullanmak.

Teknolojinin kötü kullanımının fiziksel gelişime zararları (TBM, 2016):

- Özellikle gençlerin daha fazla televizyon izlemek, arkadaşlarıyla daha çok mesajlaşmak, daha fazla internet kullanabilmek veya daha fazla oyun oynamak için uzun saatler harcamaları sonucunda uyku düzeninin bozulma riski olmasıyla saldırganlığın artması ve dikkatin dağılması
- Teknoloji kullanımı sırasında yenilen yemeklere dikkat etmeyerek beslenme sorunlarının oluşması
- Bilgisayar karşısında hareketsiz kalındığından kilo alma sorununun meydana gelmesi
- Var olan enerji hareket edilmeden atılmadığı için sağlıksız bir bünye yaratması

Teknolojinin kötü kullanımının sosyal gelişime zararları (TBM, 2016):

- Teknolojik aletlerin iradeyi ele geçirme riski
- İnternet ortamında tanınan kötü rol modelleri örnek alma

- Teknolojiye bağı kalmanın yalnızlığı getirmesi
- Sanal ortamda sağlıklı arkadaşlıklar edinememe
- İnternet ortamında fazla zaman geçirildiğinden gelecek hedefleri koyamama

Teknolojinin kötü kullanımının duygusal gelişime zararları (TBM, 2016):

- Düzenli ve derin ilişkiler kurulamaması
- İletişimin yüz yüze yapılmamasından dolayı yanlış anlaşılmalara yol açılması
- Toplumun içerisinde yer alınmadığından aidiyet duygusu hissedememe
- Çocukların hayal gücünün fakirleşmesine neden olması
- Teknolojinin aşırı kullanımı nedeniyle doğru değil gereksiz bilgilere sahip olmak
- Bilgi kanallarını temiz tutmanın zorlaşması
- Doğru ve güvenilir bilgi kaynakları bulmanın zorlaşması

Bartholow ve Anderson (2002), 21 kız 22 erkek olmak üzere toplam 43 öğrencinin örneklemini oluşturduğu çalışmalarında, öğrencilerin yarısına şiddet içeren Mortal Combat oyunu, diğer yarısına ise şiddet içermeyen Golf oyunu oynatmıştır. Sonrasında başka bir bilgisayar oyunu ile öğrencilerin karşılarındaki kişiyi cezalandırmaları istendiğinde, şiddet içerikli oyunu oynayan öğrencilerin diğer oyunu oynayanlara göre daha çok cezalandırma eğiliminde oldukları görülmüştür.

Rideout ve arkadaşları (2003), çocukları 6 yaşın altında olan 1000 civarında ebeveynle yaptıkları görüşmelerde, çocukların bilgisayar kullanım sürelerini incelemiştir. Görüşmenin sonucunda ailelerin cevaplarına göre çocukların ortalama 2 saat bilgisayar başında zaman geçirdiği tespit edilmiş ve ailelerin çocukların bağımlı olduğunu, çocuklarının gelişiminin bu nedenle zarar gördüğünü düşündüğü görülmüştür.

Zimmerman (2006), Amerika Birleşik Devletleri'nde çocukların televizyon programları izlemelerinin sonuçlarını araştırdığı çalışmada, 3 yaş öncesi ve 3-5 yaş aralığında izlenen televizyon programlarının, 6-7 yaştaki zihinsel sonuçlarını test etmiştir. Buna göre araştırmadaki 3 yaştan küçük çocukların günde 2.2 saat, 3-5 yaş arası çocukların ise 3.3 saat televizyon izlediğini saptayan Zimmerman, erken yaşlarda günde 2 saatten fazla televizyon izlemenin ileriki yaşlardaki zihinsel gelişimi olumsuz etkilediğini belirtmektedir (Serhatlıoğlu, 2006).

Ertürk ve Gül (2006), 7-12 yaş arasındaki çocukların televizyon haberlerinden ne derece etkilendiklerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda, bu çocukların evlerinde televizyonların yaklaşık olarak 5 saat açık kaldığı, anne ve babaların yaklaşık olarak 2 saat televizyon izlediği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda çocukların, evde haber izlenirken doğal afet, şiddet haberleri ve saldırılar gibi konular denk gelindiğinde duygusal olarak olumsuz etkilendiği saptanmıştır.

Aksaçlıoğlu ve Yılmaz (2007), televizyon izleme ve bilgisayar kullanma sıklığının, sosyo-ekonomik seviyesi yüksek ilköğretim öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda, bu öğrencilerin boş zamanlarında en çok televizyon izleyip bilgisayarda zaman geçirdiği, kitap okumanın bu eylemlerinden ardından geldiği görülmüştür. Televizyon izlemeye daha çok zaman ayıran öğrencinin daha az kitap okuduğu, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının, bu teknolojik araçların kullanımından zarar gördüğü tespit edilmiştir.

Kaya ve Tuna (2008), ilköğretim çağındaki öğrencilerin sosyalleşme süreçlerinin, televizyonda yayınlanan dizi ve magazin programlarından nasıl etkilendiğini araştırmıştır. Bu kapsamda 650 öğrenci ile görüşme yapan araştırmacılar, öğrencilerden televizyonun eğitici, eğlendirici ve boş zaman geçirmek için uygun olan özelliklerini duymuşlardır. Öğrencilere sorulan televizyonun en kötü özelliği sorusunda ise, ders çalışmayı engelleme, geç uyumaya

neden olma ve şiddetli içeriklerden korkma cevapları alınmıştır. Öğrencilerin sosyalleşme becerileri hakkında bilgi sahibi olabilmek için sorulan, “televizyon izlerken örnek aldığınız birisi var mı” sorusuna öğrencilerin %34’ü evet, %66’sı hayır cevabını vermiştir. Sosyalleşme ve kişilik özelliklerinin gelişmesi açısından önemli bir veri olan bu cevabın üzerinde durulması gerekmektedir.

Demir (2011), 2004 senesinde yapılan bir araştırmaya göre, günde ortalama 3-4 saat çizgi film izleyen çocukların dikkat dağınıklığı ve hiperaktiflik riskinin diğerlerine göre %30 ile %40 arasında daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Çocukların çizgi film dünyasına çok kapılmaları halinde o karakterleri gerçekte bağdaştırmaya çalışmaları, çocuğun sosyalleşme becerilerini olumsuz yönde etkileyecektir.

Kurt ve arkadaşları (2013), öğrencilere akıllı tabletler dağıtılan FATİH projesi kapsamında pilot okul olarak belirlenen okulun öğretmenleri ile görüşerek eğitim teknolojisinin fayda ve zararlarını incelemiştir. Öğretmenlerden bu konuda alınan olumsuz yanıtlar, öğrencilerle göz temasının azalarak sınıf yönetiminin zorlaştığını ve çocukların içlerine kapandığını belirtmişlerdir. Öğretmenler ayrıca, öğrencilerin şimdilerde daha çok tabletlerle zaman geçirdikleri için kitap okuma alışkanlıklarının azaldığını, öğrencileri sık sık tabletleri kaldırmaları konusunda uyarmak zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir.

Teknoloji Kullanımı

Çocukların kişilik özelliklerinin şekillendiği, gelecekteki tutum ve davranışlarının belirleneceği deneyimlerin temellerin atıldığı 0-6 yaş dönemi, oldukça önemlidir. Aile, çocuğun adımını attığı ilk toplumsal birimdir. Okul öncesi eğitim döneminin yanında aile içerisinde öğrendikleri çocuğun ilerideki kişiliği üzerinde büyük rol oynayacaktır (Çamlıbel, 2010).

Aile, çocuğun ilk yıllarında onun gelişiminden ve eğitiminde sorumlu olan tek birimdir. Çocuğun yaşı ilerledikçe kreş veya anasınıfı gibi okul öncesi eğitim kurumları onun eğitimi için görev alacaktır ancak ailenin görevinin önemi hiçbir zaman azalmayacaktır. Okul öncesi ve ilköğretim döneminde, aile ile eğitim kurumları bir işbirliği içerisindeydir. 1980’li yıllardan itibaren yapılan çalışmalar ile ailenin eğitim sürecine katılmasının, çocuğun başarısını olumlu etkilediği görülmektedir. Eğitimde aile katılımının pek çok tanımı vardır, ancak bunların en geneli; ailelerin kendilerini, çocukların okul öncesi eğitim programına dayalı gelişimine yarar sağlayacak şekilde ortaya koyması olarak kabul edilebilir (Kılınç, 2015). Aileler, çocuklarının gelişimine yardımcı olacak teknolojik aletlerin kullanımını için çocuklarına destek olmalı ancak kontrolü de elden bırakmamalıdır.

Öğretmenlerin ise teknolojinin eğitim alanlarına girmesiyle birlikte rollerinde birtakım değişiklikler olmuştur. Öğrencilerin daha fazla kaynağa daha kolay ulaşmasıyla birlikte, öğretmenin sadece “bilgi veren” kişi rolü zayıflamış, öğrencisiyle daha fazla etkileşime girmeye başlamıştır. Öğretmenler, öğrencilerine neyi nasıl bulabilecekleri ve öğrendiklerini nasıl kullanacakları hakkında kılavuzluk etmelidir.

Birçok eğitim kurumu, gelecek planlarını yaparken, teknolojinin hakim olduğu dünyada, kendi öğrencilerinin de söz sahibi olmasını istemekte, bu yüzden de teknolojiye gereken önemi vererek eğitim programlarına dahil etmektedir. Ancak birçok ülkenin bu konuda geç kalmasının yanı sıra, ABD gibi hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin teknolojiden en iyi şekilde yararlanabilmesini isteyen ülkelerde dahi bazı öğretmenlerin teknolojiye yeteri kadar hakim olmamasından dolayı öğrencilerini de yönlendiremedikleri görülmektedir. Bu eksikliğin nedeninin, okullara teknolojiye erişim için maddi desteklerin verilmesi ancak öğretmenlerin, teknoloji ile ilgili öğrencilerine nasıl yardım edebilecekleri ve ne öğretecekleri konusunda eğitilmemesidir. Teknolojinin geleneksel eğitim yöntemlerine entegresinin sorunlu olabileceğini düşünen öğretmenler için teknolojiyi ders programlarına

dahil etmek oldukça zordur. Ancak eğitimcilerin, teknolojinin şu andaki ve gelecekteki konumunun bilincinde olması, öğrencilerini doğru yönlendirebilmek için kendilerini bu konuda eğitmeleri de gerekmektedir (Çakmaz, 2010).

Öğretmenlerin, öğrencilerini teknolojinin iyi kullanımı konusunda teşvik edebilmeleri için, dünyadaki gelişmelerden haberdar olmaları ve bunları sınıf içi etkinliklerine doğru bir şekilde entegre etmeleri gerekmektedir. Türkiye’de, öğretmenlerin büyük bir bölümünün teknolojik araç gereçleri ve bu konuda eğitimleri alamaması veya geç almasından dolayı öğrencilerine de gereken desteği veremedikleri bilinmektedir. Öğretmenlerin teknoloji konusunda doğru yönlendirmeleri yapabilmeleri için bazı özelliklere sahip olmaları gerekmektedir (Çakmaz, 2010):

- Yaptığı işi ve çalışmayı sevmesi
- Mesleğinde uzman olması
- Teknolojik yenilikleri takip etmesi
- Elindeki teknolojiyi kullanabilmesi
- Teknolojinin kendisi ve öğrencisi için faydalı olacağına inanması

Plowman ve McPake (2013), “Küçük çocuklar ve teknoloji hakkında bilinen 7 yanlış” isimli çalışmalarında, küçük çocukların teknoloji kullanımının neden teşvik edilmesi gerektiğine değinmişlerdir. Bu maddeler aşağıda özetlenmiştir:

Çocukların teknoloji ile kaynaşmaması gerekiyor düşüncesi yanlıştır: Gelişme dönemindeki çocuklar, teknolojiden birçok sosyal ve duygusal özellikleri alabilirler. Çocukların teknolojiye karışmadan saf ve masum kalmalarını istemek, teknolojinin faydalarından çocukları mahrum bırakmak anlamına gelmektedir.

Küçük çocukların “doğuştan dijital” olduğu düşüncesi yanlıştır: Son dönemde çocuklar pek çok teknolojik alete erişebildikleri için, hızlı öğrenmekte ve istedikleri her şeyi

yapabilmektedirler. Ancak bu doğuştan yetenekli oldukları anlamına değil, teknolojik aletlerin öğrenmelerine yardımcı olduğu anlamına gelmektedir.

Teknolojinin sosyal etkileşimi ortadan kaldırdığını düşünmek yanlıştır: Birçok aile, çocuklarının teknolojiye bağlanmaları sonucunda ailesi ve arkadaşlarıyla ilişkisinin bozulacağına inanmaktadır. 3-4 yaşlarındaki çocukların televizyon açık olmasına rağmen bakmayı reddedip oyuncaklarıyla oynamayı seçtiğinin tespit edildiği çalışmalar mevcuttur. Üstelik ailenin diğer bireyleri de aynı televizyon programını izlediğinde, bu aile arasında ortak bir nokta yaratarak bir bağ meydana getirecektir.

Teknolojinin çocukların hayatını domine ettiği düşüncesi yanlıştır: Birçok insan çocukların bilgisayar veya televizyon karşısında çok fazla zaman geçirdiğini ve bunun sonucunda dışarı çıkmadığını ve oyun oynamadığını düşünmektedir. Ancak bu araştırma, teknolojinin çocukların günlük hayatını etkilemediğini göstermektedir.

Plowman ve McPake (2013), çalışmalarında ayrıca birçok anne babanın, çocuklarını teknoloji ile daha yakın olmaya teşvik ettiğini çünkü bunun gelecekte işlerine yarayacağını düşündüklerini ortaya çıkarmıştır. Çalışmada, düşük gelirli ailelerin dahi, çocuklarını bir arkadaş veya akrabanın bilgisayarını kullanması için cesaretlendirdiğini göstermiştir. Çünkü bazı aileler, çocuklarının teknoloji becerileri olmazsa ileride iyi bir konuma gelemeyeceğini düşünmektedir.

Akçay ve Özcebe (2012), ailelerin bilgisayar kullanımının çocuğun kullanımına olan etkisini inceledikleri araştırmalarında, ebeveynlerin bilgisayar oyunu oynaması ile çocuğun oynaması arasında doğru bağlantı olduğu tespit etmiştir. Anne ve babanın duygusal özelliklerinin, ilgilerinin, kitap okuma alışkanlıklarının, çocukların kendilerine model olarak aldıkları anne ve babadan etkilendiği, dolayısıyla ebeveynlerin bilgisayar kullanımının da çocukları teşvik ettiği görülmektedir.

Palaiologou (2014), İngiltere, Yunanistan, Malta ve Lüksemburg'daki 5 yaş altı çocukların teknoloji kullanımını ve ailelerinin bu konudaki yaklaşımlarını araştırmıştır. Farklı metotların kullanıldığı araştırmada, öncelikle ailelerin evde hangi teknolojik aletleri kullandıkları incelenmiştir. Daha sonra ebeveynlerin, çocuklarının teknolojiyle olan ilişkisine bakış açıları irdelenmiştir. Araştırmada, ailelerin cahil insanları okuma yazma bilmeyen kişiler olarak değil, yeniliklere açık olmayan ve teknolojik aletleri kullanmayı bilmeyen kişiler olarak kabul ettikleri görülmüştür. Çocuklarının çok erken yaştan itibaren teknolojiye kolaylıkla uyum sağladığını düşünen aileler, çocuklarının geleceğin teknoloji dünyasında sorun yaşamamaları için teknoloji ile erkenden tanışmasında bir sorun görmediklerini belirtmişlerdir.

Hatzigianni ve Margetts (2014), yaptıkları araştırmada, ailelerin çocuklarının bilgisayar kullanımı konusundaki görüşlerini araştırmıştır. 51 ebeveyn ile yapılan görüşmelerde, ailelerin çocuklarının teknoloji ile olan ilişkisine eğitimlerine ve teknolojik becerilerine faydalı olduğunu düşünerek olumlu yaklaştığı sonucu ortaya çıkmıştır. Çocukların sosyal ve sportif aktivitelerinin bilgisayar kullanmakla bir alakası olmadığını düşünen aileler, teknolojinin çocuklarının karakterinin gelişmesinde etkili olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Petkovski (2014), ailelerin ve çocukların teknolojiyi birlikte kullanımını incelemiş ve ailelerin, mobil cihazlar kullandıkları sırada çocuklarıyla nasıl iletişim kurdukları ve çocuklarının teknoloji kullanımındaki düşüncelerini araştırmıştır. 72 anne 32 baba olmak üzere 104 adet ebeveynle görüşen araştırmacı, ailelerin çocukları teknoloji ile nasıl tanıştırdıkları, teknolojik aletleri kullanırken yardım etmeyi ve teknoloji kullanımlarına müdahale etmeyi düşünüp düşünmediklerini sorgulamıştır. Araştırma sonucuna göre ailelerin çocuklarına mobil cihaz kullanımında fazlasıyla yardım ettikleri ve bunun cinsiyete göre değişmediği görülmüştür.

Konca, Özel ve Zelyurt (2016), okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içerisinde teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerini araştırmıştır. Kırşehir ve Malatya illerinde görev yapan 103 adet öğretmenin örneklemini oluşturduğu çalışmada, öğretmenlerin öğrencilerin teknolojik aletler ile ders işlemekten daha mutlu olduklarını düşündükleri için, bu konuda daha açık ve olumlu görüşlere sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Khoo ve arkadaşları (2015), Yeni Zelanda’da iki okul öncesi eğitim kurumunda yaptıkları araştırmada, çocukların iPad kullanımının eğitim ile olan ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin başta iPadlerin eğitim amaçlı kullanımına sıcak bakmadığını ancak bir şekilde eğitim sürecine entegre olmalarıyla birlikte öğretmenlerin ve öğrencilerin günlük yaşamının bir parçası haline geldiğini belirtmişlerdir.

Teknolojiye Yönelik İlgi

İlgi, bireyin kendi isteğiyle belirli faaliyetlere yönelmesi ve onları diğer faaliyetler yerine tercih etmesidir (Kuzgun, 1989). İlgi kavramını ilk ortaya atan kişi olan Strong, ilgiyi bir bireyin bir kişiye, nesneye veya bir eyleme karşı gösterdiği hoşlanma, hoşlanmama veya kayıtsız kalma şeklindeki tepki olarak tanımlamıştır. Strong’a göre ilgi, bir iç uyarıcı tarafından yönlendirilir ve bu yönlendirme ile gelişen davranış neticesinde kişi memnun oldukça bir alışkanlık haline gelir. Bu durumun tersi görüldüğünde ise kişi bu davranışlardan kaçınır (Alkan B. , 1993). Super, ilgiyi 7 farklı başlık altında toplamıştır (Kuzgun, 1989):

- Bilimsel ilgi
- Teknik veya maddi ilgi
- Sosyal yardım ilgisi
- Sistematik ilgi veya iş ayrıntıları ilgisi
- İş teması ilgisi
- Edebiyat ilgisi
- Müzik ve sanat ilgisi

Bu bilgilerden yola çıkılarak teknoloji ilgisinin tanımı, bireyin teknolojik gelişmeler karşısında duyduğu ilgi veya teknolojik cihazları kullanmadan duyduğu doyum olarak yapılabilir. Günümüzde hayatın birçok alanına girmiş olan teknoloji, gerekse bu işi meslek olarak edinmiş bireylerin, gerekse günlük işlerini halletmek veya eğlenceli zaman geçirmek için teknolojiyi kullanan yetişkinlerin, gerekse de eğitim teknolojilerini dersleri için kullanıp oyun oynayan çocukların ilgisi çerçevesine girebilmektedir.

Teknoloji Kullanım Amacı

Günümüzdeki yoğun bilgi akışı ve ihtiyaçların çeşitlenmesiyle birlikte, bireylerin teknoloji kullanımına yönelmesi bir gereklilik olarak görülmektedir. Özellikle teknolojinin günlük hayatın içerisindeki rolü, 7'den 70'e herkes için farklı ihtiyaçlar yaratmıştır. Bu ihtiyaçlar farklı yaş gruplarına göre değişiklik gösterse de, yetişkinler için bilgilendirici internet siteleri, çevrimiçi alışveriş ortamları, internet üzerinden erişilen sağlık sistemleri, ödemeler, çevreyle iletişim kurma gibi konular teknolojik alet ihtiyaçlarının ilk nedenleri arasındadır (Kert, Orhan ve Yılmaz, 2009).

Günümüzde neredeyse her evde hatta en az bir bireyde bilişim teknolojileri aleti bulunmaktadır. TÜİK'in 2016 yılında yaptığı araştırmalara göre evlerin %22.9'unda masaüstü bilgisayar, %36.4'ünde taşınabilir bilgisayar, %29,6'sında akıllı tabletler, %96.9'unda ise akıllı telefonlar dahil olmak üzere cep telefonları, %5.6'sında oyun konsolu ve %24.6'sında internet bağlantısı olan televizyon bulunurken, %3.5'inde ise hiçbir bilişim teknolojisi aleti bulunmadığını ortaya koymuştur (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016).

Aynı araştırmada internet kullanıcısı olan 16-74 yaşındaki bireylerin internet kullanma amaçları araştırıldığında ise, ilk sırada sosyal ağlarda zaman geçirme (%82.4) yer alırken bunu paylaşım sitelerinde video izleme (%74.5), online haber, gazete ya da dergi okuma (%69.5) ve sağlıkla ilgili bilgi arama (%65.9) amaçlarının takip ettiği görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016).

Teknolojiden faydalanmak, özellikle çalışan ebeveynler için kaçınılmaz bir fırsat haline gelmiştir. Bu konuda çalışan Beech ve arkadaşları (2004), çalışan ebeveynlerin evdeki ve işteki kullandıkları teknolojik aletleri ve bunları kullanım amaçları incelemiştir. Deney grubundan alınan yanıtlara göre, çalışan ebeveynler en çok telefon, masaüstü bilgisayar, ve yazıcı kullanmaktadır. Bilgisayar kullanımını incelendiğinde, laptopların hem iş hem de ev ihtiyaçları için kullanıldığı görülmüştür. Hatırlatıcı cihazların ebeveynler tarafından kullanılma oranına bakıldığında, bunların iş amaçlı ve evdeki ihtiyaçlarla ilgili olarak eşit oranda kullanıldığı görülmüştür. Ebeveynlerin %10'undan azı, iş ve ev telefonlarını ayırdığını belirtmiş ve çoğunlukla sabit hatlı telefonu her iki amaç için de daha fazla kullandıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin teknolojik cihazları kullanımında cinsiyet açısından da birtakım farklılıklar görülmektedir. Örneğin, kadınlar cep telefonlarını ve hatırlatıcıları erkeklere oranla daha fazla kullanırken, erkeklerin tabletleri kadınlara kıyasla daha çok tercih ettiği görülmektedir.

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi

Yetkinlik, ilk kez Albert Bandura tarafından 1977 yılında kullanılan ve literatürde birçok tanımı bulunan bir kavramdır. Bu kavramlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır (Özden, 2003):

- Bilgi, yetenekler, beceriler, motivasyon, inanç ve değerlerin birleşimidir.
- Bir işteki yüksek performans ile bir araya gelen bilgi, yetenek ve becerilerdir.
- Kavrama becerisidir; yüksek performanslı kişileri ortalamalardan ayırır.
- İş hedeflerine ulaşabilmede kullanılan ölçülebilir yetenekler ve kişisel becerilerdir.

Bu tanımlardan yola çıkarak yetkinliğin beş özelliği olduğu söylenebilir: Bilgi, beceri, tutum, gözlemlenebilir davranış ve üstün performans. Bütün bu özellikler dikkate alındığında ise yetkinlik ile ilgili yapılabilecek genel bir tanım “mükemmel performansın elde

edilmesinde fayda sağlayan ayırt edici bilgi, beceri ve tutumları kapsayan gözlemlenebilir davranışlardır” olabilmektedir (Özden, 2003).

Yetkinlik alanında yapılan birçok araştırma, ebeveynlerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin yetkinlik inançlarını ve bunların davranışlarına olan etkilerini sorgulamaktadır (Bıkmaz, 2006).

Bireylerin yeteneklerinin birbirinden farklı olması, yetkinliğin doğasını meydana getirir. Kişinin, bir eylemi tamamlama doğrultusundaki inancı, onun yetkinliğini tanımlamaktadır. Bandura’ya göre öz-yetkinlik seviyesi yüksek olan bireyler, karşılaştıkları durumlarla mücadele ederler ve başarıya ulaşmak için ellerinden gelenin en iyisini yaparlar. Yetkinlik seviyeleri düşük olan bireylerde ise zor işlerden kaçınma, beklentileri düşük tutma ve eylemlerini tamamlamak konusunda sabırlı ve kararları olmadıkları görülmektedir. Bandura ayrıca, yetkinliğin gelişimine yararı olan unsurları; kişisel algı, aile etkisi, arkadaş çevresi etkisi, okul etkisi ve deneyimler olarak sıralamıştır (Bandura, 1993).

Teknoloji yetkinliği de, bireyin teknoloji becerilerini kullanabilmesi, kavrayabilmesi ve eylemlerini tanımlayabilmesi anlamına gelmektedir.

Türkiye ve Avrupa’daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımının araştırıldığı EU Kids Online çalışmasında, Türkiye’deki ebeveynlerin %72’si, interneti kullanım oranları çok düşük olmasına rağmen çocuklarının internette rahatsız edici bir durumla karşılaşması durumunda ona yardım edebileceklerine dair kendilerine güvendikleri görülmüştür. Ayrıca ebeveynlerin %60’ı çocuklarına interneti nasıl güvenli kullanabileceklerine dair tavsiyeler verdiklerini ve aradıkları şeyi bulamamaları durumunda onlara yardım ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak bunun yanı sıra, internet hakkında çok bilgisi olmayan ebeveynler, çocuklarının teknolojik aletleri kullandıkları sırada karşılaştıkları bir sorunu anlamamakta ve ona yardımcı olamamaktadırlar. Ebeveynlerin %36’sı, çocuklarını internetteki tehlikelere karşı daha önceden uyardığını dile getirmiştir. Bu sonuç, Türkiye’deki

ebeveynlerin internet hakkında çok bilgili olmamalarına rağmen, kendilerine güven duyduklarını göstermektedir. Türkiye'deki ebeveynlerin %37'si, Avrupa'daki ebeveynlerin ise %25'i çocuklarının bilgisayarlarına tehlikeli sitelere girmemeleri için filtre koyabildiklerini belirtmiştir (EU Kids Online II, 2010).

Fen ve teknoloji öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada öğretmen adaylarının teknoloji yetkinliğini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yetkinliğinin devam ettikleri sınıf ile orantılı olduğu görülmüş, ancak cinsiyet ile yetkinliğin bir ilişkisi bulunamamıştır (Atalay, 2010).

Wang ve Newlin (2002), 122 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada web kaynaklı dersler alan öğrencilerin teknoloji yetkinliği ile dersi öğrenme durumlarını incelemiştir. Araştırmanın sonucunda web kaynaklı dersleri alan ve bunlara ilgi duyan öğrencilerin, derse sadece zorunlu olduğu için katılan öğrencilere göre yetkinliklerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bölüm III

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Çalışma bu nedenle nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

İlişkisel araştırma yönteminde araştırmacı iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını, yönünü ve miktarını inceler (Johnson ve Christensen, 2004; Tekbıyık, 2015). İlişkisel araştırmalar genellikle keşfedici ve tahmin çalışmaları şeklinde iki desene ayrılmaktadır (Frankel ve Wallen, 2006). Keşfedici araştırma deseninde iki değişken arasındaki ilişkinin varlığı araştırılırken, tahmin türü araştırma deseninde ise, ele alınan bir değişken üzerine yordayıcı değişken veya değişkenlerin etkisi incelenmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Bu çalışmada ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandığından, keşfedici ilişkisel araştırma deseni tercih edilmektedir.

Evren ve Örneklem

Bir araştırma için evren, soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur. Evren bir başka şekilde, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün,

Karadeniz, & Demirel, 2014). Araştırma sonuçlarının geçerli olacağı evrenin sınırlandırılmış bir parçasına ise örneklem denir.

Örneklem, özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak için üzerinde çalışılan evrenden, birtakım kurallara göre belirlenmiş ve onu temsil gücü kabul edilmiş küçük, sınırlı parçalar şeklinde de tanımlanabilir. Örneklem üzerinden elde edilen verilerle evren hakkında en doğru bilgilere ulaşılmaya çalışılır (Karasar, 2008).

Bu nedenle araştırmanın verimini arttıracak ve araştırmanın yapısına uygun düşecek bir yöntemle örneklem seçilmelidir. Örneklemin büyüklüğü evrenin taşıdığı tüm özellikleri taşıyacak kadar büyük, genellenebilir ve çalışmanın amacına uygun belirlenmelidir (Sevimli, 2010). Evrenin bir parçası olan örneklemin yansız ve temsili olması hem araştırma, hem de istatistiksel açıdan büyük önem taşır. (Kaptan, 1999).

Çalışmanın evrenini Çanakkale il merkezinde, okul öncesi çağında çocuğu bulunan ve çocuklarını okul öncesi kurumlarına gönderen ebeveynler oluşturmaktadır. Öncelikle Çanakkale il merkezinde bulunan MEB'e bağlı anaokulları, bünyesinde anasınıfı bulunduran okullar, özel anaokulları ve kreşler listelenmiş bu okullar küme örnekleme yöntemiyle devlet okulları ve özel okullar olarak iki gruba ayrılmıştır. Daha sonra her bir grupta çocuklar yaşlarına göre 3, 4, 5 ve 6 yaş olmak üzere tabakalara ayrılmış ve her bir tabakada öğrenim gören çocukların ebeveynlerine ulaşılmıştır. Çalışmanın örneklemine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1

Örnekleme İlişkin Betimsel İstatistikler

		<i>f</i>	%
Ebeveyn Cinsiyet	Kadın	300	75,8
	Erkek	96	24,2
	Toplam	396	100
Ebeveyn Yaş Aralığı	24 ve altı	6	1,5
	25-30	50	12,6
	31-35	140	35,4
	36-40	126	31,8
	41-45	62	15,7
	46-50	10	2,5
	51 ve üstü	2	0,5
	Toplam	396	100
Ebeveyn Öğrenim Durumu	İlkokul	24	6,1
	Ortaokul	24	6,1
	Lise	103	26
	Ön lisans	64	16,2
	Lisans	147	37,1
	Lisansüstü	34	8,6
	Toplam	396	100
Toplam Aylık Gelir	800 ve altı	4	1,01
	801-1600	29	7,3
	1601-2400	57	14,4
	2401-3200	64	16,2
	3201-4000	66	16,7
	4001 ve üstü	176	44,4
	Toplam	396	100
Çocuk Cinsiyet	Kız	203	51,3
	Erkek	193	48,7
	Toplam	396	100
Çocuk Yaş (Aylık)	36-42	41	10,3
	43-48	52	13,1
	49-54	72	18,2
	55-60	62	15,7
	61-66	84	21,2
	67-72	85	21,5
	Toplam	396	100

Çalışmaya dâhil edilen katılımcılar cinsiyet değişkenine göre 300 (% 75,8) kadın ve 96 (% 24,2) erkek ebeveynden oluşmaktadır.

Çalışmaya katılan ebeveynlerin yaş aralıklarına göre dağılımlarına bakıldığında, 24 ve altı yaş aralığında bulunan 6 (% 1,5), 25-30 yaş aralığında bulunan 50 (% 12,6), 31-35 yaş aralığında bulunan 140 (% 35,4), 36-40 yaş aralığında bulunan 126 (% 31,8), 41-45 yaş aralığında bulunan 62 (% 15,7), 46-50 yaş aralığında bulunan 10 (% 2,5) ve 51 ve üstü yaş aralığında bulunan 2 (% 0,5) ebeveynin çalışmaya katıldığı görülmektedir.

Ebeveynlerin öğrenim durumu değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında, 24 (% 6,1) ilkokul mezunu, 24 (% 6,1) ortaokul mezunu, 103 (% 26) lise mezunu, 64 (% 16,2) ön lisans mezunu, 147 (% 37,1) lisans mezunu, 34 (% 8,6) lisansüstü mezunu ebeveyn çalışmaya dâhil olmuştur.

Katılımcıların toplam aylık gelir durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında, 800 tl ve altı geliri olan 4 (% 1,01), 801-1600 tl aralığında geliri olan 29 (% 7,3), 1601-2400 tl aralığında geliri olan 57 (% 14,4), 2401-3200 tl aralığında geliri olan 64 (% 16,2), 3201-4000 tl aralığında geliri olan 66 (% 16,7) ve 4001 tl ve üzerinde geliri olan 176 (% 44,4) ailenin çalışmaya katıldığı görülmektedir.

Çalışmaya katılan ebeveynlerin çocuklarının cinsiyetlerine bakıldığında ise ebeveynlerin 203'ünün (% 51,3) kız ve 193'ünün (% 48,7) erkek çocuğa sahip oldukları görülmektedir.

Çocukların yaşlarına (aylık) göre dağılımlarına bakıldığında, 36-42 ay aralığında bulunan 41 (% 10,3), 43-48 ay aralığında bulunan 52 (% 13,1), 49-54 ay aralığında bulunan 72 (% 18,2), 55-60 ay aralığında bulunan 62 (% 15,7), 61-66 ay aralığında bulunan 84 (% 21,2), 67-72 ay aralığında bulunan 85 (% 21,5) çocuğun olduğu görülmektedir.

Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre ilişkisel araştırma çalışmalarında örneklem büyüklüğü belirlenirken aşağıdaki formül dikkate alınmalıdır:

$$N > 50 + 8m$$

N: Katılımcı sayısı

m: Bağımsız değişken sayısı

Çalışmadaki bağımsız değişkenler şunlardır: ebeveynlerin eğlence, eğitim, sosyalleşme, iş, araştırma ve iletişim amaçlı olmak üzere 6 farklı teknoloji kullanım amaçları, teknolojiye yönelik ilgileri ve teknoloji yetkinlik düzeyleri olmak üzere toplam 8 bağımsız değişken analizlere dâhil edilmiştir. Değişken sayısını formülde yerine koyduğumuzda;

$50+8.8= 114$ ve üzerinde olan katılımcı sayısı bu çalışmanın örneklem büyüklüğü için yeterli görülmektedir. Eldeki çalışmada toplamda 396 ebeveyn katılımcı olduğundan örneklem yeterliliği bakımından herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın bu bölümünde verilerin toplanmasında kullanılan veri toplama araçlarının özellikleri açıklanmış: güvenilirlik ve geçerlik analizlerinin sonuçlarına değinilmiştir.

Çalışmada (OTKEG) ölçeği, Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ölçeği, Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen Teknoloji Kullanım Amacı (TKA) anketi veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Çalışmada geçerlik çalışmaları için uzman görüşü ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA), güvenilirlik analizi için ise güvenilirlik türlerinden en fazla tercih edildiği bilinen Cronbach Alfa tercih edilmiştir (Beydoğan, 1998).

(OTKEG) Ölçeği

(OTKEG) ölçeği Kılınç (2015) tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kılınç (2015) ölçeği geliştirirken öncelikle okul öncesi çağında teknoloji kullanımına yönelik literatürü incelemiş, okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri için 44 maddelik bir madde havuzu oluşturmuştur. Hazırlanan (OTKEG) ölçeği okul öncesi eğitimi, Türkçe eğitimi ve ölçme değerlendirme alanlarındaki öğretim üyelerinden oluşan toplam altı uzman yardımıyla incelenmiştir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda yeterince açık ve anlaşılır olmayan veya birbirinin tekrarı olan 6 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçek toplamda 38 madde olarak taslak haline getirilmiştir.

Hazırlanan 38 maddelik taslak ölçek ile 207 ebeveynin katılımı ile pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışma üzerinde yapılan analizler sonucunda ölçeğin nihai olarak 6 faktörlü ve 25 maddeli bir yapı sergilediği görülmüştür. Araştırmacı tarafından ölçeğin güvenilirliği hesaplanmış ve Cronbach Alpha katsayısı .73 olduğu tespit edilmiştir (Kılınç, 2015). Genel olarak güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014; Tanrıöğen, 2009).

Eldeki çalışmada ise Kılınç (2015) tarafından geliştirilmiş olan 6 faktörlü 25 maddeli bu ölçek öncelikle danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş olup, danışman öğretim üyesinin tavsiyeleri doğrultusunda gerekli görülen düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra ise; bir okul öncesi eğitimi uzmanı, iki program geliştirme uzmanı ve bir teknoloji uzmanının görüşleri alınmış, ölçekte bulunan bir maddenin dâhil olduğu boyut ile ilişkili olmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu bu madde ölçekten çıkarılmış, uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve son olarak güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçekten elde edilen Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

(OTKEG) Ölçeği Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları

Ölçek	Ölçek boyutu	Madde	Eldeki çalışmada bulunan iç tutarlık katsayısı	Ölçeğin alındığı çalışmada bulunan iç tutarlık katsayısı
(OTKEG) Ölçeği	Teknoloji Kullanımında Aile Desteği	17	0,68	0,64
		21		
		22		
		23		
		24		
	Teknolojinin Faydaları	4	0,73	0,74
		5		
		7		
		8		
		14		
	Teknolojinin Zararları	25	0,67	0,78
		3		
		15		
		16		
	Eğitim Aracı Olarak Teknoloji	20	0,83	0,67
		9		
		11		
	Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi	19	0,63	0,65
		1		
		10		
	Teknoloji Kullanımına Teşvik	13	0,54	0,75
		2		
		6		
		18	0,67	0,73
	Toplam		0,67	0,73

Tablo 2 incelendiğinde, (OTKEG) ölçeğinin her alt boyutu için iç tutarlık katsayıları ayrı ayrı incelenmiş ve 0,54-0,83 arasında değiştiği bulunmuştur. Ölçeğin alındığı çalışmada ise 0,64-0,78 arasında değiştiği görülmektedir. Eldeki çalışmada tüm ölçek için hesaplanan iç tutarlık katsayısı ise 0,67 olarak hesaplanırken bu değer ölçeğin alındığı çalışmada 0,73 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin uygulanabilmesi için güvenilir bir sonuçtur (Özdamar, 2004).

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ve Teknolojiye Yönelik İlgisi (TYİ) Ölçeği

Cabı (2016), Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) ölçeğini ortaöğretim düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin dijital teknolojiye yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla geliştirmiştir. Cabı (2016), DTYT ölçeği taslak formunu geliştirirken öncelikle 12-18 yaş grubuna yönelik bir yılı aşkın bir süre gözlem yapmıştır. Bu gözlemlerde

öğrencilerin dijital teknolojiyi nasıl etkin kullanabildiklerine dair kısa notlar almıştır. Öğrencilerin bir kısmına açık uçlu sorular yönelterek dijital teknoloji kullanımına yönelik farklı tutumları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Açık uçlu sorulara verilen cevaplara içerik analizi yapılmış, alanyazın çalışması yapılarak alan ile ilgili geliştirilen ölçekler incelenmiş ve araştırmacının yaptığı gözlem sonuçları analiz edilmiştir. Böylece elde edilen bilgilere göre 57 taslak ölçek maddesi hazırlanmıştır. Oluşturulan taslak ölçek maddelerinin dilbilgisi ve yazım kurallarına uygunluğu hakkında uzman görüşü ve önerileri alınmıştır. Daha sonra 16 öğrenciye pilot çalışma yapılarak uygulanmış ve pilot çalışmadan sonra gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Eldeki çalışmada amaç tutum ölçmek olmadığından DTYT ölçeğinin çalışmanın amacı doğrultusunda sadece “Yetkinlik” ve “Teknolojiye Yönelik İlgi” olmak üzere iki boyutu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Sırasıyla 10 ve 5 maddeden oluşan bu iki boyut danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş olup, danışman öğretim üyesinin tavsiyeleri doğrultusunda gerekli görülen düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra ise; bir okul öncesi eğitimi uzmanı, iki program geliştirme uzmanı ve bir teknoloji uzmanının görüşleri alınmış ve son olarak güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçme aracına ilişkin olarak iç tutarlık katsayılarını belirlemek amacıyla Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeklerden elde edilen güvenilirlik katsayıları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ve Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeği Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları

Ölçek	Madde	Eldeki çalışmada bulunan iç tutarlık katsayısı	Ölçeğin alındığı çalışmada bulunan iç tutarlık katsayısı
<i>Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) Ölçeği</i>	1	0,91	0,86
	2		
	3		
	4		
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
<i>Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ) Ölçeği</i>	1	0,88	0,69
	2		
	3		
	4		
	5		

Tablo 3 incelendiğinde, (TYD) ölçeğinin iç tutarlık anlamında güvenilirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır. Yine aynı şekilde (TYİ) ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı da 0,88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeklerin alındığı çalışmada bu değerler sırası ile 0,86 ve 0,69 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin uygulanabilmesi için güvenilir sonuçlardır (Özdamar, 2004).

Teknoloji Kullanım Amacı (TKA) Anketi

Araştırmacı tarafından geliştirilen teknoloji kullanım amacı anketi için öncelikle araştırmanın amacı doğrultusunda literatür taraması yapılmış ve kapalı uçlu sorulardan oluşan altı maddelik bir taslak anket oluşturulmuştur. Anketin geçerlik düzeyini belirlemek amacı ile kapsam geçerliğine bakılmıştır. Bunun için anket sorularının ölçülmek isteneni ölçüp ölçmediği, amaca uygun olup olmadığını belirlemek için danışman ve konu ile ilgili bir okul öncesi eğitimi uzmanı, iki program geliştirme uzmanı ve bir teknoloji uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Daha sonra ise; pilot çalışma ile anket uygulanacak ebeveynlerden içerik ve yapıya ilişkin görüşler alınarak; danışman öğretim üyesi ile birlikte gerekli düzeltmeler

yapılmıştır. Son olarak ise; ebeveynlere uygulanacak anket Türk dili uzmanlarına danışılarak noktalama, imla ve anlatım yönünden düzeltilerek, anket son şeklini almıştır. Bu sonuçlara göre anketin genel güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu tespit edilmiş olup çalışmaya devam edilmiştir.

Ölçme Araçlarının Geçerliği

Araştırma kapsamında (OTKEG) ölçeği, Teknoloji Yetkinlik Düzeyi ölçeği ve Teknolojiye Yönelik İlgil ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin eldeki çalışmada geliştirildikleri yapıyla aynı olup olmadığını incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA analizleri Lisrel 8.8 kullanılarak yapılmıştır.

DFA analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde ölçüt kabul edilecek değerler Tablo 4’de verilmiştir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Muller, 2003).

Tablo 4

Uyum Ölçütlerine İlişkin Mükemmel Uyum ve Kabul Edilebilir Uyum Değerleri

Uyum Göstergeleri	Mükemmel uyum	Kabul edilebilir uyum değeri
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$
P değeri	$0,05 \leq p \leq 1,00$	$0,01 \leq p \leq 0,05$
RMSEA(Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hata)	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$
SRMR(Standartlaştırılmış Ortalama)	$0 \leq SRMR \leq 0,05$	$0,05 \leq SRMR \leq 0,10$
NFI(Normlaştırılmış Uyum İndeksi)	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$
NNFI(Normlaştırılmamış Uyum İndeksi)	$0,97 \leq NNFI \leq 1,00$	$0,95 \leq NNFI \leq 0,97$
CFI(Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi)	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$
GFI(Uyum İyiliği İndeksi)	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$
AGFI(Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi)	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$

Bu bağlamda ölçeklere ilişkin yapı geçerliği kanıtları aşağıda verilmiştir:

(OTKEG) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler

DFA sonuçlarına göre elde edilen uyum değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

(OTKEG) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları

Uyum Göstergeleri	Ulaşılan Değerler	Sonuç
χ^2/sd	1,94	Mükemmel uyum
P değeri	0,00	Kabul edilebilir değil
RMSEA(Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hata)	0,049	Mükemmel
SRMR(Standartlaştırılmış Ortalama)	0,069	Kabul edilebilir
NFI(Normlaştırılmış uyum indeksi)	0,81	Kabul edilebilir değil
NNFI(Normlaştırılmamış uyum indeksi)	0,88	Kabul edilebilir değil
CFI(Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi)	0,90	Kabul edilebilir
GFI(Uyum İyiliği İndeksi)	0,90	Kabul edilebilir
AGFI(Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi)	0,88	Kabul edilebilir

Tablo 5 incelendiğinde, p değerinin kabul edilebilir değerde olmaması Ki-Kare istatistiğinin örnekleme bağılı olmasından kaynaklanabileceği göz önüne alındığında (Mueller, 1996) diğer uyum ölçütleri incelenmiştir. Diğer ölçütlerden χ^2/sd ve RMSEA değerinin mükemmel uyum gösterdiği, SRMR, CFI, GFI ve AGFI değerlerinin kabul edilebilir olduğu bulunmuştur. Sadece NFI ve NNFI değeri kabul edilebilir sınırlarda olmadığı bulunmuş ancak istatistiksel değerleri incelendiğinde kabul sınırlarına çok yakın olduğu görülmektedir. Diğer ölçütlerle birlikte ölçek değerlendirildiğinde orijinal yapının bu çalışmada da korunduğu, aynı özelliği ölçtüğü söylenebilir.

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin**Değerler**

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ölçeğine ilişkin DFA analizi yapılmıştır. DFA sonuçlarına göre elde edilen uyum değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları

Uyum Göstergeleri	Ulaşılan Değerler	Sonuç
χ^2/sd	1,79	Mükemmel uyum
P değeri	0,01	Kabul edilebilir değil
RMSEA(Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hata)	0,045	Mükemmel uyum
SRMR(Standartlaştırılmış Ortalama)	0,026	Mükemmel uyum
NFI(Normlaştırılmış uyum indeksi)	0,98	Mükemmel uyum
NNFI(Normlaştırılmamış uyum indeksi)	0,98	Mükemmel uyum
CFI(Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi)	0,99	Mükemmel uyum
GFI(Uyum İyiliği İndeksi)	0,98	Mükemmel uyum
AGFI(Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi)	0,95	Mükemmel uyum

Tablo 6 incelendiğinde, sadece p değeri kabul edilebilir değerde olmayıp diğer tüm ölçütler mükemmel uyum göstermektedir. Bu ölçütlere göre ölçek değerlendirildiğinde orijinal yapının bu çalışmada da korunduğu, aynı özelliği ölçtüğü söylenebilir.

Teknolojiye Yönelik İlgı (TYİ) Ölçeğinin Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler

Teknolojiye Yönelik İlgı (TYİ) ölçeğine ilişkin DFA analizi yapılmıştır. DFA sonuçlarına göre elde edilen uyum değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Teknolojiye Yönelik İlgı (TYİ) Ölçeğine İlişkin DFA Sonuçları

Uyum Göstergeleri	Ulaşılan Değerler	Sonuç
χ^2/sd	1,68	Mükemmel uyum
P değeri	0,167	Mükemmel uyum
RMSEA(Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hata)	0,042	Mükemmel uyum
SRMR(Standartlaştırılmış Ortalama)	0,013	Mükemmel uyum
NFI(Normlaştırılmış uyum indeksi)	1,00	Mükemmel uyum
NNFI(Normlaştırılmamış uyum indeksi)	0,99	Mükemmel uyum
CFI(Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi)	1,00	Mükemmel uyum
GFI(Uyum İyiliği İndeksi)	0,99	Mükemmel uyum
AGFI(Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi)	0,97	Mükemmel uyum

Tablo 7 incelendiğinde, tüm ölçütler mükemmel uyum göstermektedir. Bu ölçütlere göre ölçek değerlendirildiğinde orijinal yapının bu çalışmada da korunduğu, aynı özelliği ölçtüğü söylenebilir.

Verilerin Toplanması

Nicel araştırmalar, standardize edilmiş veri toplama araçlarının kullanıldığı, genellemeleri yaparken nedensellik ilişkilerine bakmayan nesnel bir yaklaşım benimsediğinden, veri toplama aşamasında değişkenler ve bunlar arasındaki ilişkileri esas alır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bu araştırmada da ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinden veriler nicel çalışmalarda önemli bir veri toplama aracı olan anket ve ölçekler aracılığı ile toplanmıştır.

Araştırma verilerinin toplanabilmesi amacıyla çalışma konusuyla ilgili literatür taraması yapılmış araştırmanın amacına uygun olduğu düşünülen Kılınç (2015) tarafından geliştirilen (OTKEG) ölçeği, araştırmacı tarafından geliştirilen Teknoloji Kullanım Amacı (TKA) anketi ve Cabı (2016) tarafından geliştirilen Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) ölçeğinin “Yetkinlik” ve “Teknolojiye Yönelik İlgi” boyutları kullanılmıştır. Çalışmanın amacı tutum ölçmek olmadığından ölçeğin çalışmanın amacı doğrultusunda sadece iki boyutu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ele alınan bu iki boyut çalışmada Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD) ölçeği ve Teknoloji Yönelik İlgi (TYİ) ölçeği olarak adlandırılmışlardır.

Toplanan veriler Çanakkale il merkezinde okul öncesi çağında çocuğu bulunup, okul öncesi kurumlarına çocuklarını gönderen ebeveynlerden, kurumlar aracı tutularak toplanmıştır. Ölçme aracı araştırmacı tarafından okul yöneticileri ve öğretmenler aracılığı ile ebeveynlere ulaştırılmış, ebeveynlerden bu formları doldurmaları istenmiştir. Veri toplama aracının ön bilgi formunda ebeveynlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve toplanan verilerin kesinlikle üçüncü kişiler ile paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca veri toplama aracı ile elde edilen verilerin araştırma kapsamı dışında başka bir amaç için kesinlikle kullanılmayacağı da ifade edilmiştir. Toplamda 700 ebeveyne ölçme aracı ulaştırılmış bunlardan 415'i geri dönmüştür. Geri dönen formlardan 19 tanesi eksik doldurulduğu için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Sonuç olarak araştırmada 396 ebeveynden elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmanın bu kısmında ölçme araçlarının nasıl puanlandığına ve çalışmanın her bir alt amacı için hangi istatistiksel analizlerin yapıldığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Kılınç (2015) tarafından okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri beşli likert ölçeği ile alınmıştır. Aralıklı ölçek türünde olan ölçme

aracında cevaplar soldan sağa “1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde sıralanmıştır. Cabı (2016) tarafından Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) ölçeği de benzer şekilde beşli likert tipinde “1-Hiç Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Tamamen Katılıyorum” şeklinde sıralanmıştır. Bu iki ölçeğe bakıldığında üçüncü dereceye yazılan “Fikrim Yok” ve “Kararsızım” gibi ifadelerin üçüncü dereceyi karşılamadığı daha doğrusu bir derece değil, durum belirttiği görülmektedir. Likert ölçekleri dereceler toplamını esas aldığı için derece belirten seçeneklere verilen puanlarla hesaplama yapılır. Başar (2011) göre, “Fikrim Yok”, “Kararsızım” gibi sözcükler bir derece bildirmemektedir. Hatta katılma veya katılmama anlamı bile vermemektedirler. Bu sebeple bu tür ifadeler ölçek seçenekleri arasında yer alamazlar. Bu nedenle bu çalışmada ölçekler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Orta Düzeyde Katılıyorum”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde ifade edilmiş ve ebeveynlerin cevapları 1 (Kesinlikle Katılmıyorum), 2 (Katılmıyorum), 3 (Orta Düzeyde Katılıyorum), 4 (Katılıyorum) ve 5 (Kesinlikle Katılıyorum) olarak puanlanmıştır. Analizler toplam puanlara göre değerlendirilmiş olup, toplam puanlar faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlere göre hesaplanmıştır. (OTKEG) ölçeğinde 1 ve 24. maddeler ters soru olarak puanlanmış ve toplam puanlamaya o şekilde dâhil edilmişlerdir.

Araştırmada ebeveynlere uygulanan ölçeklerden elde edilen sonuçlar istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri için SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Toplanan verilere hangi analiz tekniklerinin kullanılacağına karar verilirken verilerin normal dağılıp dağılmadığı dikkate alınmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığına Skewness ve Kurtosis değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında olup olmadığına bakılarak karar verilir. Eğer veriler bu değerler aralığında ise normal kabul edilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Tablo 8 incelendiğinde verilerin normal dağıldığı görülmektedir.

Tablo 8

Ölçeklerin Normallik Testleri

Ölçekler	Normallik testleri		Normallik durumu
	Skewness	Kurtosis	
(OTKEG)	,121	,123	Normal
Teknoloji Yetkinlik Düzeyi (TYD)	-,134	,123	Normal
Teknolojiye Yönelik İlgi (TYİ)	,353	,245	Normal

Araştırma sorularından;

Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri nedir?, Ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik ilgileri nedir?, Ebeveynlerin teknoloji kullanım yetkinlik düzeyleri nedir? ve Ebeveynlerin teknoloji kullanım amaçları nedir? soruları için betimsel analiz yapılmış olup frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (Ss) değerleri verilmiştir. Ebeveynlerin ölçeklerde yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin derecelerini belirlemede 1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum aralıkları göz önünde bulundurulmuş ve bu aralıklara göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanım amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasında bir ilişkinin var olup olmadığını araştırmak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknolojiye yönelik ilgileri ve teknoloji yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon Katsayısı, teknoloji kullanım amaçları arasındaki ilişki için ise teknoloji kullanım amacı veri toplama aracının anket türünde bir veri toplama aracı olmasından dolayı Spearman Korelasyon Katsayısı istatistik yöntemi kullanılmıştır.

Büyüköztürk ve arkadaşları (2014) korelasyon katsayısının +1 ya da -1 olması durumunda aradaki ilişkinin mükemmel olduğunu ifade etmişlerdir. Katsayının ,30'dan küçük olması ilişkinin zayıf olduğunu, ,30 ile ,70 arasında orta düzeyde, ,70'ten büyük olması

durumunda ise ilişkinin yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmada da bu aralıklar dikkate alınarak yorum yapılmıştır.

Bölüm IV

Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu bölümünde, ulaşılan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgulara ve bulgular ile ilgili yorumlamalara yer verilmektedir.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri her bir alt boyut için ayrı ayrı betimlenmektedir.

Teknoloji Kullanımında Aile Desteği Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 9

Teknoloji Kullanımında Aile Desteği Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Kullanımında Aile Desteği	f	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Çocuğumu, teknolojik aletler yerine, kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim.	7	4	42	112	231		4,40	0,853
	% 1,8	1,0	10,6	28,3	58,3			
Çocuğuma teknolojik aletleri kullanırken süreyi sınırladırım.	8	9	44	132	203		4,30	0,901
	% 2,0	2,3	11,1	33,3	51,3			
Çocuğumun kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçerim.	7	13	37	138	201		4,30	0,898
	% 1,8	3,3	9,3	34,8	50,8			
Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım.	5	15	52	158	166		4,17	0,887
	% 1,3	3,8	13,1	39,9	41,9			
Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür.	207	107	60	13	9		1,76	0,978
	% 52,3	27,0	15,2	3,3	2,3			

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 9 incelendiğinde ebeveynlerin **teknoloji kullanımında aile rehberliği** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Çocuğumu, teknolojik aletler yerine, kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim.” maddesine katılımcıların yüzde 58,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 28,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 10,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 1,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,40$) görüş bildirdikleri ve çocuklarını, teknolojik

aletler yerine, kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ettikleri sonucuna varılmaktadır.

“Çocuğuma teknolojik aletleri kullanırken süreyi sınırlandırırım.” maddesine katılımcıların yüzde 51,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 33,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 11’1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 2,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2’si ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,30$) görüş bildirdikleri ve çocuklarına teknolojik aletleri kullanırken süreyi sınırlandırdıkları sonucuna varılmaktadır.

“Çocuğumun kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçerim.” maddesine katılımcıların yüzde 50,8’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 34,8’i “Katılıyorum”, yüzde 9,3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 3,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 1,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” ($\bar{X}= 4,40$) düzeyinde görüş bildirdikleri ve çocuklarının kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçtikleri sonucuna varılmaktadır.

“Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım.” maddesine katılımcıların yüzde 41,9’u “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 39,9’u “Katılıyorum”, yüzde 13,1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 3,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 1,3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,17$) görüş bildirdikleri ve çocukları bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili onlara sorular sordukları sonucuna varılmaktadır.

“Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür.” maddesine katılımcıların yüzde 2,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 3,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 15,2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 27’si “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 52,3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılmıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 1.76$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuklarını tamamen özgür bırakmadıkları sonucuna varılmaktadır.

Teknolojinin Faydaları Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 10

Teknolojinin Faydaları Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknolojinin Faydaları		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar.	f	29	53	145	122	47	3,27	1,069
	%	7,3	13,4	36,6	30,8	11,9		
Bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler eğitici programlar kullanıldığında okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır.	f	44	83	151	91	27	2,93	1,075
	%	11,1	21,0	38,1	23,0	6,8		
Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır.	f	75	136	126	49	10	2,45	1,014
	%	18,9	34,3	31,8	12,4	2,5		
Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır.	f	67	123	141	45	20	2,57	1,057
	%	16,9	31,1	35,6	11,4	5,1		
Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.	f	97	100	148	38	13	2,42	1,061
	%	24,5	25,3	37,4	9,6	3,3		
Teknolojik aletlerin sık kullanımı çocukların dünyayı daha iyi tanımalarını sağlar.	f	70	110	152	47	17	2,57	1,047
	%	17,7	27,8	38,4	11,9	4,3		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 10 incelendiğinde ebeveynlerin **teknolojinin faydaları** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar.” maddesine katılımcıların yüzde 11,9’u “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 30,8’i “Katılıyorum”, yüzde 36,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 13,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 7,3’ü

ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,27$) görüş bildirdikleri ve uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletlerin çocukların dilsel gelişimine katkı sağladığı düşüncesinde oldukları görülmektedir

“Bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler eğitici programlar kullanıldığında okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır.” maddesine katılımcıların yüzde 6,8’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 23’ü “Katılıyorum”, yüzde 38’1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 21’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 11,1’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,93$) görüş bildirdikleri ve bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletlerin eğitici programlar kullanıldığında okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir.

“Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır.” maddesine katılımcıların yüzde 2,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 12,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 31,8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 34,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 18,9’u ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılmıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,45$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletlerin kullanımının çocuklarının dikkat gelişimini arttırmadığını düşündükleri görülmektedir.

“Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır.” maddesine katılımcıların yüzde 5,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 11,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 35,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 31,1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 16,9’u ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde

Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,57$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha yaratıcı olduklarını düşündükleri görülmektedir.

“Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.” maddesine katılımcıların yüzde 3,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 9,6’sı “Katılıyorum”, yüzde 37,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 25,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 24,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılmıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,42$) görüş bildirdikleri ve çocuklarının günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirmediğini ifade ettikleri görülmektedir.

“Teknolojik aletlerin sık kullanımı çocukların dünyayı daha iyi tanımalarını sağlar.” maddesine katılımcıların yüzde 4,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 11,9’u “Katılıyorum”, yüzde 38,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 27,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 17,7’si ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,57$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletlerin sık kullanımının çocukların dünyayı daha iyi tanımalarını sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

Teknolojinin Zararları Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 11

Teknolojinin Zararları Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknolojinin Zararları		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır.	f	24	18	54	120	180	4,05	1,149
	%	6,1	4,5	13,6	30,3	45,5		
Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi onların beden sağlığının bozulmasına neden olur.	f	15	20	50	119	192	4,14	1,066
	%	3,8	5,1	12,6	30,1	48,5		
Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler.	f	9	27	97	140	123	3,86	1,008
	%	2,3	6,8	24,5	35,4	31,1		
Teknolojik aletleri zaman olarak fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler.	f	12	33	86	149	116	3,82	1,042
	%	3,0	8,3	21,7	37,6	29,3		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 11 incelendiğinde ebeveynlerin **teknolojinin zararları** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır.” maddesine katılımcıların yüzde 45,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 30,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 13,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 4,5’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 6,1’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,05$) görüş bildirdikleri ve okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmalarının onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatacağını düşündükleri görülmektedir.

“Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi onların beden sağlığının bozulmasına neden olur.” maddesine katılımcıların yüzde 48,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 30,1’i “Katılıyorum”, yüzde 12,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 5,1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,14$) görüş bildirdikleri ve çocukların bilgisayarla

fazlaca zaman geçirmesinin onların beden sağlığının bozulmasına neden olacağını düşündükleri görülmektedir.

“Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler.” maddesine katılımcıların yüzde 31,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 35,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 24,5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 6,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,86$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkileyeceğini düşündükleri görülmektedir.

“Teknolojik aletleri zaman olarak fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler.” maddesine katılımcıların yüzde 29,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 37,6’sı “Katılıyorum”, yüzde 21,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 8,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,82$) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletleri zaman olarak fazlaca kullanan çocukların kendilerini rahatlıkla ifade edemeyeceklerini düşündükleri görülmektedir.

Eğitim Aracı Olarak Teknoloji Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 12

Eğitim Aracı Olarak Teknoloji Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Eğitim Aracı Olarak Teknoloji		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri kullanımım.	f	73	100	134	73	16	2,64	1,101
	%	18,4	25,3	33,8	18,4	4,0		
Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanımım.	f	70	118	109	81	18	2,64	1,126
	%	17,7	29,8	27,5	20,5	4,5		
Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanımım.	f	72	106	119	86	13	2,65	1,107
	%	18,2	26,8	30,1	21,7	3,3		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 12 incelendiğinde ebeveynlerin **eğitim aracı olarak teknoloji** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri kullanırım.” maddesine katılımcıların yüzde 4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 18,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 33,8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 25,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 18,4’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,64$) görüş bildirdikleri ve çocuklarının rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri kullandıkları görülmektedir.

“Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.” maddesine katılımcıların yüzde 4,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 20,5’i “Katılıyorum”, yüzde 27,5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 29,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 17,7’si ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,64$) görüş bildirdikleri ve çocuklarına şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullandıkları görülmektedir.

“Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.” maddesine katılımcıların yüzde 3,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 21,7’si “Katılıyorum”, yüzde 30,1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 26,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 18,2’si ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,65$) görüş bildirdikleri ve çocuklarına sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullandıkları görülmektedir.

Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 13

Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi		Kesinlikle	Katılmıyorum	Orta Düzeyde	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle	$\bar{X}$	s
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum			
Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir.	f	29	55	102	136	74		3,43	1,157
	%	7,3	13,9	25,8	34,3	18,7			
Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir.	f	58	69	102	111	56		3,10	1,265
	%	14,6	17,4	25,8	28,0	14,1			
Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır.	f	133	136	94	24	9		2,09	1,007
	%	33,6	34,3	23,7	6,1	2,3			

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılmıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 13 incelendiğinde ebeveynlerin **çocuğun teknoloji kullanma becerisi** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir.” maddesine katılımcıların yüzde 4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 18,7’si “Katılıyorum”, yüzde 34,3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 25,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 13,9’u ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,43$) görüş bildirdikleri ve çocuklarının akıllı telefonları rahatlıkla kullanabildikleri görülmektedir.

“Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir.” maddesine katılımcıların yüzde 14,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 28’i “Katılıyorum”, yüzde 25,8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 17,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 14,6’sı ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,10$) görüş bildirdikleri ve çocuklarının internet üzerinden oyun oynamayı becerdikleri görülmektedir.

“Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır.” maddesine katılımcıların yüzde 2,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 6,1’i “Katılıyorum”, yüzde 23,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 34,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 33,6’sı ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılmıyorum” düzeyinde ($\bar{X}$ = 2,09) görüş bildirdikleri ve çocuklarının teknolojik aletleri kullanırken zorlanmadıkları görülmektedir.

Teknoloji Kullanımına Teşvik Boyutuna İlişkin Görüşler

Tablo 14

Teknoloji Kullanımına Teşvik Boyutuna İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Kullanımına Teşvik		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Teknolojik aletler rehber eşliğinde kullanıldığında okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalıdır.	f	12	27	127	152	78	3,65	0,971
	%	3,0	6,8	32,1	38,4	19,7		
Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır.	f	49	68	189	68	22	2,86	1,022
	%	12,4	17,2	47,7	17,2	5,6		
Okul öncesi dönemindeki çocuklar bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kesinlikle kullanmalıdır.	f	63	111	167	39	16	2,58	1,002
	%	15,9	28,0	42,2	9,8	4,0		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 14 incelendiğinde ebeveynlerin **teknoloji kullanımına teşvik** alt boyutuna ilişkin görüşleri şöyledir:

“Teknolojik aletler rehber eşliğinde kullanıldığında okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalıdır.” maddesine katılımcıların yüzde 19,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 38,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 32,1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 6,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}$ = 3,65) görüş bildirdikleri ve teknolojik aletler rehber eşliğinde kullanıldığında okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir.

“Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır..” maddesine katılımcıların yüzde 5,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 17,2’si “Katılıyorum”, yüzde 47,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 17,2’si “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 12,4’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,86$) görüş bildirdikleri ve okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılması gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

“Okul öncesi dönemindeki çocuklar bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kesinlikle kullanmalıdır.” maddesine katılımcıların yüzde 4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 9,8’i “Katılıyorum”, yüzde 42,2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 28’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 15,9’u ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,58$) görüş bildirdikleri ve okul öncesi dönemindeki çocukların bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kesinlikle kullanması gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 15

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Boyutlar	X	s	Düzye
Teknoloji Kullanımında Aile Rehberliği	4,32	,68367	Katılıyorum
Teknolojinin Faydaları	2,78	,71645	Orta Düzeyde Katılıyorum
Teknolojinin Zararları	4,10	,81060	Katılıyorum
Eğitim Aracı Olarak Teknoloji	2,63	,99319	Orta Düzeyde Katılıyorum
Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi	3,46	,88947	Orta Düzeyde Katılıyorum
Teknoloji Kullanımına Teşvik	3,04	,73652	Orta Düzeyde Katılıyorum
Toplam	3,37	,37624	Orta Düzeyde Katılıyorum

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ölçeğinin alt boyutlarına baktığımızda ebeveynlerin;

Teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutuna “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=4,32$), teknolojinin faydaları alt boyutuna “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=2,78$), teknolojinin zararları alt boyutuna “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=4,10$), eğitim aracı olarak teknoloji alt boyutuna “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=2,63$), çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutuna “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=3,46$) ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutuna “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=3,04$) görüş bildirdikleri görüş bildirdikleri görülmektedir. Ölçeğin toplam ortalamasına baktığımızda ise ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}=3,37$) görüş bildirdikleri görülmektedir.

Elde edilen bulgular incelendiğinde ebeveynlerin teknoloji kullanımında rehberlik konusunda farkındalıklarının olduğu, teknolojinin faydalarından çok zararlarının olduğunu düşündükleri görülmektedir. Çocuklarının teknoloji kullanım becerisine sahip olduğunu düşünen ve onları teknoloji kullanımına teşvik eden aileler, teknolojiyi eğitim aracı olarak ise kısmen kullandıklarını ifade etmektedirler.

Ebeveynlerin Teknolojiyi Kullanım Amaçlarının İncelenmesi

Tablo 16

Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Kullanım Amacı		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullanım.	f	29	70	161	105	31	3,10	1,020
	%	7,3	17,7	40,7	26,5	7,8		
Dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullanım.	f	6	8	88	202	92	3,92	0,817
	%	1,5	2,0	22,2	51,0	23,2		
Dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanım.	f	30	49	151	126	40	3,24	1,045
	%	7,6	12,4	38,1	31,8	10,1		
Dijital teknolojiyi iş amaçlı kullanım.	f	9	30	77	166	114	3,87	0,988
	%	2,3	7,6	19,4	41,9	28,8		
Dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullanım.	f	6	8	59	177	146	4,13	0,848
	%	1,5	2,0	14,9	44,7	36,9		
Dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullanım.	f	9	6	73	171	137	4,06	0,891
	%	2,3	1,5	18,4	43,2	34,6		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 16 incelendiğinde ebeveynlerin **teknoloji kullanma amaçlarına** ilişkin görüşler şöyledir:

“Dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullanım.” maddesine katılımcıların yüzde 32,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 44,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 15,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 5,1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}$ = 3,10) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullandıkları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullanım.” maddesine katılımcıların yüzde 10,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 26,8’i “Katılıyorum”, yüzde 36,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 20,5’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 5,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}$ = 3,92) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullandıkları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanım.” maddesine katılımcıların yüzde 11,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 27’si “Katılıyorum”, yüzde 39,9’u “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 17,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 4’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,24$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullandıkları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi iş amaçlı kullanım.” maddesine katılımcıların yüzde 17,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 37,9’u “Katılıyorum”, yüzde 34,1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 7,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,87$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi iş amaçlı kullandıkları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullanım” maddesine katılımcıların yüzde 14,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 31,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 40,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 11,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,13$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullandıkları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullanım.” maddesine katılımcıların yüzde 14,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 31,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 40,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 11,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,06$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında ebeveynlerin teknolojiyi tüm amaçlar için fazlaca kullandığı ama daha çok eğitim, iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgilerinin İncelenmesi

Tablo 17

Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgilerine İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Yönelik İlgisi		Katılım Durumu					$\bar{X}$	s
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
Yeni karşılaştığım dijital bir teknolojiyi öğrenmede istekliyimdir.	f	12	29	148	133	74	3,58	0,974
	%	3,0	7,3	37,4	33,6	18,7		
Dijital teknolojiyi günlük yaşantımda kullanmak hoşuma gider.	f	7	19	140	168	62	3,65	0,862
	%	1,8	4,8	35,4	42,4	15,7		
Dijital teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmek hoşuma gider.	f	11	19	107	180	79	3,75	0,923
	%	2,8	4,8	27,0	45,5	19,9		
Dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme merakım vardır.	f	50	102	154	53	37	2,81	1,112
	%	12,6	25,8	38,9	13,4	9,3		
Dijital teknoloji ile ilgili haberler dikkatimi çeker.	f	39	77	153	91	36	3,02	1,088
	%	9,8	19,4	38,6	23,0	9,1		
Toplam	f	6	45	171	135	39	3,39	0,869
	%	1,5	11,4	43,2	34,1	9,8		

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 17 incelendiğinde ebeveynlerin **teknoloji yönelik ilgilerine** ilişkin görüşleri şöyledir:

“Yeni karşılaştığım dijital bir teknolojiyi öğrenmede istekliyimdir.” maddesine katılımcıların yüzde 18,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 33,6’sı “Katılıyorum”, yüzde 37,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 7,3’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,58$) görüş bildirdikleri ve yeni karşılaştıkları dijital bir teknolojiyi öğrenmede istekli oldukları görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi günlük yaşantımda kullanmak hoşuma gider.” maddesine katılımcıların yüzde 15,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 42,4’ü “Katılıyorum”, yüzde

35,4'ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 4,8'i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 1,8'i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,65$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojiyi günlük yaşantılarında kullanmanın hoşlarına gittikleri görülmektedir.

“Dijital teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmek hoşuma gider.” maddesine katılımcıların yüzde 19,9'u “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 45,5'i “Katılıyorum”, yüzde 27'si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 4,8'i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,8'i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,75$) görüş bildirdikleri ve dijital teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmenin hoşlarına gittikleri görülmektedir.

“Dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme merakım vardır.” maddesine katılımcıların yüzde 9,3'ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 13,4'ü “Katılıyorum”, yüzde 38,9'u “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 25,8'i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 12,6'sı ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,81$) görüş bildirdikleri ve dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme meraklarının olduğu görülmektedir.

“Dijital teknoloji ile ilgili haberler dikkatimi çeker.” maddesine katılımcıların yüzde 9,1'i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 23'ü “Katılıyorum”, yüzde 38,6'sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 19,4'ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 9,8'i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum”

düzeyinde ($\bar{X}= 3,02$) görüş bildirdikleri ve dijital teknoloji ile ilgili haberlerin dikkatlerini çektikleri görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında ebeveynlerin yeni bir dijital teknolojiyi öğrenmede istekli oldukları, teknolojiyi günlük yaşamda kullanmaktan ve teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmekten hoşlandıkları görülmektedir. Dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme ve dijital teknolojilerle ilgili haberler konusunda ise daha az ilgili oldukları görülmektedir. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,39$) kendilerini teknoloji konusunda ilgili gördükleri görülmektedir.

Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeylerinin İncelenmesi

Tablo 18

Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Yetkinlik Düzeyi	f	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	s
Yeni karşılaştığım dijital teknolojiyi birkaç defa kullanmam öğrenmem için yeterlidir.	f 11	20	61	176	128	3,98	0,965	
Anlaşılması en zor olan dijital teknolojiyi bile kullanacağımdan eminim.	f 23	81	145	106	41	3,15	1,048	
Yeni bir dijital teknoloji kullanırken karşılaştığım problemin çözümü konusunda kendime güvenirim.	f 16	69	158	107	46	3,25	1,006	
Dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahibim.	f 12	31	135	150	68	3,58	0,963	
Dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabilirim.	f 10	45	161	124	56	3,43	0,954	
Çevremde dijital teknolojiyi etkin kullanma konusunda iddialyım.	f 41	106	150	71	28	2,85	1,060	
İnternet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabilirim.	f 10	24	84	170	108	3,86	0,969	
Teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebilirim.	f 17	47	128	154	50	3,44	0,998	
Dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşünürüm.	f 14	66	164	112	40	3,25	0,968	
Bildiğim bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullanırım.	f 25	91	152	96	32	3,05	1,024	
Toplam	f 5	25	189	143	34	3,44	0,788	
	% 1,3	6,3	47,7	36,1	8,6			

1-1,50 Kesinlikle Katılmıyorum; 1,51-2,50 Katılmıyorum; 2,51-3,50 Orta Düzeyde Katılıyorum; 3,51-4,50 Katılıyorum; 4,51-5,00 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 18 incelendiğinde ebeveynlerin **teknoloji yetkinlik düzeylerine** ilişkin görüşleri şöyledir:

“Yeni karşılaştığım dijital teknolojiyi birkaç defa kullanmam öğrenmem için yeterlidir.” maddesine katılımcıların yüzde 32,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 44,4’ü “Katılıyorum”, yüzde 15,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 5,1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,98$) görüş bildirdikleri ve yeni karşılaştıkları dijital teknolojiyi birkaç defa kullanmalarının öğrenmeleri için yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

“Anlaşılması en zor olan dijital teknolojiyi bile kullanacağımdan eminim.” maddesine katılımcıların yüzde 10,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 26,8’i “Katılıyorum”, yüzde 36,6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 20,5’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 5,8’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,15$) görüş bildirdikleri ve anlaşılması en zor olan dijital teknolojiyi bile kullanacaklarından emin oldukları görülmektedir.

“Yeni bir dijital teknoloji kullanırken karşılaştığım problemin çözümü konusunda kendime güvenirim.” maddesine katılımcıların yüzde 11,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 27’si “Katılıyorum”, yüzde 39,9’u “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 17,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 4’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,25$) görüş bildirdikleri ve yeni bir dijital teknoloji kullanırken karşılaştıkları problemin çözümü konusunda kendilerine güvendikleri görülmektedir.

“Dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahibim.” maddesine katılımcıların yüzde 17,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 37,9’u “Katılıyorum”, yüzde 34,1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 7,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,58$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir.

“Dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabilirim.” maddesine katılımcıların yüzde 14,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 31,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 40,7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 11,4’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,43$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabileceklerini düşündükleri görülmektedir.

“Çevremde dijital teknolojiyi etkin kullanma konusunda iddialıyım.” maddesine katılımcıların yüzde 7,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 17,9’u “Katılıyorum”, yüzde 37,9’u “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 26,8’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 10,4’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,85$) görüş bildirdikleri ve çevrelerinde dijital teknolojiyi etkin kullanma konusunda iddialı oldukları görülmektedir.

“İnternet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabilirim.” maddesine katılımcıların yüzde 27,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 42,9’u “Katılıyorum”, yüzde 21,2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 6,1’i “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 2,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin

ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,86$) görüş bildirdikleri ve internet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabildikleri görülmektedir.

“Teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebilirim.” maddesine katılımcıların yüzde 12,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 38,9’u “Katılıyorum”, yüzde 32,3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 11,9’u “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 4,3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,44$) görüş bildirdikleri ve teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebildikleri görülmektedir.

“Dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşünürüm.” maddesine katılımcıların yüzde 10,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 28,3’ü “Katılıyorum”, yüzde 41,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 16,7’si “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 3,5’i ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,25$) görüş bildirdikleri ve dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşündükleri görülmektedir.

“Bildiğim bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullanırım.” maddesine katılımcıların yüzde 8,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, yüzde 24,2’si “Katılıyorum”, yüzde 38,4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” ve yüzde 23’ü “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Ebeveynlerin yüzde 6,3’ü ise “Kesinlikle Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmektedirler. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,05$) görüş bildirdikleri ve bildikleri bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullanabildikleri görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında ebeveynlerin yeni karşılaştıkları dijital teknolojileri birkaç defa kullanmalarının öğrenmeleri için yeterli olduğu ve anlaşılması en zor olan dijital teknolojileri

bile kullanacaklarından emin oldukları görülmektedir. Ayrıca dijital teknolojileri kullanırken karşılaştıkları problemin çözümü konusunda kendilerine güvendikleri ve dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabildiklerini ifade eden ebeveynlerin dijital teknolojilerin etkin kullanımı konusunda ise kendilerine kısmen güvendikleri görülmektedir. İnternet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabileceklerini ifade eden ebeveynler aynı zamanda teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebileceklerini, dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşündüklerini ve bildikleri bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullandıklarını da belirtmişlerdir. Görüşlerin ortalaması dikkate alındığında ebeveynlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,44$) kendilerini teknoloji konusunda yetkin gördükleri görülmektedir.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları Arasındaki İlişki İncelenmesi

Tablo 19

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

Teknoloji Kullanma Amacı	Teknoloji Kullanımında Aile Rehberliği	Teknolojinin Faydaları	Teknolojinin Zararları	Eğitim Aracı Olarak Teknoloji	Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi	Teknoloji Kullanımına Teşvik
Dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullanım.	,010	,114*	,059	,095	,107*	,148**
Dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullanım.	,234**	,041	,185**	,076	,000	,138**
Dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanım.	-,005	,144**	,046	,125*	,017	,129*
Dijital teknolojiyi iş amaçlı kullanım.	,156**	,043	,130**	,071	-,014	,049
Dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullanım.	,248**	,022	,153**	,058	,035	,079
Dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullanım.	,179**	,082	,159**	,027	,085	,039

** p<0,01 anlamlıdır

*p<0,05 anlamlıdır

Tablo 19 incelendiğinde ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile **teknoloji kullanma amaçları arasındaki ilişki** şöyledir:

“Dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullanım” maddesi ile teknolojinin faydaları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,114, p < ,05$), çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,107, p < ,05$) ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,148, p < ,01$) görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullanım” maddesi ile teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,234, p < ,01$), teknolojinin zararları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,185, p < ,01$) ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,138, p < ,01$) görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanım” maddesi ile teknolojinin faydaları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,144, p < ,01$), eğitim aracı olarak teknoloji alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,125, p < ,05$) ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,129, p < ,05$) görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi iş amaçlı kullanım” maddesi ile teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,156, p < ,01$) ve teknolojinin zararları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,130, p < ,01$) görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullanım” maddesi ile teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,248, p < ,01$) ve teknolojinin zararları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,153, p < ,01$) görülmektedir.

“Dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullanımım.” maddesi File teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,179$, $p<,01$) ve teknolojinin zararları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,159$, $p<,01$) görülmektedir.

Teknolojiyi eğitim, iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile rehberliği konusunda farkındalıklarının olduğu ve aynı zamanda teknolojinin zararlı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Buna karşın teknolojiyi eğlence ve sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynler faydalı görmektedir. Teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynlerin aynı zamanda çocukları için eğitim aracı amacıyla da kullanıldığı görülürken, eğlence amaçlı kullanan ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanma becerisine sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Bununla birlikte teknolojiyi eğlence, eğitim ve sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynlerin çocuklarını teknoloji kullanımına teşvik ettikleri görülmektedir.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yönelik İlgileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 20

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yönelik İlgileri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

		Teknoloji Kullanımında Aile Rehberliği	Teknolojinin Faydaları	Teknolojinin Zararları	Eğitim Aracı Olarak Teknoloji	Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi	Teknoloji Kullanımına Teşvik
Teknoloji Yönelik İlgisi	R	,160**	,154**	,094	,194**	,175**	,177**
	P	,001	,002	,063	,000	,000	,000
	N	396	396	396	396	396	396

** p<0,01 anlamlıdır *p<0,05 anlamlıdır

Tablo 20 incelendiğinde ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgileri ile teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,160$, $p<,01$), teknolojinin faydaları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,154$, $p<,01$), eğitim aracı olarak teknoloji alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,194$, $p<,01$), çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,175$, $p<,01$), teknoloji kullanımına teşvik alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,177$, $p<,01$) görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında teknolojiye yönelik ilgileri olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile rehberliği konusunda farkındalıklarının olduğu ve teknolojiyi faydalı gördükleri görülmektedir. Eğitim aracı olarak teknolojiyi kullandığını ifade eden bu ebeveynler çocuklarının da teknoloji kullanma becerisine sahip olduğunu düşündükleri ve teknoloji kullanımına onları teşvik ettikleri görülmektedir.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 21

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular ve Betimlenmesi

		Teknoloji Kullanımında Aile Rehberliği	Teknolojinin Faydaları	Teknolojinin Zararları	Eğitim Aracı Olarak Teknoloji	Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisi	Teknoloji Kullanımına Teşvik
Teknoloji Yetkinlik Düzeyi	r	,229**	,117*	,047	,118*	,126*	,090
	p	,000	,020	,349	,018	,012	,074
	N	396	396	396	396	396	396

** p<0,01 anlamlıdır *p<0,05 anlamlıdır

Tablo 21 incelendiğinde ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ile teknoloji kullanımında aile rehberliği alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,229, p<,01$), teknolojinin faydaları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,117, p<,05$), teknolojinin zararları alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,118, p<,05$), çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutu arasında düşük, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,118, p<,05$) görülmektedir.

Bulgulara bakıldığında teknoloji yetkinlik düzeyleri yüksek olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile rehberliği konusunda farkındalıklarının olduğu ve teknolojiyi faydalı gördükleri görülmektedir. Teknoloji konusunda kendilerini yetkin gören ebeveynlerin eğitim aracı olarak teknolojiyi kullandıkları ayrıca çocuklarının da kendileri gibi teknoloji kullanma becerisine sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir.

Bölüm V

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde, tartışma, sonuç ve öneriler başlıklarına yer verilmiştir. Tartışma bölümünde araştırma problemleri alt başlıklar halinde ele alınmış ve her bir alt başlık için bulgular bölümünde ulaşılan sonuçlar doğrultusunda benzer ya da farklı sonuçları olan araştırmalarla karşılaştırmalı analizler yapılmıştır. Sonuç bölümünde tartışma bölümünde yapılan değerlendirmeler baz alınarak ulaşılan nihai sonuçlar ifade edilmektedir. Öneriler kısmında ise uzmanlar, araştırmacılar için öneriler sunulmaktadır.

Tartışma

Bu bölümde sırasıyla ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği, teknolojinin faydaları, teknolojinin zararları, teknolojinin eğitim aracı olarak kullanılması, çocuğun teknoloji kullanma becerisi ve teknoloji kullanımına teşvik boyutlarına ilişkin görüşleri; teknoloji kullanım amaçları; teknolojiye yönelik ilgileri; teknoloji yetkinlik düzeyleri; çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknolojiyi kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiye ilişkin bulguların tartışmaları yapılmaktadır.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri Teknoloji

Kullanımında Aile Desteğine İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,32$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler çocuklarını teknolojik aletlerin kullanımında tamamen özgür bırakmadıklarını, süre konusunda kısıtlamaya gittiklerini, kullanılacak programların seçiminde ve kullanımında sürece dâhil olduklarını ifade etmişlerdir. Ulaşılan bu sonuca göre ebeveynlerin teknoloji kullanımında çocuğa destek olma konusunda etkin oldukları ve rehberlik konusunda farkındalıklarının olduğu sonucuna varılmaktadır. Eldeki çalışma ile benzer, Kılınç (2015) tarafından anasınıfı eğitimine devam eden çocukların velileri ile yapılan çalışmada da ailelerin

okul öncesi dönemde olan çocuklarının teknoloji kullanımına rehberlik ettikleri, yönlendirici tutum sergiledikleri ve çocuğun teknoloji ile olan ilişkisine müdahil oldukları yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Akçay ve Özcebe (2012), okul öncesi eğitim alan çocukların bilgisayar oyunu alışkanlıklarının aileleri tarafından değerlendirilmesi üzerine yapılan bir çalışmada ailelerin %78'inin genellikle çocuklarının bilgisayar oyunu oynamasını, %61'inin ise şiddet içeren bilgisayar oyunu oynamasını kısıtladığı sonucuna ulaşılmıştır. Şen, Sevim ve Artuç (2015)'un ilköğretim 5. sınıf çağındaki çocukların internet kullanımlarının ebeveyn görüşleri doğrultusunda değerlendirildiği çalışmada ebeveynlerin çoğunun çocuğunun internette neler yaptığını denetlediğini ifade ettiği görülmektedir. İngiltere'de 12-17 yaş arasında çocuğu bulunan 906 ebeveynle yapılan bir çalışmada; öğrencilerin internet kullanımı ile ilgili olarak ebeveyn kontrolünü incelemişlerdir. Araştırmada; ebeveynlerin üçte ikisinin öğrencilerle internet kullanımı hakkında sohbet ettikleri, yarıya yakınının öğrenci internet kullandığı esnada ara ara ekranı kontrol ettiği, yarıdan fazlasının zaman konusunda kısıtlamaya gittiği ve üçte birinin internet kullanırken öğrencinin yanında bulunduğu tespit edilmiştir (Livingstone ve Helsper, 2008). 25 Avrupa ülkesinde 25.142 çocukla yapılan bir çalışmada; 9-12 yaş çocuklarının yaklaşık %74'ü ebeveynlerinin internet kullanımı konusunda kendileri ile sohbet ettiklerini, yaklaşık %69'u internet kullanırken ebeveynlerinin çevrelerinde bulduklarını, yaklaşık %53'ü ebeveynlerinin internetin başına kendileri ile birlikte olduklarını ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin sadece %13'ünün herhangi bir kontrol yöntemi geliştirmedikleri belirlenmiştir. Çocukların yaklaşık %60'ı girdikleri siteleri ebeveynlerinin kontrol ettiklerini belirtmişlerdir. (Livingstone, Haddon ve Olafsson, 2011). Ayrıca internet kullanımında genel olarak anne baba kontrolünün %73 olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Berson ve Berson (2005) tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımını kontrol ettikleri, Flash Eurobarometer (2008)'in "Çocuklar için Güvenli İnternet" adlı çalışmasında ebeveynlerin çocuklarının internet kullanırken çeşitli

kurallar koydukları, bilgisayar filtreleme ya da izleme yazılımları kurdukları, Vandewater, Lee ve Shim'in (2005) yaptığı araştırmada ise ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımında süre sınırlandırmasına gittiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan bu çalışmaların eldeki çalışmanın bulgularını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte literatürde bazı araştırmalarda ebeveynlerin teknoloji kullanımında rehberliği ve çocuğa desteği konusunda aksi bulgulara ulaşıldığı da görülmektedir. Örneğin Kırık (2014)'ın, ebeveynlerin, çocuklarının internet kullanımına bakışını incelediği, 50 ebeveynin örneklemini oluşturduğu çalışmasında, katılımcıların yaklaşık olarak yarısının çocuklarının internetteki aktivitelerini takip etmediğini ve çocuklarını internetin zararlı etkilerinden korumak için bir adım atmadıklarını tespit etmiştir. Ayas ve Horzum (2013), öğrencilerde internet bağımlılığına ebeveynlerin bakışını ve bu konunun farklı unsurlardan etkilenip etkilenmediğini irdelemiştir. Samsun'da 407 öğrenci ve aileleriyle yapılan araştırma sonucunda, ailelerin %53'ünde ihmalkâr internet tutumu var olduğu görülmüştür. Araştırmada, ailelerin bu konuda ihmalkâr davranmasının bağımlılığa yardımcı bir etken olduğu, çünkü ailesinden ilgi ve sevgi göremeyen çocuğun kendisini internet ortamına yoğunlaştırdığı saptanmıştır. Chirita, Ilinca, Chele ve Chirita (2007)'nin, Romanya'da 11-18 yaş arasındaki öğrencilerle yaptıkları bir çalışmada; öğrencilerin %82'den fazlasının ebeveynlerinin bilgisayar kullanımı hakkında kendileri ile neredeyse hiç konuşmadıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Buradan ebeveyn kontrolünün olmadığı sonucuna varılmıştır. Gentile, Lynch, Linder ve Walsh (2004)'un Amerika'da 8. ve 9. sınıf öğrencilerininin video oyun alışkanlıkları konusunda yapmış oldukları bir çalışmada; ebeveynlerin oyun türleri konusunda öğrencileri çok fazla sınırlandırmadıkları fakat sınırlayan ebeveynlerin öğrencilerinin akademik olarak başarısının yüksek olduğu ve bu öğrencilerin saldırganlığa daha az meyilli oldukları görülmüştür.

Konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda ise tezat sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin; Kaşıkçı ve diğerleri (2014), Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet kullanımlarını, güvenli internet ortamını ve ebeveynlerinin bu konudaki farkındalıklarını karşılaştırmıştır. Türkiye'deki bulgulara bakıldığında; ebeveynlerin %72'den fazlası çocuklarının internet ortamında karşılaşılabilecekleri herhangi bir uygunsuz durumda duruma müdahale edebilecek yeterliklerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin çoğu (%60), interneti nasıl güvenli kullanabileceği konusunda çocuklarına önerilerde bulduklarını ve %56'sı ise internet kullanırken çocuğuna yardım ettiğini ifade etmiştir. İnterneti sadece temel seviyede kullanacak kadar bilen ebeveynlerin, çocuğun internet kullanımı esnasında karşı karşıya kalabileceği risklerin farkında olmadığı ve bunları engelleyebilecek gerekli yardımı sağlayamadığı görülmüştür. Bu ebeveynlerden sadece %36'sının böyle durumlarda ne yapması gerektiği konusunda çocuğuyla konuştuğu belirlenmiştir. İnan (2013) ortaokul öğrencilerinin ebeveynleri ile yaptığı çalışmada ebeveynlerin çocuklarının internet kullanımlarıyla alakalı denetimleriyle ilgili elde ettiği bulgulara göre, ebeveynlerin yarıdan fazlasının çocuğunun internette hangi sitelere girdiğini kontrol ettiği görülmektedir. Ancak önemli ölçüde ebeveynin ise bu kontrolü gerçekleştirmediği tespit edilmiştir. Ebeveynlerin üçte ikisinin çocuğunun internet kullandığı süreye dikkat ettiği, % 60'ının çocuğuyla internet güvenliği hakkında konuştuğu, elde edilen bulgular arasındadır. Ancak elde edilen bulgulara genel olarak yorumlandığında internet kullanımı konusunda ebeveyn denetiminin yeterli seviyede olmadığı sonucuna varılmıştır.

Alanda yapılan çalışmalar genel olarak incelendiğinde eldeki çalışmayı destekler nitelikte araştırmalar olduğu gibi farklı sonuçlara ulaşılan araştırmaların da var olduğu görülmektedir. Araştırmalar detaylı bir şekilde incelendiğinde teknoloji kullanımında aile rehberliği, aile desteği konusunda olumsuz sonuçların çıktığı çalışmalardaki ebeveynlerin çocuklarının yaş ortalamalarının, olumlu sonuçların elde edildiği çalışmalardaki ebeveynlerin

çocukların yaş ortalamasından daha büyük olduğu görülmektedir. Buradan hareketle küçük çocuğu olan ebeveynlerin teknoloji kullanımı konusunda büyük büyük çocuğu olan ebeveynlere göre daha korumacı yaklaştığı, çok daha fazla kural ve sınırlama getirdiği ve çocuğun yaşı ilerledikçe anne baba kontrolünün azaldığı söylenebilir. Ayrıca ebeveynlerin teknoloji kullanımında çocuğa destek ve rehberlik konusunda tezat sonuçların elde edildiği çalışmalarda ise ebeveynlerin aslında internet ve genel olarak teknolojinin güvenli kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, bunun da çocuklar üzerinde kontrol ve denetim eksikliğine neden olduğu ama bu eksikliklerinden bihaber oldukları için kendilerine bilgisizce güven duydukları söylenebilir.

Teknolojinin Faydalarına İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin teknolojinin faydaları alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,78$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler uygun ve eğitici programlar kullanıldığı takdirde teknolojinin dil gelişimine katkı sağlayacağını ve çocukların daha yaratıcı olacağını ifade etmişlerdir. Eldeki çalışma ile benzer, Kılınç (2015) tarafından yapılan çalışmada da ebeveynler teknolojiyi orta düzeyde faydalı bulmuş, teknolojinin uygun ve eğitici programlar kullanılırsa faydalı olacağı konusuna onlar da vurguda bulunmuşlardır. Alan taraması yapıldığında çocuğun teknoloji kullanımının faydalarına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelendiği sınırlı sayıda çalışmanın olduğu görülmüştür. Buna karşın bu konu üzerinde eğitimciler ve uzmanlar çok fazla durmuş, teknolojinin okul öncesi dönemdeki çocukların gelişim düzeylerine uygun olarak kullanıldığında çocuğun gelişimini olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir. Örneğin çocuğun dikkat, algılama ve kavrama yeteneklerinin gelişimine yardımcı olduğu, dil ve kavram gelişimini desteklediği, dikkati yoğunlaştırma ve bunu sürdürme alışkanlığı kazandırdığı ortaya çıkarılmıştır (Oktay, 2004; Çelik, 2008; Yaşar, 2002). Bu dönemde teknoloji kullanan çocukların zekâ gelişimlerinde, bilgiyi yapılandırılmalarında ve problem

çözme becerilerinde teknolojiyi kullanmayan çocuklara göre daha başarılı oldukları da yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur (Clements ve Sarama, 2003). Ayrıca 5 yaşındaki çocuklarla yapılan bir çalışmada çocukların bilgisayar kullandıkları esnada birbirleri ile olumlu sosyal etkileşime girdikleri belirlenmiştir (Shahrimin ve Butterworth, 2002).

Teknolojik araçların okul öncesi dönemdeki çocukların öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılmasının da çocuklar üzerinde birçok olumlu etkilerinin olduğu ortaya konmuştur. Örneğin okul öncesinde teknoloji kullanımının çocuğun günlük yaşamda ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı pekiştirdiği, problem çözme becerisine katkıda bulunduğu, öğrenmede kalıcılığı sağladığı, öğrenme sürecinde etkin olmasını desteklediği, eğlenirken öğrenmesine olanak sağladığı, öğrenme ve araştırma isteği uyandırdığı ifade edilmektedir (Oktay, 2004; Çelik, 2008; Yaşar, 2002). Ayrıca bu teknolojilerin etkili bir biçimde kullanılması çocukların; problem çözme, işbirliği, kavram, direk somut nesnelere kullanma, öz-saygı, işbirliği, kendi kendini kontrol, karşılaştırma, sayma, toplama ve çıkartma, buluş yoluyla öğrenme, düşünme, algı, hatırlama, benzerlikleri ve farklılıkları ayırt etme, sayma, geometrik şekilleri tanıma, yaratıcılık, düşünme, gibi becerilerini geliştirdiği görülmektedir. Bununla birlikte çocukların öğrenmeye karşı istekli ve korkusuz bir şekilde tutum geliştirmelerine de katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Ayhan ve Aral, 2003; Burg, 1984; Erkan, 2004; Gacal, 2005). Ayrıca araştırmalar 3-4 yaşlarında bilişim teknolojileri ile tanışan çocukların henüz tanışmamış çocuklara oranla gelişimsel becerilerinin daha iyi olduğunu göstermektedir (Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003).

Küçüköğlü (2013) Okul Öncesi Eğitime Yönelik Bilgisayar Destekli Öğretim Tasarımı adlı çalışmasında teknolojinin okul öncesi eğitimde kullanıldığı takdirde öğrenmenin bireyselleşerek aktif öğrenmenin sağlandığını tespit edilmiştir. Demir (2007) okul öncesi dönemde teknoloji kullanımının çocukların kendi kendilerine öğrenmelerini sağladığını ve motivasyonlarını arttırdığını ifade etmiştir. Kaçar ve Doğan'a (2007) göre,

bilgisayarın okul öncesi eğitime dâhil edilmesi, çocukların bir taraftan eğlenirken diğer taraftan öğrenmesine imkân vermektedir. Çocukların bir konuya odaklanıp keyif almasını sağlayan bilgisayarlar, çocuğun öğrenme başarısını ciddi oranda arttırmaktadır. Bilgisayar destekli eğitimde de çocuk bilgisayarı bir oyun aracı olarak gördüğü için çocukların eğitim becerilerine olumlu etki yapmaktadır. Ayrıca çocuklar, zihinsel gelişimlerine katkıda bulunduğunu hissettikleri bilgisayara daha olumlu düşüncelerle yaklaşarak ondan en yüksek düzeyde yararlanmaktadır. Öztöpcü (2006), Okul Öncesi ve İlköğretim Sürecindeki Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Önemi adlı çalışmasında bilgisayarların, çocuklarda özgüveni sağladığını; çocukların okullarda bu araçları kullanmaya daha çok ilgi gösterdiğini belirtmiştir. Kore'deki 3. ve 6. sınıf öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin bilgisayar oyunu oynama seviyeleri ve yaratıcılıkları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırmada bilgisayar oyunlarını oynayan çocukların daha az seviyede oynayan çocuklara kıyasla görsel yaratıcılığının çok daha yüksek olduğu görülmüştür (Lee, 2005). Chirita, Ilinca, Chele ve Chirita (2007)'nin, Romanya'da 11-18 yaş aralığındaki öğrencilerle yaptıkları bir çalışmada; erken bilgisayar kullanımının akademik başarıyı olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Zomer (2014), 2004 ile 2014 yılları arasında yapılan ve 3 ile 6 yaş arasındaki çocukların teknoloji kullanımlarını araştıran çalışmaları incelemiştir. İncelediği 30 adet çalışma sonrasında, çalışmaların %94'ünün, teknoloji kullanımının çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirttiğini ifade etmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında sonuçların eldeki çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Hsin ve arkadaşları (2014), okul öncesi eğitimde çocukların teknoloji kullanımının faydalarını araştıran çalışmaları incelemiştir. Bu konuda 2003 ve 2013 yılları arasında yapılan bilimsel çalışmaları inceleyen araştırmacılar, çalışmaların çoğunluğunda, teknoloji kullanımının çocukların eğitimlerine ve gelişmelerine olumlu etkilerinin olduğunu tespit

etmişlerdir. Çalışmalarda, teknolojinin çocukların ilişkilerine ve işbirliği yeteneklerine katkıda yaptığı görülmüş, çeşitliliği desteklediği saptanmıştır.

Teknolojinin Zararlarına İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin teknolojinin zararları alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 4,10$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler teknolojinin özellikle sosyalleşme konusunda çocukları olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Teknoloji ile fazlaca zaman geçiren çocukların beden sağlıklarının bozulacağı ve kendilerini ifade etmekte zorlanacakları kanısında olduklarını bildirmişlerdir. Teknolojinin okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimi, eğitimi için bir fırsat olduğu sonucuna varılan araştırmalar olduğu gibi bu dönem çocukları için ciddi kayıplara neden olabileceği kanısına varılan çalışmalar da mevcuttur.

Teknolojik araçların okul öncesi dönem çocukları için olumsuz etkilerinin olduğunu savunan araştırmacılardan Cordes ve Miller (2000)'in editörlüğünde hazırlanan bir raporda teknolojik araçların okul öncesi dönemde kullanılmasının çocukların iskelet yapıları ile ilgili çeşitli problemlere neden olacağı belirtilmiştir. Ayrıca bilgisayar karşısında uzunca süre vakit geçiren çocukların obezite riskinin artacağı ve özellikle duyu organları koordinasyonu gibi bazı gelişim özelliklerinin geç gerçekleşmesi gibi durumların ortaya çıkacağı ileri sürülmüştür. Ekranlı uygulamaların (televizyon, bilgisayar, oyun konsolları, cep telefonları, tablet, diz üstü bilgisayarlar vb.) karşısında uzun süreli ve yakın mesafede oturarak vakit geçiren küçük çocukların göz sağlığının olumsuz yönde etkileneceği ifade edilmiştir. Hatta bu teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocuklarında kullanılması onların duruş pozisyonlarını da olumsuz etkileyeceği savunulmaktadır (Şen, 2013). Kılınç (2015) tarafından yapılan, eldeki çalışma ile benzer şekilde ebeveyn görüşlerinin alındığı çalışmada da ebeveynler teknolojiyi ciddi düzeyde zararlı bulmuş, sosyal ve fiziksel gelişimleri açısından çocukların olumsuz etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Rideout ve arkadaşları (2003), çocukları 6 yaşın

altında olan 1000 civarında ebeveynle yaptıkları görüşmelerde, çocukların bilgisayar kullanım sürelerini incelemiştir. Görüşmenin sonucunda ailelerin cevaplarına göre çocukların ortalama 2 saat bilgisayar başında zaman geçirdiği tespit edilmiş ve ailelerin çocukların bağımlı olduğunu, çocuklarının gelişimin bu nedenle zarar gördüğünü düşündüğü görülmüştür. Zimmerman ve Christakis (2005), Amerika Birleşik Devletleri'nde çocukların televizyon programları izlemelerinin sonuçlarını araştırdığı çalışmada, 3 yaş öncesi ve 3-5 yaş aralığında izlenen televizyon programlarının, 6-7 yaştaki zihinsel sonuçlarını test etmiştir. Buna göre araştırmadaki 3 yaştan küçük çocukların günde 2.2 saat, 3-5 yaş arası çocukların ise 3.3 saat televizyon izlediğini saptayan araştırmacılar erken yaşlarda günde 2 saatten fazla televizyon izlemenin ileriki yaşlardaki zihinsel gelişimi olumsuz etkilediğini belirtmektedirler. Demir (2011) 2004 senesinde yaptığı bir araştırmaya göre, günde ortalama 3-4 saat çizgi film izleyen çocukların dikkat dağınıklığı ve hiperaktiflik riskinin diğerlerine göre %30 ile %40 arasında daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Çocukların çizgi film dünyasına çok kapılmaları halinde o karakterleri gerçeğe bağdaştırmaya çalışmaları, çocuğun sosyalleşme becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği sonucuna varmıştır. Bartholow ve Anderson (2002), kız ve erkek toplam 43 öğrencinin örneklemini oluşturduğu çalışmalarında, öğrencilerin yarısına şiddet içeren Mortal Kombat oyunu, diğer yarısına ise şiddet içermeyen Golf oyunu oynatmıştır. Sonrasında başka bir bilgisayar oyunu ile öğrencilerin karşılarındaki kişiyi cezalandırmaları istendiğinde, şiddet içerikli oyunu oynayan öğrencilerin diğer oyunu oynayanlara göre daha çok cezalandırma eğiliminde oldukları görülmüştür.

Yapılan çalışmalarda teknolojinin eğitim ortamında kullanılmasının geleneksel eğitim ortamlarının düzenlerini bozacağı ve yüz yüze öğrenmeden uzaklaştıracağı ise ayrı bir eleştiri konusudur. Kurt ve arkadaşları (2013), öğrencilere akıllı tabletler dağıtılan FATİH projesi kapsamında pilot okul olarak belirlenen okulun öğretmenleri ile görüşerek eğitim teknolojisinin fayda ve zararlarını incelemiştir. Öğretmenlerden bu konuda alınan olumsuz

yanıtlar, öğrencilerle göz temasının azalarak sınıf yönetiminin zorlaştığını ve çocukların içlerine kapandığını belirtmişlerdir. Öğretmenler ayrıca, öğrencilerin şimdilerde daha çok tabletlerle zaman geçirdikleri için kitap okuma alışkanlıklarının azaldığını, öğrencileri sık sık tabletleri kaldırmaları konusunda uyarmak zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir. Aksaçlıoğlu ve Yılmaz (2007), televizyon izleme ve bilgisayar kullanma sıklığının, sosyo-ekonomik seviyesi yüksek ilköğretim öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda, bu öğrencilerin boş zamanlarında en çok televizyon izleyip bilgisayarda zaman geçirdiği, kitap okumanın bu eylemlerin ardından geldiği görülmüştür. Televizyonu çok izleyen öğrencinin kitabı daha az okuduğu, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının, bu teknolojik araçların kullanımından zarar gördüğü tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalara genel olarak bakıldığında teknolojinin yararlı olduğu gibi zararlı olduğu sonucuna varılan çalışmaların da mevcut olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın nedeni teknolojinin ne şekilde kullanıldığı ve kullanılacağı ile ilişkili olabilir. Bu sorunlar çocukların teknolojiyi bilinçsizce ve aile kontrolü haricinde kullanımından kaynaklanmış olabilir ve yine aile gözetimi ile en düşük seviyeye indirilebilir. Çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde teknolojinin kullanım süresi, çocukların gereksinimlerine ve yaşlarına uygunluğu ile eğitim ortamının işbirliği özelliğini bertaraf etmeyecek ve çocukların sosyal iletişimlerini engellemeyecek şekilde düzenlenmesi halinde çocukların sosyal, duygusal, dil, psikomotor, bilişsel gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ve öğrenmelerine katkıda bulunduğu söylenebilir.

Teknolojinin Eğitim Aracı Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin eğitim aracı olarak teknoloji alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 2,63$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler çocuklarına rakamları, sayıları, şekilleri, sesleri ve kelimeleri öğretmek için bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri orta düzeyde kullandıklarını ifade

etmişlerdir. Eldeki çalışma ile benzer Kılınç (2015) tarafından okul öncesi çağındaki çocukların ebeveynleri ile yapılan çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış, ebeveynlerin çocuklarına rakamları, sayıları, şekilleri, sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik araçlardan orta düzeyde faydalandıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu çalışmanın eldeki çalışmayı destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Literatür incelendiğinde teknolojinin eğitim aracı olarak kullanılmasına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelendiği çalışmaların çok sınırlı sayıda olduğu görülmüştür.

Çocuğun Teknoloji Kullanma Becerisine İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,46$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler çocuklarının akıllı telefonları rahatlıkla kullanabildiklerini, internet üzerinde oyun oynamayı becerdiğini ve teknolojik aletleri kullanırken kesinlikle zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Eldeki çalışma ile benzer olarak Kılınç (2015)’ın okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımları hakkında ebeveyn görüşlerini incelediği çalışmasında ebeveynlerin çoğunluğunun teknolojik aletlerin çocuklarını olumsuz etkilediğini inanmasına rağmen, çocuklarının teknolojik aletleri kullanma becerisini iyi olarak tanımladıkları görülmüştür. Akkoyunlu ve Tuğrul (2002), okul öncesi çocukların evdeki teknoloji kullanımlarının bilgisayar becerisi üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırmada Ankara’da bir anaokulunda eğitim gören 77 adet çocuk ile görüşülmüştür. Çocukların evdeki bilgisayar, müzik seti veya televizyon gibi teknolojik aletleri kendi başlarına veya birinin yardımıyla kullandığı görülmüş ve %54’ünün bilgisayar becerisinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu aletleri hiç kullanmayan çocukların ise bilgisayar okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerinin evde bilgisayar kullandığı çocukların bilgisayar becerileri ise diğer çocuklara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır. Neumann (2014), Avustralya’da 109 adet 5-6 yaşındaki okul öncesi çocukların akıllı tablet kullanımını ile acil

durum okuryazarlığı (adlarını yazabilme, tam olarak söyleme, telefon numarası ezberleme) arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, tableti iyi kullanabilen çocukların, acil durum okuryazarlığının da iyi seviyede olduğu ortaya çıkarken tableti kullanma süresinin bu durumu etkilemediği görülmüştür. Ebeveynlerin %69'u, çocuklarının bu tabletleri kolaylıkla kullandığını belirtirken, %70'i de, tablet kullanımının çocukların acil durum okuryazarlığına faydası olduğunu düşündüklerini, %53'ü ise okul öncesi eğitimde tablet kullanımından yararlanılması gerektiğini düşündüklerini belirtmiştir. Yapılan bu çalışmalara bakıldığında sonuçların eldeki çalışmaları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Teknoloji Kullanımına Teşvike İlişkin Görüşler

Ebeveynlerin çocuğu teknoloji kullanımına teşvik alt boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,04$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler rehber eşliğinde kullanılırsa teknolojinin okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalı olduğunu ve çocukların eğitiminde bilgisayar tablet gibi teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Eldeki çalışma ile benzer olan Kılınç (2015) tarafından okul öncesi çağındaki çocukların ebeveynleri ile yapılan çalışmada da ebeveynlerin çocukları teknoloji kullanımına teşvik ettikleri, teknolojiyi rehber eşliğinde kullanılması şartı ile faydalı gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Plowman ve McPake (2013), çalışmalarında gelecekte çocuklarının işlerine yarayacağını düşündükleri gerekçesiyle birçok anne babanın, çocuklarını teknoloji ile daha yakın olmaya teşvik ettiğini ortaya çıkarmıştır. Çalışma, düşük gelirli ailelerin dahi, çocuklarını bir arkadaş veya akrabanın bilgisayarını kullanması için cesaretlendirdiğini göstermiştir. Çünkü bazı ailelerin, çocuklarının teknoloji becerileri olmazsa ileride iyi bir konuma gelemeyeceğini düşündükleri görülmüştür. Palaiologou (2014), İngiltere, Yunanistan, Malta ve Lüksemburg'daki 5 yaş altı çocukların teknoloji kullanımını ve ailelerinin bu konudaki yaklaşımlarını araştırmıştır. Farklı metotların kullanıldığı araştırmada, öncelikle ailelerin evde hangi teknolojik aletleri kullandıkları

incelenmiştir. Daha sonra ebeveynlerin, çocuklarının teknolojiyle olan ilişkisine bakış açıları irdelenmiştir. Araştırmada, ailelerin cahil insanları okuma yazma bilmeyen kişiler olarak değil, yeniliklere açık olmayan ve teknolojik aletleri kullanmayı bilmeyen kişiler olarak kabul ettikleri görülmüştür. Çocuklarının çok erken yaştan itibaren teknolojiye kolaylıkla uyum sağladığını düşünen aileler, çocuklarının geleceğin teknoloji dünyasında sorun yaşamamaları için teknoloji ile erkenden tanışmasında bir sorun görmediklerini belirtmişlerdir. Hatzigianni ve Margetts (2014), yaptıkları araştırmada, ailelerin çocuklarının bilgisayar kullanımı konusundaki görüşlerini araştırmıştır. 51 ebeveyn ile yapılan görüşmelerde, ailelerin çocuklarının teknoloji ile olan ilişkisine eğitimlerine ve teknolojik becerilerine faydalı olduğunu düşünerek olumlu yaklaştığı sonucu ortaya çıkmıştır. Çocukların sosyal ve sportif aktivitelerinin bilgisayar kullanmakla bir alakası olmadığını düşünen aileler, teknolojinin çocuklarının karakterinin gelişmesinde etkili olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalara bakıldığında sonuçların eldeki çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Amaçları

Ebeveynlerin teknoloji kullanım amaçlarına ilişkin bulgulara bakıldığında teknolojiyi en çok araştırma amaçlı ($\bar{X}= 4,13$) kullandıkları bunu sırasıyla iletişim ($\bar{X}= 4,06$), eğitim ($\bar{X}= 3,92$), iş ($\bar{X}=3,87$), sosyalleşme ($\bar{X}= 3,24$) ve eğlence ($\bar{X}= 3,10$) amaçlı kullanımın takip ettiği görülmektedir. Buna karşın Türkiye İstatistik Kurumu (2016)'nın Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması adlı çalışmasında 16-74 yaşındaki bireylerin internet kullanma amaçlarına bakıldığında ilk sırayı sosyal ağlarda zaman geçirme (%82.4) alırken bunu paylaşım sitelerinde video izleme (%74.5), online haber, gazete ya da dergi okuma (%69.5) ve sağlıkla ilgili bilgi arama (%65.9) gibi amaçların takip ettiği görülmektedir. TÜİK'in yaptığı bu araştırmanın sonuçlarının eldeki çalışmanın sonuçları ile çeliştiği

söylenbilir. Bunun nedeni TÜİK'in sosyal ağlarda daha fazla zaman geçiren genç bireyleri örneklemeine dâhil etmiş olması olabilir.

Ebeveynlerin Teknolojiye Yönelik İlgileri

Ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgilerine ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,39$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler yeni karşılaştıkları dijital bir teknolojiyi öğrenmede istekli olduklarını, bu alanda yeni bilgiler öğrenmekten hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Dijital teknolojileri günlük yaşantılarında kullanmaktan hoşlandıklarını belirten ebeveynler, dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme meraklarının çok olmadığını ama bu ürünlerle ilgili haberlerin dikkatlerini çektiklerini ifade etmişlerdir. Konu ile ilgili literatür incelemesi yapıldığında ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgilerini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Ebeveynlerin Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri

Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeylerine ilişkin görüşlerine bakıldığında “Orta Düzeyde Katılıyorum” düzeyinde ($\bar{X}= 3,44$) görüş bildirdikleri görülmektedir. Ebeveynler yeni karşılaştıkları dijital teknolojileri birkaç defa kullanmalarının öğrenmeleri için yeterli olduğunu ve anlaşılması en zor olan dijital teknolojileri bile kullanacaklarından emin olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca dijital teknolojileri kullanırken karşılaştıkları problemin çözümü konusunda kendilerine güvendikleri ve dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabildiklerini ifade eden ebeveynlerin dijital teknolojilerin etkin kullanımı konusunda ise kendilerine kısmen güvendiklerini söylemişlerdir. İnternet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabileceklerini ifade eden ebeveynler aynı zamanda teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebileceklerini, dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşündüklerini ve bildikleri bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullandıklarını da belirtmişlerdir.

Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımının araştırıldığı Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Araştırma Projesi (AÇÇAP) çalışmasında, Türkiye'deki ebeveynlerin %72'si, interneti kullanım oranları çok düşük olmasına rağmen çocuklarının internette rahatsız edici bir durumla karşılaşması durumunda ona yardım edebileceklerine dair kendilerine güvendikleri görülmüştür. Ayrıca ebeveynlerin %60'ı çocuklarına interneti nasıl güvenli kullanabileceklerine dair tavsiyeler verdiklerini ve aradıkları şeyi bulamamaları durumunda onlara yardım ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak bunun yanı sıra, internet hakkında çok bilgisi olmayan ebeveynler, çocuklarının teknolojik aletleri kullandıkları sırada karşılaştıkları bir sorunu anlamamakta ve ona yardımcı olamamaktadırlar. Ebeveynlerin %36'sı, çocuklarını internetteki tehlikelere karşı daha önceden uyardığını dile getirmiştir. Bu sonuç, Türkiye'deki ebeveynlerin internet hakkında çok bilgili olmamalarına rağmen, kendilerine güven duyduklarını göstermektedir. Türkiye'deki ebeveynlerin %37'si, Avrupa'daki ebeveynlerin ise %25'i çocuklarının bilgisayarlarına tehlikeli sitelere girmemeleri için filtre koyabildiklerini belirtmiştir (EU Kids Online II, 2010). Bu çalışma sonucuna benzer olarak eldeki çalışmada da ebeveynlerin teknoloji yetkinliği konusunda kendilerine güvendikleri ve bu konuda yeterli olduklarını düşündükleri görülmektedir. Eldeki çalışmada ebeveynlerin teknoloji yetkinliklerine ilişkin görüşlerin kendilerinden alınmasından dolayı gerçek teknoloji yetkinlikleri konusunda bir yorum ve ya karşılaştırma yapılamamaktadır.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Kullanma Amaçları, İlgileri ve Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki

Yapılan çalışmada ebeveynlerin teknoloji kullanma amaçları ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin var olduğu görülmüştür. Teknolojiyi eğlence amaçlı kullanan ebeveynler ile ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin teknolojinin faydaları, çocuğun teknoloji kullanma becerisi ve

teknoloji kullanımına teşvik alt boyutları arasında pozitif yönlü, anlamlı bir ilişki bulunurken teknolojiyi eğitim amaçlı kullanan ebeveynler ile teknoloji kullanımında aile rehberliği, teknolojinin zararları ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynler ile teknolojinin faydaları, eğitim aracı olarak teknoloji ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler görülürken, teknolojiyi iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynler ile teknoloji kullanımında aile rehberliği ve teknolojinin zararları alt boyutları arasında pozitif anlamlı ilişkiler görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre teknolojiyi eğitim, iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği, aile rehberliği konusunda farkındalıklarının olduğu ve daha bilinçli hareket ettikleri söylenebilir. Teknolojiyi eğlence ve sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynlerin çocukları için teknolojiyi faydalı görürken eğitim, iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynlerin zararlı gördükleri söylenebilir. Konu ile ilgili literatür incelemesi yapıldığında ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanma amaçları arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknolojiye Yönelik İlgileri Arasındaki İlişki

Yapılan çalışmada ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgileri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgileri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin teknoloji kullanımında aile rehberliği, teknolojinin faydaları, eğitim aracı olarak teknoloji, çocuğun teknoloji kullanma becerisi ve teknoloji kullanımına teşvik alt boyutları arasında pozitif yönlü, anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuca göre teknolojiye yönelik ilgisi olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği

konusunda daha bilinçli oldukları, teknolojiyi faydalı gördükleri, çocuklarının eğitimi için teknolojik araçları kullandıkları, çocuklarının teknoloji kullanma becerisine sahip oldukları ve çocuklarını teknoloji kullanımına teşvik ettikleri söylenebilir. Konu ile ilgili literatür incelemesi yapıldığında ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknolojiye yönelik ilgileri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri İle Teknoloji Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki

Yapılan çalışmada ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin teknoloji kullanımında aile rehberliği, teknolojinin faydaları, eğitim aracı olarak teknoloji ve çocuğun teknoloji kullanma becerisi alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuca göre teknoloji konusunda yetkin olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği konusunda daha bilinçli oldukları, teknolojiyi faydalı gördükleri, çocuklarının eğitimi için teknolojik araçları kullandıkları ve çocuklarının da kendileri gibi teknoloji kullanma becerisine sahip oldukları söylenebilir. Konu ile ilgili literatür incelemesi yapıldığında ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Sonuç

Çalışmada ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile kendilerinin teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmaktadır. Bu kapsamda ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ve teknoloji kullanma amaçları sorgulanmış ve ayrıca teknolojiye yönelik ilgileri ve teknoloji yetkinlik düzeyleri ölçülmüştür. Sonuç olarak ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasında bir ilişkinin varlığından söz edilebilmektedir.

Öncelikle ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerini genel olarak değerlendirdiğimizde çocukların teknoloji kullanımına olumlu yaklaştıkları görülmüştür. Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin alt boyutlarına baktığımızda; teknoloji kullanımında aile desteği konusunda farkındalıklarının iyi düzeyde olduğu ve çocuklarına yeterli düzeyde rehberlik ettikleri sonucuna varılmıştır. Teknolojinin, çocukları için yararından çok zararının olduğunu düşünen ebeveynler, uygun ve eğitici programlar kullanıldığı takdirde teknolojinin çocuklarının dil gelişimine katkı sağlayacağını, günlük yaşantısında ve eğitimi esnasında öğrendiği pek çok kavramı pekiştirmesine yardımcı olacağını ifade etmişlerdir. Teknolojinin zararları konusunda ciddi endişeleri olan ebeveynlerin daha çok teknolojinin çocuklarının sosyalleşmesini olumsuz yönde etkileyeceği, beden sağlığını bozacağı ve çocuklarının kendilerini rahatlıkla ifade etmekte zorlanacakları konusundaki kaygılarının ön plana çıktığı görülmektedir. Teknolojinin eğitim aracı olarak kullanımına çok olumlu yaklaşmayan ebeveynlerin, çocuklarına rakamları, sayıları, şekilleri, sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri yok denecek kadar az kullandıkları sonucuna varılmıştır. Çocuklarının teknoloji kullanma becerisinin iyi düzeyde olduğunu ifade eden ebeveynler, çocuklarının akıllı telefonları rahatlıkla kullandıklarını, internet üzerinden oyun oynayabildiklerini ve teknolojik aletleri

kullanırken kesinlikle zorlanmadıklarını belirttikleri görülmektedir. Ebeveynler rehber eşliğinde kullanıldığı takdirde okul öncesi dönemdeki çocuklar için teknolojinin faydalı olacağını ve bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletlerin bu dönemdeki çocukların eğitiminde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerin teknoloji kullanım amaçlarına bakıldığında; teknolojiyi en çok araştırma amaçlı kullandıkları daha sonra iletişim amaçlı kullandıkları bunu sırasıyla eğitim, iş, sosyalleşme ve eğlence amaçlı kullanımın takip ettiği görülmüştür. Ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgilerine ilişkin görüşlerine bakıldığında; yeni karşılaştıkları dijital teknolojileri öğrenmede istekli olduklarını, bu teknolojileri günlük yaşantılarında kullanmaktan ve dijital teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmekten hoşlandıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Dolayısıyla buradan hareketle ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgilerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeylerine ilişkin görüşlerine bakıldığında; yeni karşılaştıkları dijital teknolojileri kısa sürede öğrendiklerini, bu teknolojileri kullanırken karşılaştıkları problemlerin çözümü konusunda kendilerine güvendikleri, internet aracılığıyla her türlü bilgiye ulaşabildiklerini ve dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahip olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Dolayısıyla buradan hareketle ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeylerinin iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Ebeveynlerin teknoloji kullanma amaçları ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiye bakıldığında; teknolojiyi eğlence amaçlı kullanan ebeveynlerin teknolojiyi faydalı gördükleri, çocuklarının teknoloji kullanma becerisinin iyi olduğu ve teknoloji kullanımına çocuklarını teşvik ettikleri görülmektedir. Teknolojiyi eğitim amaçlı kullanan ebeveynlerin teknoloji kullanımında çocuğa destek konusunda daha bilinçli oldukları, teknolojiyi zararlı buldukları ve çocuklarını teknolojiye teşvik ettikleri görülmektedir. Teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanan ebeveynlerin teknolojiyi faydalı

buldukları, eğitim aracı olarak teknolojiyi kullandıkları ve çocuklarını teknoloji kullanmaya teşvik ettikleri görülmektedir. Teknolojiyi iş, araştırma ve iletişim amaçlı kullanan ebeveynlerin teknoloji kullanımında çocuklarına destek konusunda daha bilinçli oldukları ve teknolojiyi zararlı buldukları görülmektedir. Buradan hareketle teknolojiyi daha bilinçli ve verimli kullanan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği ve rehberliği konusunda daha etkin oldukları ve teknolojiyi zararlı buldukları sonucuna varılmaktadır.

Ebeveynlerin teknolojiye yönelik ilgileri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiye bakıldığında; teknolojiye yönelik ilgisi olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği, rehberliği konusunda daha etkin oldukları, teknolojiyi faydalı gördükleri, çocukları için eğitim aracı olarak teknolojiyi kullandıkları, çocuklarının teknoloji kullanma becerisine sahip oldukları ve çocukların teknoloji kullanımına teşvik ettikleri görülmektedir.

Ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeyleri ile çocukların teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiye bakıldığında; teknoloji yetkinlik düzeyleri yüksek olan ebeveynlerin teknoloji kullanımında aile desteği, rehberliği konusunda daha etkin oldukları, teknolojiyi faydalı buldukları, eğitim aracı olarak teknolojiyi kullandıkları ve çocuklarının da kendileri gibi teknoloji kullanma becerisine sahip oldukları görülmektedir.

Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgu ve sonuçlara göre uygulayıcılar ve araştırmacılar için önerilere yer verilmiştir.

- Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler teknolojiyi daha çok zararlı bulmakta ancak rehber eşliğinde, uygun programlar kullanıldığında yararlı bulmaktadırlar. Ayrıca çocukları için eğitim aracı olarak kullanmamaktadırlar. Buna karşın teknolojiye yönelik ilgisi olan ve yetkinlik düzeyi yüksek olan ebeveynler teknolojiyi faydalı görmekte ve çocukları için de eğitim aracı olarak kullanmaktadırlar. Literatür

incelendiğinde teknolojinin erken yaşta çocuğun hayatına girmesi gerektiğini savunan çokça çalışma bulunmaktadır. Özellikle eğitsel anlamda teknolojinin verimli bir biçimde kullanılabilceği öngörülmekte, kendi kendine öğrenmeye katkı sağlayan uygulamalarla bu anlamda üst düzeyde verim alınabileceği savunulmaktadır. Okul öncesi çağındaki çocukların bu teknolojik araçları daha çok evde kullanıyor olması sebebiyle çocukların evdeki rehberi ebeveynlerdir. Bu nedenle ebeveynlerin doğru yaşta, uygun teknolojilerin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için hangi yaş grubunun ne tür teknoloji kaynaklı etkilere maruz kaldığı konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir. Bununla birlikte ebeveynlere teknolojiyi eğitim açısından verimli kullanabilmeleri için eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmesi önerilmektedir.

- Ebeveynlerin teknoloji okuryazarlık düzeyleri ile çocuklarının teknoloji kullanımında gösterdikleri olumlu rehberlik tutumları arasındaki pozitif ilişkiden dolayı ebeveynlere yönelik teknoloji okuryazarlığı konusunda seminer, kurs vb. eğitim çalışmaları yapılmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin teknoloji yetkinlik düzeylerinin iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca çocukların teknoloji kullanımına ilişkin olarak rehberlik, teknoloji kullanımına destek konusunda kendilerini çok iyi düzeyde gördükleri tespit edilmiştir. Ebeveynlerin bu iki konudaki seviyeleri ile ilgili daha reel sonuçlara ulaşmak için farklı veri kaynakları ve yöntemlerle daha detaylı çalışmalar yapılmalıdır.
- Teknolojinin çocuğun hayatına etkisi konusunda araştırmaların sadece eğitmen ya da eğitim ortamı bazında değil ebeveyn ve ev ortamı bazında da ele alınması çocuğun teknoloji ile sağlıklı ilişkisi açısından önemli bir nokta olarak görülmektedir. Özellikle okul öncesi çağındaki çocukların en yakın gözlemcisi ebeveynlerdir. Bu nedenle çocuk-teknoloji ilişkisi hakkında önemli bir veri kaynağı olan ebeveynlerin örneklem

olarak ele alındığı, farklı yöntem ve yaklaşımların kullanıldığı derinlemesine yapılmış çalışmaların sayısı artırılmalıdır.

Kaynaklar

- Akçay, D. ve Özcebe, H. (2012). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve ailelerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi*, 12(2), 66-71.
- Akkoyunlu, B. ve Tuğrul, B. (2002). Okulöncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 12-21.
- Akpınar, Y. (2005). *Bilgisayar destekli eğitimde uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aksaçlıoğlu, A. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği* (21), 3-28.
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme. *Eğitim, Bilim ve Toplum* 1(4), 4-23.
- Aktaş, Y. Y. (2005). 3-18 Yaş Grubu Çocuk ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *TOJET*, 4(4), 1303-6521.
- Alkan, B. (1993). *Üniversiteye girişte yönelme, mesleki ilgi ve akademik başarı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ana Britannica. (1994). İstanbul: Ana Yayıncılık.
- Aram, D. & Chorowicz Bar-Am, O. (2015). Parent-child early writing interactions: parental support when using a keyboard and a pencil. K. Alvarez (Ed.), *Parent-child interactions and relationships: perceptions, practices and developmental outcomes*. New York: Nova Science Publishers.
- Arı, M. ve Bayhan, P. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim*. Ankara: Epsilon Yayınları.
- Arıkan, R. (2000). *Araştırma teknikleri ve rapor yazma* (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitapevi.

- Arrowood, D. & Overall, T. (2004). Using technology to motivate children to write: changing attitudes in children and preservice teachers. *Proceedings of Society for Information Technology ve Teacher Education International Conference*. Erişim <https://www.learntechlib.org/p/13221>
- Arslan, M. (2005). Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Öncesi Eğitimin Gelişimi ve Mevcut Durumu. *Millî Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(167).
- Ayas, T. ve Horzum, M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.
- Ayhan, A. B. ve Aral, N. (2003). Erken çocukluk döneminde bilgisayarlar. *Çocuk Anne, Baba, Eğitimci Dergisi*, 20-22.
- Ayvacı, H. Ş. (2009). *Teknoloji ve tasarım*. Ankara: Pegem Akademi.
- Babayiğit, Ö. Ç. (2014). *Eğitim amaçlı bilgisayar oyunlarının okul öncesi eğitimde kullanımına yönelik öğretmen görüşleri: Ankara ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bandura, A. (1993). Perceived Self-Efficacy in Cognitive Development and Functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bartholow, B. & Anderson, C. (2002). Effects of violent video games on aggressive behavior: potential sex differences. *Journal of Experimental Social Psychology* (38), 283-290.
- Başar, H. (2011). Araştırmalarda likert yanılgıları. Erişim yunus.hacettepe.edu.tr/~alerbas/yazilar/Likert.doc
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu . (1995). *Türkiye'de televizyon ve aile*. Erişim http://ailetoplum.aile.gov.tr/data/54293dab369dc32358ee2b0f/kutuphane_19_turkiye_de_televizyon_ve_aile.pdf

- Beech, S., Geelhoed, E., Murphy, R., Parker, J., Sellen, A. & Shaw, K. (2004). *The lifestyles of working parents: Implications and opportunities for new technologies*. Bristol: HP Laboratories .
- Bekman, S. (1990). Okul Öncesi Eğitimi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi* (10).
- Belviranlı, S., Ceritoğlu, K., Bilgin, Ç., Bayraktar, F., Bulut, H., Vaizoğlu, S. A., ve Güler, Ç. (2008). Annelerin televizyon izleme konusundaki davranışları ve akıllı işaretler. *TAF Preventive Medicine Bulletin* 7, 191-198.
- Berson, I. & Berson, M. (2005). Challenging online behaviors of youth: findings from a comparative analysis of young people in the US and New Zeland. *Social Science Computer Review*, 29-38.
- Bıkmaz, H. F. (2006). Öz-yeterlik İnancı. Y. Kuzgun, & D. Deryakulu içinde, *Eğitimde Bireysel Farklılıklar* (ss. 291-294). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bölükbaş, K. (2003). *İnternet cafeler ve internet bağımlılığı üzerine sosyolojik bir araştırma: Diyarbakır örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Bulun, M., Gülnar, B. ve Güran, M. S. (2004). Eğitimde mobil teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 23.
- Burg, K. (1984). The Microcomputer in the Kindergarten. *Young Children*, 39(3), 28-33.
- Bütün Ayhan, A. ve Aral, N. (2005). *Bilimsel araştırma ve incelemeler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu Yayın No: 10.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cabı, E. (2016). Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 24(3), 1229-1244.

- Çağıltay, K. (2011). Çocukların sosyal paylaşım sitelerini kullanım alışkanlıkları araştırması raporu. Erişim <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikler/files/cocuk-sosyal-paylaim-arastirma-raporu.pdf>
- Çakmaz, B. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanma durumlarının incelenmesi: Bolu ili örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çamlıbel, Ö. Ç. (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(20), 1-18.
- Çankaya, Ö. (2012). *Bilgisayar oyunlarının okul öncesi eğitiminde kullanılmasının bazı matematiksel kavramların öğretimi üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Cantürk, G. (2007). *Bilgisayar teknolojisinin okul yönetiminde kullanımında, okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumları ile kullanma düzeyleri ve öğretmenlerin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyi: Antalya ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Çelik, E. (2008). *Eğitimciler açısından eğitimde bilişim teknolojileri ve otomasyon sistemlerinin kullanımına bakış* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Childe, G. (2007). *Tarihte neler oldu?* İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Chirita, R., Ilinca, M., Chele, G. & Chirita, V. (2007). Computers Use and Abuse in Romanian Children and Teenagers: Social, Psychological and Academic Consequences. *4th WSEAS/IASME International Conference*, (ss. 176-180). Crete Island, Greece.

- Chung, Y. & Walsh, D. J. (2006). Constructing a joint story-writing space: The dynamics of young children's collaboration at computers. *Early Education and Development* 17(3), 337-420.
- Clements, D. H. & Sarama, J. (2003). Young children and technology: What does the research say? *Young Children*, 58(6), 34-40.
- Cordes, C. & Miller, E. (2000). *Fool's gold: A critical look at computers in childhood*. Erişim http://www.allianceforchildhood.net/projects/computers/computers_reports.htm
- Couse, L. J. & Chen, D. (2010). A tablet computer for young children? Exploring its viability for early childhood education. *Journal of Research on Technology in Education*, 43(1), 75-96.
- Cych, L. (2006). Social Networks. A. Pinder (Ed.), *Emerging Technologies for Learning* (s. 32-41). Becta ICT Research.
- Darling, N. & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin* 113(3), 487-496.
- Demir, N. (2007). *Okul öncesi öğrencilerine renk kavramının kazandırılmasında bilgisayar destekli ve geleneksel öğretim yöntemlerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demir, S. (2011). Okulöncesi Dönemde Dil Gelişimi ve Sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1).
- Demiral, Ö. (1989). Okul öncesi çağındaki çocukların eğitimlerinin önemi. 6. *Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Demirel, M., Yörük, M. ve Özkan, O. (2012). Çocuklar için güvenli internet: Güvenli internet hizmeti ve ebeveyn görüşleri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 54-68.
- Demirel, Ö. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Usem Yayınları.

- Demiriz, S., Karadağ, A. ve Ulutaş, İ. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Durmuş, A. ve Kaya, S. (2008). *İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanım Alışkanlıkları İle Velilerin Bilgisayar Kullanım Alışkanlıkları Arasındaki İlişki*. Anadolu Üniversitesi. Erişim ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/19.doc
- Düşek, G. (2008). 2006 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programı hakkında ilköğretim müfettişleri, okul öncesi eğitim veren kurum müdürleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi: Ordu ili örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ellen, S. P. & Noreen, Y. (2004). The relation of preschool child care quality to children's longitudinal school success through sixth grade. *Child Care Research Policy Consortium*, (ss. 7).
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Erdoğan, İ. (2009). *Okulöncesi dönemde satranç öğretiminde geleneksel ve bilgisayar destekli öğretim yöntemlerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erkan, S. (2004). Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları üzerine bir inceleme. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Erişim http://journals.manas.edu.kg/mjsr/oldarchives/Vol06_Issue12_2004/402.pdf
- Ersoy, A. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin internet kullanma durumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Ersoy, A. ve Yaşar, Ş. (2003). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin internet kullanma durumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 1-21.
- Ertürk, Y. D. ve Gül, A. (2006). *Çocuğunuzu televizyona teslim etmeyin*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Essa, E. L. (2011). *Introduction to early childhood education* (6th ed.). Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- EU Kids Online II. (2010). *Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Araştırma Projesi Türkiye Sonuçları (AÇÇAP)*. Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Araştırma Projesi Türkiye Sonuçları.
- Flash Eurobarometer. (2008). *Towards a safer use of the internet for children in the EU-A parent's perspective*. Erişim http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_248_en.pdf
- Frankel, J. R. & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw Hill.
- Gacal, A. (2005). Okul Öncesi Çocukların Eğitimde Bilgisayar Kullanımı. *Çocuk Çocuk Aylık Anne, Baba, Eğitimci Dergisi*.
- Gacal, A. (2015). *Okul öncesi çocukların eğitiminde bilgisayar kullanımı*. Erişim <http://gulcanca.blogcu.com/okul-oncesi-cocuklarin-egitiminde-bilgisayar-kullanimi-asuman/344451>
- Gentile, D. A., Lynch, P. J., Linder, J. R. & Walsh, D. A. (2004). The effects of violent video game habits on adolescent hostility, aggressive behaviors and school performance. *Journal of Adolescence* 27, 5-22.
- Gezer Şen, B., Sevim, Y. ve Artuç, S. (2015). İlköğretim çağındaki çocukların internet kullanımlarının ebeveyn görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

- Gimbert, B. & Cristol, D. (2004). Teaching curriculum with technology: Enhancing children's technological competence during early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 31(3), 207-216.
- Given, L. M., Winkler, D. C., Wilson, R., Davidson, C., Danby, S. & Thorpe, K. (2016). Watching young children “play” with information technology: Everyday life information seeking in the home. *Library & Information Science Research*, 38(4), 344-352.
- Göğebakan, Ş. (2011). *Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen (6 yaş) annelerin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gök, A. (2010). *Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumları ve bunun öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günay, S. ve Arıduru, A. (2001). Teknolojinin Konumu ve neliği. *II. Teknoloji, Kalite ve Üretim Sistemleri Konferansı*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Haddon, L., Livingstone, S. & Network, E. O. (2012). *EU kids online: National perspectives*.
Erişim
<http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/PerspectivesReport.pdf>
- Hatzigianni, M. & Margetts, K. (2014). Parents' beliefs and evaluations of young children's computer use. *Australasian Journal of Early Childhood*, 39(4), 114-122.
- Haughland, S. W. (2000). *Computers and young children*. Illionis: Champaign.
- Heft, T. M. & Swaminathan, S. (2002). The effects of computers on the social behavior of preschoolers. *Journal of Research in Childhood Education*, 16(2), 162-174.

- Heidegger, M. (2010). The Question Concerning Technology. C. Hanks (Ed.), *Technology and values essential readings* (pp. 99-113). Blackwell Publishing Ltd.
- Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 Araçlarından Haberdarlığı, Kullanım Sıklıkları ve Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634.
- Hsin, C. T., Li, M. C. & Tsai, C. C. (2014). The influence of young children's use of technology on their learning: A review. *Journal of Educational Technology & Society*, 17(4), 85-99.
- Huang, R. L., Lu, Z., Liu, J. J., You, Y. M., Pan, Z. Q., Wei, Z., . . . Wang, Z. Z. (2009). Features and predictors of problematic internet use in Chinese college students. *Behaviour & Information Technology*, 28(5), 485-490.
- İnan, T. (2013). *Medya okuryazarlığı sürecinde medya, çocuk ve ebeveyn ilişkisi: Ortaokul öğrencilerinin ve ebeveynlerinin televizyon ve internet kullanımlarına ilişkin tutum ve davranışlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- International Technology Education Association . (2007). *Standards for technological literacy: Content for the study of technology*. Erişim <https://www.iteea.org/File.aspx?id=67767>
- İşçibaşı, Y. (2011). Bilgisayar, İnternet Ve Video Oyunları Arasında Çocuklar. *Kurgu Dergisi*, 7(1), 122-130.
- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(2).
- Johnson, B. R. & Christensen, L. B. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative and mixed approaches, research edition*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kaçar, A. Ö., & Doğan, N. (2007). Okul öncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitimin rolü. *Akademik Bilişim 2007*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

- Kacar, A. Ö. ve Doğan, N. (2007). Okul öncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitimin rolü. *Akademik Bilişim*, 1-11.
- Kaptan, S. (1999). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaşıkcı, D. N., Çağıltay, K., Karakuş, T., Kurşun, E. ve Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39(71), 230-243.
- Kaya, K. ve Tuna, M. (2008). İlköğretim çağındaki çocukların sosyalleşmesinde televizyonun etkisi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(17), 159-182.
- Kaya, Z. (2003). *Çalışanların yeni teknolojilere yaklaşımları ile iş tatmini arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kenanoğlu, R. ve Kahyaoğlu, M. (2011). Okul Öncesi Öğrencilerin İnternet Kullanımı İle Bilişsel, Duyuşsal ve Sosyal Davranışları Arasındaki İlişki. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*. Elazığ: Fırat University.
- Kert, S. B., Orhan, F. ve Yılmaz, M. B. (2009). 40 Yaş Üstü Yetişkinlere Yönelik Bilgisayar Eğitimi. *9th International Educational Technology Conference*, (ss. 477-487). Ankara.
- Khoo, E. G., Merry, R., Nguyen, N. H., Bennett, T. & MacMillan, N. (2015). *iPads and opportunities for teaching and learning for young children*. Hamilton: Wilf Malcolm Institute of Educational Research.
- Kıldan, O. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 135-150.

- Kılınç, S. (2015). Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşlerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Kırık, A. M. (2014). Aile ve Çocuk İlişkisinde İnternetin Yeri: Nitel Bir Araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 337-347.
- Kirschhner, P. & Selinger, M. (2003). The state of affairs of teacher education with respect to information and communications technology. *Technology, Pedagogy and Education*, 12(1), 5-17.
- Klein, P. S., Nirgal, O. & Darom, E. (2000). The use of computers in kindergarten, with or without adult mediation; effects on children's cognitive performance and behavior. *Computers in Human Behavior* 16, 591-608.
- Kline, S. J. (1985). What is Technology? *Bulletin of Science, Technology&Society*, 215-218.
- Koç, A. A., Taylan, E. E., & Bekman, S. (2002). Türkiye'de okul öncesi eğitimi: hizmete duyulan ihtiyaçların saptanması ve çocuğun dil yetisi düzeyinin değerlendirilmesi araştırma raporu. *AÇEV*.
- Konca, A. S., Özel, E. ve Zelyurt, H. (2016). Attitudes of preschool teachers towards using information and communication technologies (ICT). *International Journal of Research in Education and Science (IJRES)*, 2(1), 10-15.
- Köroğlu, A. Y. (2014). *Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri özyeterlik alguları, teknolojik araç gereç kullanım tutumları ve bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçüköğlü, B. (2013). *Okul öncesi eğitime yönelik bilgisayar destekli öğretim tasarımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Kuday, F. S. (2007). *Aile destekli kurum merkezli eğitim alan ve hiç okul öncesi eğitim almayan 3–6 yaş çocukların bilişsel gelişimlerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurt, A. A., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Güllüoğınar, F. ve Gültekin, M. (2013). FATİH projesinin pilot uygulama sürecinin değerlendirilmesi: Öğretmen görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 1(2), 1-23.
- Kuzgun, Y. (1989). *Edwards kişisel tercih envanteri*. Ankara.
- Lee, K. S. (2005). *The relationship between children's computer game usage and creativity in Korea* (Yayımlanmamış doktora tezi). A&M University, Texas.
- Livingstone, S. & Helsper, E. J. (2008). *Parental mediation and children's internet use*. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 52 (4). pp. 581-599. Erişim <http://eprints.lse.ac.uk/25723/>
- Livingstone, S., Haddon, L. G. & Olafsson, K. (2011). *Final Report EU Kids Online*. Erişim <http://eprints.lse.ac.uk>
- Livingstone, S., Haddon, L. G. & Olafsson, K. (2011). *Risk and safety on the internet: The perspective of european children: Full findings and policy implications from the EU kids online survey of 9-16 year olds and their parents in 25 countries*. EU Kids Online. Erişim <http://eprints.lse.ac.uk/33731/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzif, A. & Olafsson, K. (2010). *Risks and safety for children on the internet: The UK report full findings from the EU kids online survey of UK 9-16 year olds and their parents*. Erişim [http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20\(2009-11\)/National%20reports/UKReport.pdf](http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20(2009-11)/National%20reports/UKReport.pdf)
- Means, T. (1995). Indiana technology education program. Indiana Department of Education.

- MEB. (2009). *Okul öncesi eğitim yönetmeliği*. Milli Eğitim Bakanlığı. Erişim
http://ooegm.meb.gov.tr/mevzuat/yonetmelik_29_08_09_degisiklik_tum.pdf
- MEB. (2013). Okul öncesi eğitim programı. Erişim
http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_04/04124340_programkitabi.pdf
- Mitchell, K. J., Finkelhor, D. & Wolak, J. (2003). The exposure of youth to unwanted sexual material on the internet: A national survey of risk, impact and prevention. *Youth of Society, 34(3)*, 330-358.
- Mueller, R. O. (1996). *Basic principles of structural equation modeling: An introduction to LISREL and EQS*. New York: Springer Science & Business Media, LLC.
- Naughton, J. (1994). What is Technology? F. Banks (Ed.), *Teaching technology*. The Open University.
- Neumann, M. M. (2014). An Examination of Touch Screen Tablets and Emergent Literacy in Australian Pre-School Children. *Australian Journal of Education, 58(2)*, 109-122.
- Ogelman, H. G., Güngör, H., Körükçü, Ö. ve Sarkaya, H. E. (2016). Examination of the relationship between technology use of 5–6 years-old children and their social skills and social status. *Early Child Development and Care* , 1-15.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (2003). *Kız sanat okulları için okulöncesi eğitimi*. İstanbul: MEB.
- Oktay, A. (2004). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, A. (2007). Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması. A. Oktay, & Ö. P. Unutkan (Ed.), *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Oktay, A. (2010). ilköğretime hazır oluş ve hazır oluşu etkileyen temel faktörler. A. Oktay (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* (ss. 21-34). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Oktay, A. ve Unutkan, P. (2003). İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. A. Oktay, & P. Unutkan (Ed.), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi: MINITAB-NCSS-SPSS*, (5. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Özden, M. C. (2003). *Yetkinlik "In", İş analizleri "Out"*. Erişim www.insankaynaklari.com
- Öztopçu, A. (2006). Okul öncesi ve ilköğretim sürecindeki eğitimde bilişim teknolojilerinin önemi. *XI. Türkiye'de İnternet Konferansı*. Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi.
- Öztürk, T. (2008). Bilim, teknoloji ve sosyal değişme. B. Ata (Ed.), *Paleolitik, neolitik ve ilkçağda bilim, teknoloji ve sosyal değişme* (s. 39-68). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Palaiologou, I. (2014). Children Under Five And Digital Technologies: Implications For Early Years Pedagogy. *European Early Childhood Education Research Journal* , 24(1).
- Parette, H. P., Hourcade, J. J. & Heiple, G. S. (2000). Computers and young children. the important of structured computer experiences for young children with and without disabilities. *Early Childhood Education Journal*, 4(27), 243-250.
- Petkovski, M. (2014). *Parent-child interaction in shared-computer activities: An exploratory study examining parent-child interaction with a mobile device* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Wilfrid Laurier University.
- Plowman, L. & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1).
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2001). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*.

- Rideout, V., Vanderwater, E. & Wartella, E. (2003). *Zero to six: Electronic media in the lives of infants, toddlers and preschoolers*. California: The Children's Digital Media Centers (CDMC).
- Saçlı, A. (2009). *Uluslararası çevre politikaları çerçevesinde çevre-teknoloji ilişkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Sarıkaya, B. (2011). *Ebeveynlerin sahip oldukları değerlerin çocuklarını korumak istedikleri görsel medya öğelerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness of fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Şen, M. (2013). *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Şenel, A. (1995). *İlkel topluluktan uygar topluma geçiş aşamasında ekonomik, toplumsal, düşünsel yapıların etkileşimi*. Ankara: Bilim ve Sanat yayınları.
- Serhatlıoğlu, B. (2006). *Televizyon programlarının okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocuklarının zihin ve dil gelişimini etkileme biçimlerine yönelik öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Sevimli, N. E. (2010). *Matematik öğretmen adaylarının istatistik dersi konularındaki kavram yanlışları; istatistik dersine yönelik özyeterlik inançları ve tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sevinç, M. (2004). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Shahrimin, M. I. & Butterworth, D. M. (2002). Young children's collaborative interactions in a multimedia computer environment. *Internet and Higher Education* 4, 203-215.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Uysal, Ö., Kobak, K., Berk, C. ve Kılıçer, T. (2009). İki binli yıllarda Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında gözlenen eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 941-966.
- Sivin-Kachala, J. & Bialo, E. R. (2000). *Research report on the effectiveness of technology in schools*. Washington, DC: Software and Information Industry Association.
- Skemp, R. (1986). *The psychology of learning mathematics*. New York: Penguin Books.
- Stephen, C. & Plowman, L. (2003). Information and communication technologies in preschool settings: A review of the literature. *International Journal of Early Years Education*, 11(3).
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (6th ed.)*. Boston: Pearson.
- Talley, S., Lance, D. F. & Lee, T. R. (1997). Children storybooks and computers. *Reading Horizons*, 38(3), 116-128.
- Tanhan, F. (2011). Çocuk Eğitiminde Anne-Baba Tutumlarının Yeri, 1. *Hayret*, 5-8.
- Tanrıoğen, A. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TBM. (2016). *Teknolojiye yerinde yeterince*. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- TDK. (2017). Erişim <http://tdk.gov.tr>
- Tekbıyık, A. (2015). İlişkisel araştırma yöntemi. M. METİN (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tekcan, A. (2009). *Bilgisayar destekli okul öncesi eğitimde milli öğelerin kullanımı ve bir etkileşimli eğitim tasarımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Tokgöz, O. (1982). Televizyon reklamlarının anne-çocuk ikilisine etkileri. Erişim <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/116.pdf>
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Journal of Educational Technology-TOJET (3)1*.
- Trepanier-Street, M. L., Hong, S. B. & Bauer, J. C. (2001). Using technology in Reggio-Inspired Long-Term projects. *Early Childhood Education Journal*, 28(3), 181-188.
- TÜİK. (2014). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. Erişim <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198>
- TÜİK. (2015). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. Erişim <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660>
- Tuncer, A. M. ve Yalçın, S. S. (1999). Multimedia and children in Turkey. *The Turkish Journal of Pediatrics* 41, 27-34.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2013). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. Erişim <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13569>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2016). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. Erişim <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779>
- Türkkent, E. (2012). *Okul öncesi dönem çocuklarının televizyondan etkilenmeleri konusunda anne ve öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Ülken, F. (2011). Televizyon İzlemede Anne-Baba Aracılığı ile Çocukların Saldırgan Davranışları Arasındaki İlişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 195-216.
- Üstünoğlu, Ü. (1991). Ailelerin okul öncesi dönemin önemi konusunda bilinçlendirilmesi . *TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ailenin Eğitimi Raporu*, Ankara.

- Valkenburg, P. M. & Peter, J. (2009). Social consequences of the internet for adolescents a decade of research. *Current Directions in Psychological Science*, 18(1), 1-5.
- Vandewater, E. A., Lee, J. H. & Shim, M. S. (2005). Family Conflict and Violent Electronic Media Use in School-Aged Children. *Media Psychology*, 7, 73-86.
- Varol, N. (1997). Bilgisayar destekli eğitim. *Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu* içinde (s. 138-145). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Wang, R., Bianchi, S. & Raley, S. (2005). Teenagers' internet use and family rules: A researchnote. *Journal of Marriage and Family* 67, 1249-1258.
- West, J. & West, M. (2009). *Using wikis for online collaboration: The power of the read-write web*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yaşar, Ş. (2002). Okul öncesi eğitimde bilgisayarın yeri ve önemi. A. G. NAMLU (Ed.), *Okul öncesinde bilgisayar öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazar, A., Çelik, M. ve Kök, M. (2008). Aile katılımının okul öncesi eğitimde ve 2006 okul öncesi eğitim programındaki yeri. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 233-243.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D. (2003). *Türkiye 'de okul öncesi eğitimi, gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. (M. Sevinç, Dü.) İstanbul: Morpa Yayınları.
- Yılmaz, E. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Young, K. S. (2004). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402-415.
- Yüksel, P. (2011). *Using digital storytelling in early childhood education: A phenomenological study of teachers' experiences* (Yayımlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yürütücü, A. (2002). Bilişim toplumunda ilköğretim sürecindeki eğitim teknolojileri. *II.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyum ve Fuar Bildirisi*. Sakarya.
- Zembat, R. (1992). *Okul öncesi eğilim kurumlarında yönetim ve yönetici özellikleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zimmerman, J. F. & Cristakis, D. A. (2005). Children's television viewing and cognitive outcomes . *Arch Pediatr Adolesc Medicine* 159(7), 619-625. Erişim <http://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/486070>
- Zomer, R. N. (2014). *Technology use in early childhood education: A review of the literature* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). UOIT.

Ekler Listesi

EK A: (OTKEG) Ölçeği İzin Maili.....	132
EK B: Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) Ölçeği İzin Maili.....	133
EK C: Kişisel Bilgi Formu	134
EK D: Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşleri Ölçme Aracı	136
EK E: Teknoloji Yetkinlik Düzeyi Ölçme Aracı	137
EK F: Teknolojiye Yönelik İlgi Ölçme Aracı.....	138
EK G: Teknoloji Kullanma Amacı Ölçme Aracı	139

Ek A: (OTKEG) Ölçeği İzin Maili

21 Aralık 2016 11:59 Çarşamba tarihinde Özlem Dogan temur <ozlem.dtemur@dpu.edu.tr> şöyle yazdı:

Ölçeği kullanabilirsiniz. Kolay gelsin.

20 Aralık 2016 14:20 tarihinde DUYGU ŞAHAN <sahanduygu@yahoo.com.tr> yazdı:

Değerli Hocam merhaba, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Yüksek Lisans öğrenciniz Seray KILINÇ'ın "Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği" çalışmasını izni olursa tezimde kullanmak istiyorum. Kendisine mail attım ama cevap alamadım. Sanırım mailini kontrol etmedi. Öğrencinize ulaşmam konusunda bana yardımcı olursanız sevinirim. Teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla

Arş. Gör. Duygu ŞAHAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü - Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
Tel: 0286 2171303 / 3634
e-mail: sahanduygu@yahoo.com.tr

Ek B: Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum (DTYT) Ölçeği İzin Maili

Sevgili Duygu,
Geliştirdiğim ölçeği kullanman beni memnun eder, ek'te gerekebilecek bilgiler yer almakta.

İyi çalışmalar dilerim

21 Aralık 2016 11:56 tarihinde DUYGU ŞAHAN <sahanduygu@yahoo.com.tr> yazdı:

Değerli Hocam merhaba, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. "Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği" çalışmanızı izniniz olursa tezimde kullanmak istiyorum. Teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla

Arş. Gör. Duygu ŞAHAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü - Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
Tel: 0286 2171303 / 3634
e-mail: sahanduygu@yahoo.com.tr

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [MailScanner](#), and is believed to be clean.

--

Yrd. Doç. Dr. Emine Cabı
Bilgisayar ve Öğr. Tek. Eğt. Böl.
Eğitim Fakültesi
Başkent Üniversitesi

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [MailScanner](#), and is believed to be clean.

Ek C: Kişisel Bilgiler Formu**Değerli Ebeveynler,**

Ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımını hakkında görüşleri ile teknoloji kullanma amaçları, ilgileri ve yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışma için değerli katkılarınıza ihtiyaç vardır.

Bu veri toplama aracı altı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ebeveynlerin ve çocukların demografik bilgilerine, ikinci bölümde teknolojik araçları kullanma sıklıklarını belirlemeye yönelik sorular sorulmaktadır. Üçüncü bölümde, ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımını hakkında görüşlerini, dördüncü bölümde ebeveynlerin teknoloji yetkinliklerini, beşinci bölümde teknolojiye yönelik ilgilerini, altıncı bölümde ise teknoloji kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Veri toplama aracının doldurulması yaklaşık 10 dakika sürmektedir.

Sizlerden bu ölçme aracı ile toplanan veriler üçüncü kişiler ile paylaşılmayacak, araştırmanın amacı dışında hiçbir şekilde kullanılmayacaktır. Sizden **veri toplama aracındaki maddelerden görüşlerinize en uygun seçeneği işaretlemeniz ve tüm bölümlerini eksiksiz doldurmanız** istenmektedir. Vermiş olacağınız **içten ve doğru cevaplar** ile **cevapsız madde bırakmamakta** göstereceğiniz özen araştırma açısından çok önem taşımaktadır.

Bu ölçme aracını cevaplandırırken sadece okul öncesi eğitim alan çocuğunuzu düşünerek cevap vermeniz istenmektedir.

Çalışmaya zaman ayırdığınız ve araştırmaya yapacağınız değerli katkılar için şimdiden teşekkür ederim.

Arş. Gör. Duygu ŞAHAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
e-posta: sahanduygu@yahoo.com.tr

Ek C: Kişisel Bilgiler Formu (devam)

Bölüm I: Kişisel Bilgiler	
Veri toplama aracının bu bölümünde demografik bilgilerle ilgili 13 soru yer almaktadır. Bu sorulara ilişkin cevaplarınızı (X) işareti ile belirtiniz.	
1. Çocuğunuzun cinsiyeti:	( ) Kız ( ) Erkek
2. Çocuğunuz kaç aylık:	( ) 35 ve altı ( ) 36-42 ( ) 43-48 ( ) 49-54 ( ) 55-60 ( ) 61-66 ( ) 67-72
3. Cinsiyetiniz:	( ) Kadın ( ) Erkek
4. Yaş aralığınız:	( ) 24 ve altı ( ) 25-30 ( ) 31-35 ( ) 36-40 ( ) 41-45 ( ) 46-50 ( ) 51 ve üstü
5. Mesleğiniz: (Lütfen belirtiniz .....)	
6. Öğrenim durumunuz:	( ) Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Ön Lisans ( ) Lisans ( ) Lisansüstü
7. Medeni haliniz:	( ) Evli ( ) Boşanmış
8. Ailenizin <u>TOPLAM</u> Aylık Geliri:	( ) 800 ve altı ( ) 801-1600 ( ) 1601-2400 ( ) 2401-3200 ( ) 3201-4000 ( ) 4001 ve üstü
9. Kaç çocuğunuz var?	( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ve daha fazla
10. Çocuğunuz ilk kaç aylıkken teknolojik araçları kullanmaya başladı?	( ) 6-12 ( ) 13-18 ( ) 19-24 ( ) 25-30 ( ) 31-36 ( ) 37-42 ( ) 43-48 ( ) 49-54 ( ) 55-60 ( ) 61-66 ( ) 67-72
11. Evinizde internet bağlantısı var mı?	( ) Evet ( ) Hayır
12. Aşağıdaki teknolojik araç/araçlardan hangilerine sahipsiniz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)	( ) Masaüstü Bilgisayar ( ) Tablet ( ) Akıllı Telefon ( ) Laptop

Ek D: Ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşlerini Ölçme Aracı

Bölüm III: Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri (OTKEG) Ölçeği	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır.	1	2	3	4	5
2. Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır.	1	2	3	4	5
3. Okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır.	1	2	3	4	5
4. Teknolojik aletlerin sık kullanımı çocukların dünyayı daha iyi tanımlarını sağlar.	1	2	3	4	5
5. Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır.	1	2	3	4	5
6. Teknolojik aletler rehber eşliğinde kullanıldığında okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalıdır.	1	2	3	4	5
7. Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır.	1	2	3	4	5
8. Bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler eğitici programlar kullanıldığında okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır.	1	2	3	4	5
9. Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.	1	2	3	4	5
10. Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir.	1	2	3	4	5
11. Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.	1	2	3	4	5
12. Çocuğumun telefonla oyun oynamasına izin veririm.	1	2	3	4	5
13. Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir.	1	2	3	4	5
14. Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar.	1	2	3	4	5
15. Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler.	1	2	3	4	5
16. Teknolojik aletleri zaman olarak fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler.	1	2	3	4	5
17. Çocuğuma teknolojik aletleri kullandırırken süreyi sınırlandırırım.	1	2	3	4	5
18. Okul öncesi dönemdeki çocuklar bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kesinlikle kullanmalıdır.	1	2	3	4	5
19. Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri kullanırım.	1	2	3	4	5
20. Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi onların beden sağlığının bozulmasına neden olur.	1	2	3	4	5
21. Çocuğumun kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçerim.	1	2	3	4	5
22. Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım.	1	2	3	4	5
23. Çocuğumu, teknolojik aletler yerine, kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim.	1	2	3	4	5
24. Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür.	1	2	3	4	5
25. Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.	1	2	3	4	5

Ek E: Teknoloji Yetkinlik Düzeyi Ölçme Aracı

Bölüm IV: Teknoloji Yetkinlik Düzeyi Ölçeği	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Yeni karşılaştığım dijital teknolojiyi birkaç defa kullanmam öğrenmem için yeterlidir.	1	2	3	4	5
2. Anlaşılması en zor olan dijital teknolojiyi bile kullanacağımdan eminim.	1	2	3	4	5
3. Yeni bir dijital teknoloji kullanırken karşılaştığım problemin çözümü konusunda kendime güvenirim.	1	2	3	4	5
4. Dijital teknolojileri kullanmak için yeterli beceriye sahibim.	1	2	3	4	5
5. Dijital teknolojileri kullanırken hızlı işlem yapabilirim.	1	2	3	4	5
6. Çevremde dijital teknolojiyi etkin kullanma konusunda iddialyım.	1	2	3	4	5
7. İnternet aracılığı ile her türlü bilgiye ulaşabilirim.	1	2	3	4	5
8. Teknolojiyi insanların nasıl kullanmaları gerektiğine dair konularda fikir üretebilirim.	1	2	3	4	5
9. Dijital teknolojileri kullanırken yaratıcı düşünürüm.	1	2	3	4	5
10. Bildiğim bir uygulamayı farklı dijital teknolojilerde kullanırım.	1	2	3	4	5

Ek F: Teknolojiye Yönelik İlgil Ölçme Aracı

Bölüm V: Teknolojiye Yönelik İlgil Ölçme Aracı	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Yeni karşılaştığım dijital bir teknolojiyi öğrenmede istekliyimdir.	1	2	3	4	5
2. Dijital teknolojiyi günlük yaşantımda kullanmak hoşuma gider.	1	2	3	4	5
3. Dijital teknoloji alanında yeni bilgiler öğrenmek hoşuma gider.	1	2	3	4	5
4. Dijital ürün satışı yapan mağazalarda yeni ürünleri inceleme merakım vardır.	1	2	3	4	5
5. Dijital teknoloji ile ilgili haberler dikkatimi çeker.	1	2	3	4	5

Ek G: Teknoloji Kullanma Amacı Ölçme Aracı

Bölüm VI: Teknolojiyi Kullanma Amaçları Ölçeği	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Dijital teknolojiyi eğlence amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5
2. Dijital teknolojiyi eğitim amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5
3. Dijital teknolojiyi sosyalleşme amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5
4. Dijital teknolojiyi iş amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5
5. Dijital teknolojiyi araştırma amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5
6. Dijital teknolojiyi iletişim amaçlı kullanırım.	1	2	3	4	5

